

Milja Jokinen & Anne Haikola

Hei onks tää nyt oikeesti semmonen kuva millä sä haluut itteesi esittää.

MINUUDEN ESITTÄMINEN VIRTUAALIDEITTAILUN NÄYTTÄMÖLLÄ

ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO

Filosofinen tiedekunta

Psykologian pro gradu -tutkielma

Syyskuu 2015

ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO

Tiedekunta Filosofinen tiedekunta	Osasto Kasvatustieteiden ja psykologian osasto			
Tekijät Milja Jokinen ja Anne Haikola				
Työn nimi Minuuden esittäminen virtuaalideittailun näyttämöllä				
Pääaine	Työn laji		Päivämäärä	Sivumäärä
Psykologia	Pro gradu -tutkielma	X	4.9.2015	88 + liitteet
	Sivuainetutkielma			
	Kandidaatin tutkielma Aineopintojen tutkielma			
Tiivistelmä				
<p>Tämän tutkielman tavoitteena oli selvittää, miten itseä esitetään normatiivisesti nettideittisivustoilla ja miten muiden esiintymistä arvioidaan. Tutkimustehtävän selvittämiseksi haastateltiin kahdeksaa henkilöä, jotka olivat nettideittailleet. Aineisto analysoitiin Goffmanin kehysanalyysillä. Tutkimuksen teoreettinen viitekehys perustuu Goffmanin teoriaan itsen näyttämöllisistä esittämisestä. Lisäksi hyödynnetään Uskin profiilityön ja boydin kuvitellun yleisön käsitteitä.</p> <p>Kehysanalyysin avulla muodostettiin kaksi tulkintakehystä performoijan positiosta ja kaksi tulkintakehystä yleisön positiosta. Performoijan positiosta puhuttiin sekä aktuaalisesta että strategisesta näkökulmasta käsin. Aktuaalisessa kehyksessä korostui itsen esittäminen autenttisenä, sellaisena kuin yksilö todellisessa elämässä on. Aitous, avoimuus, rehellisyys, luotettavuus ja monipuolisuus kuvasivat tätä kehystä. Strategisessa kehyksessä painottui minuuden kiillottaminen, jolloin itseä performoitiin mahdollisimman edustavassa valossa kuvitellulle yleisölle. Selektiivisyys, kiillottaminen, attraktiivisuus, kohdentaminen ja oppiminen luonnehtivat strategista performointia. Kehysten välinen jännite, aktuaalisen ja strategisen välinen tasapainottelu, on nettideittisivustoilla itseään performoivan esittäjän keskeinen motivationaalinen tekijä.</p> <p>Yleisön positiosta puhuttiin aplodikehyksessä ja punaisten lippujen kehyksessä. Aplodikehyksessä yksilö arvioi toisen nettideittaajan profiilityötä ja arvioi sen onnistuneisuutta. Informatiivinen, attraktiivinen, ainutlaatuinen, samankaltainen, työstetty ja sopivan mittainen viesti kirvoitti yleisöltä aplodit. Sen sijaan niukka, mitänsanomaton, kliseinen, liiallisesti avautuva ja ehdotteleva performointi sai yleisön näkemään varoitus-signaaleja punaisten lippujen kehyksessä. Tällaiset esitykset arvioitiin ei-mieluisiksi ja luotaantyöntäviksi.</p> <p>Tutkimus vahvistaa ja syventää aiempaa tutkimustietoa itsen esittämisestä virtuaalisessa nettideittikontekstissa. Se vahvistaa, että virtuaalisessa nettideittailussa yksilöiden profiilityö tasapainoilee totuudellisen ja mahdollisimman edustavan esiintymisen välillä. Lisäksi tutkimus lisää tietoa siitä millainen on muiden silmissä suotava ja millainen epäsuotava performanssi nettideittisivustoilla.</p>				
Avainsanat Itsen esittäminen, nettideittailu, performoija, yleisö, vaikutelman luonti, profiilityö, kuviteltu yleisö, kehysanalyysi, mediapsykologia				

UNIVERSITY OF EASTERN FINLAND

Faculty Philosophical Faculty		School School of Educational Sciences and Psychology		
Author Milja Jokinen and Anne Haikola				
Title Presentation of self on the stage of virtual dating				
Main subject		Level		Date
Psychology		Pro gradu -tutkielma	X	4.9.2015
		Sivuainetutkimus		
		Kandidaatin tutkielma		
		Aineopintojen tutkielma		
Number of pages 88 + appendices				
Abstract				
<p>This research was conducted in order to explore how one presents himself normatively on internet dating sites and how one evaluates presentations of other online daters. Eight participants were interviewed about their online dating experiences. Data was analyzed with Goffman's frame analysis. The theoretical framework is based on Goffman's theory of theatrical presentation of self. Additionally concepts of profile work by Uski and imagined audience by boyd are being utilized.</p> <p>Frame analysis reveals that there are two interpretation frames adopted by performers and two interpretation frames adopted by audience. Individuals talked both actually and strategically from the position of the performer. Presenting self authentically, as one really is in real life, was emphasized in the actual frame. Authenticity, openness, honesty, reliability and variety illustrated this frame. Speaking from the position of strategic frame participants polished their selves and tried to give presentable image of themselves to the imagined audience. Selectivity, polishing, attractiveness, allocation and learning illustrated strategic performing. Individual needs to balance himself between actual frame and strategic frame and this is self-presenting performer's central motivational factor.</p> <p>From the position of the audience individuals had two interpretation frames which were applause frame and the frame of red flags. When participants spoke from the position of applause frame they were evaluating other dater's profile work and its successfulness. Informative, attractive, unique, alike, well-worked and reasonably long profile put audience's hands together. Instead scarce, bland, cliched, overly open and sexually suggestive performance was seen alarming by the audience. Such performances were evaluated as undesirable and aversive.</p> <p>This research confirms and amplifies earlier research of presentation of self in virtual online dating context. It confirms that the profile work of the individuals is balancing between truthful and polished performance. Additionally, the research adds to our knowledge what kind of performance is seen desirable or unfavourable on internet dating sites.</p>				
Keywords Presentation of self, online dating, performer, audience, impression management, profile work, imagined audience, frame analysis, media psychology				

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO	1
2 TEOREETTINEN TAUSTA	6
2.1 Goffmanilainen minän esittäminen	6
2.2 Profiilityö	12
2.3 Kuviteltu yleisö	16
3 EPISTEMOLOGIA	19
4 TUTKIMUSKYSYMYKSET	22
5 MENETELMÄLLINEN TOTEUTUS	23
5.1 Tiedonhankintavälineiden laadinta	23
5.2 Aineiston hankinta	27
5.3 Tiedonkeruu- ja analyysimenetelmät	29
5.4 Luotettavuustarkastelu	36
6 ESIINTYJÄN KEHYKSET	40
6.1 Aktuaalinen kehys	40
6.2 Strateginen kehys	49
7 YLEISÖN KEHYKSET	59
7.1 Aplodikehys	59
7.2 Punaisten lippujen kehys	65
8 POHDINTA	72
LÄHTEET	78
LIITTEET (3 kpl)	

1 JOHDANTO

Ensimmäisten deitti-ilmoitusten juuret kurottuvat Englantiin vuoteen 1695. Ystävän tai kumppanin hakuilmoituksiin suhtauduttiin sangen paheksuen. Väitetään, että Manchesterissa ilmoituksen tuolloin kirjoittanut jopa suljettiin mielisairaalaan. Ei liene yllättävää, että seuranhakija halusi salata henkilöllisyytensä, mistä näkyy merkkejä vielä tänäkin päivänä. Suomessa puolestaan *Helsingin Sanomien* ensimmäinen kontakti-ilmoitus laadittiin vuonna 1907 ja varsinainen seuranhaun ilmoituspalsta näki päivänvalonsa vuonna 1940. (Muikku-Werner, 2009, 29-31.) Parinmuodostus tietokoneavusteisesti alkoi 1960-luvulla (Hardey, 2004, 208). Varsinaisen nettideittailun alku paikantuu vasta 1980-luvulle (Romm-Livermore ym., 2009, 293), eikä se ollut vielä yleistä ennen 1990-luvun loppupuolta (Coleman & Bahnan, 2009, 256).

Ensimmäiset internetin sosiaaliset palvelut olivat MUD:sit (Multi-User Dungeon) ja MOO:t (Mud, Object Oriented), jotka tarjosivat käyttäjilleen mahdollisuuden sosiaaliseen kanssakäymiseen roolipelaamisen avulla. Lisäksi chatit, uutisryhmät ja pelisaitit tarjosivat mahdollisuuden sosiaaliseen kanssakäymiseen virtuaalisesti. Purkit (Bulletin board systems), jotka toimivat internetin edeltäjinä, olivat luultavasti ensimmäiset paikat, joissa solmittiin romanttisia suhteita. Parisuhteita ja ystävyysuhteita on siis ennen nettideittisivustojen syntymistä rakennettu myös MUD:sin, MOO:n, chattien ja uutisryhmien sisällä. (Thurlow, Lengel & Tomic, 2004, 54-55; Whitty, 2007, 36; Whitty, 2009, 278-279.) Internetin myötä 1990-luvun lopulla virtuaalisesta deittailusta tuli yleisempää ja seksuaalisista merkityksistä vapaampaa. Tuolloin perustettiin myös laajalti tunnettu Match.com-sivusto. (Arvidsson, 2006.)

Aluksi nettideittisivustot näyttivät lähinnä henkilökohtaista-palstan ilmoituksilta (Whitty, 2009, 280), mutta profiilien myötä ne ovat monipuolistuneet ja kehittyneet huomattavasti (boyd & Ellison, 2007). Profiiliin on mahdollista liittää valokuvia, ääntä ja videota (Whitty & Carr, 2006, 4). Nettideittailun kentällä on tapahtunut selvää segmentoitumista ja kaupallistumista. Sivustot ovat eriytyneet yhä enemmän tietyille kohderyhmille. Monet niistä on räätälöity valmiiksi kohdennetuille ryhmille: seuraa etsitään muun muassa yli 50-vuotiaille, seksuaalivähemmistöille, lemmikinomistajille ja eri ammattien, kansallisuuksien, uskonto-kuntien ja erityisruokavalioiden edustajille. (Coleman & Bahnan, 2009, 258, 264; Whitty, 2009, 280.) Lisäksi naimisissa olevat henkilöt voivat etsiä "sitoumuksettomia suhteita" (Hardey, 2004, 210). Markkinointi ja kaupallisuus ovat avanneet nettideittailun ovet myös yhden yön suhteille ja esimerkiksi morsiamen ostamiselle Aasiasta (Coleman & Bahnan, 2009, 259-260). Bishopin (2009, 266) mukaan nettideittailusta on tullut iso bisnes, jonka avulla kuka tahansa voi tavoitella potentiaalista kumppania mistä päin maailmaa tahansa.

Ihmiset eivät elä enää sidottuina yhteen paikkaan eikä yksilön synnyinkoti määritä koko loppuelämää. Globaali muutos on saanut ihmiset liikkumaan kauemmaksi ja valtaamaan uusia ja tuntemattomia alueita. Näin on käynyt tietenkin myös parinvalinnan ja seurustelukäytäntöjen suhteen. Yksilöt vaeltavat tuntemattomien ihmisten keskellä ja heidän pitäisi tästä epä-määräisestä joukosta kyetä löytämään itselleen rinnalle kulkija. (Coleman & Bahnan, 2009, 255.) Samanaikaisesti ihmiset kuitenkin ovat entistä kiireisempiä (Kale & Spence, 2009, 316). Työn perässä muuttaminen on yleistä, mikä vaikeuttaa kumppaninhakua (Whitty & Carr, 2006, 172). Nettideittailua voi tehdä nopeasti ja tehokkaasti missä vain, milloin vain (Heino, Ellison & Gibbs, 2010), joten se on kätevä työkalu monien tehtävien välillä taiteileville ihmisille.

Nettideittailuun liittyvä sosiaalinen stigma on vähentynyt, deittisivustojen määrä lisääntynyt (Coleman & Bahn, 2009, 256; Whitty & Carr, 2006, 171) ja niiden suosio kasvanut (Gibbs, Ellison & Lai, 2011). On arveltu, että maailmanlaajuisesti sadat miljoonat ihmiset ovat etsineet seuraa deittisivustojen kautta (Shtatfeld & Barak, 2009). Dutton ym. (2009) kartoittivat yhteistyössä deittisivusto eHarmonyn kanssa miten useasti avioliiton takaa löytyy deittisivusto. Iso-Britanniassa avioituneista pareista 6 % oli tavannut netissä. Vastaavat luvut olivat Espanjassa 5 % ja Australiassa 9 %. van Dijk (2006, 39) ja Whitty (2007, 41) esittävät, että nettideittailun suosion voidaan ennustaa vain kasvavan entisestään. Samalla siihen tullaan

soveltamaan erilaisia teknologian muotoja verkon ja kasvokkain tapahtuvan vuorovaikutuksen limittyessä toisiinsa entistä enemmän.

Nettideittailun ilmiön ajankohtaisuudesta voi lukea sanomalehtien (esim. Murto, 2014; Zidan, 2014; Weselius, 2014) ja aikakauslehtien palstoilta (esim. Lassila, 2014; Hongisto, 2014; “Appi, joka”, 2014) sekä tietenkin netistä (esim. Junkala, 2015; Rissanen, 2015). Katsoamalla *Klikkaa mua* tv-ohjelmaa voi seurata nelikymppisen Ellan nettitreffailua Click Me -palvelun kautta. Valitsimme pro gradu -opinnäytetyömme viitekehykseksi nettideittailun, jonka ajankohtaisuus näkyy paitsi kulttuurisina keskusteluina ja mediatuotteina makrotasolla myös mikrotasolla oman ystäväpiirimme kahvipöytäkeskusteluissa. Olemme arkipuheissa sivunneet nettideittailua useaan otteeseen ja sitä niin ihmetelleet, kritisoineet kuin kehuneet. Varsinkin Suomeen muutama vuosi sitten rantautunut deittisovellus Tinder vaikuttaa tehneen nettideittailusta helposti lähestyttävää etenkin nuorempien sukupolvien keskuudessa (Murto, 2014). Aihevalintaan vaikutti eittämättä ilmiön läsnäolo omassa kokemusmaailmassa ja mielenkiinto perehtyä siihen arkitietoa syvemmällä tasolla.

Arkikeskustelun lisäksi nettideittailua on tutkittu tieteellisesti. Kansainvälisesti aihetta on tutkittu muun muassa internetissä esiintyvän harhauttamisen (Caspi & Gorsky, 2006; Couch, Liamputtong & Pitts, 2012; Guadagno, Okdie & Kruse, 2012; Lo, Hsieh & Chiu, 2013; Zillman, Schmitz & Blossfeld, 2011), deittikäytäntöjen (Frost ym., 2008), persoonallisuuden (Hall ym., 2010; Kim, Kwon & Lee, 2009; Valkenburg & Peter, 2007), sosiaalisten taitojen (Poley & Luo, 2011), kiintymystyylien (Blackhart, Fitzpatrick & Williamson, 2014), itsestä kertomisen (Rosen ym., 2008), attraktiivisuuden (Brand ym., 2012; Hefner & Kahn, 2014), kulttuuristen ja etnisten erojen (Hwang, 2013; Mendelsohn ym., 2014), ikäerojen (Locker ym., 2011; Morgan, Richards & VanNess, 2010) ja itsen esittämisen (Ellison, Hancock & Toma, 2011; Ellison, Heino & Gibbs, 2006; Manning, 2014; Gallant ym., 2011; Saltes, 2013; Whitty, 2008; Whitty & Buchanan, 2010; Young & Caplan, 2010) näkökulmasta. Suomessa aihetta on tutkittu kulttuurisesta (Holappa, 2014; 2013) näkökulmasta. Suomalainen keskustelu nettideittailusta näkyy tiedotusvälineissä, mutta tieteellisessä tutkimustyössä se ei juurikaan esiinny.

Nettideittailun tutkimuksessa itsen esittämisen perspektiivi on monipuolisesti edustettuna. Whitty (2008) on tarkastellut miten muiden deittaajien profiileja katsellaan ja millaiset virtuaaliminät edesauttavat kumppanin löytymistä. Whitty ja Buchanan (2010) ovat tutkineet

millaiset käyttäjänimet koetaan attraktiivisiksi. Ellison ym. (2006) ovat tutkineet millaisia itsen esittämisen strategioita nettideittaajat käyttävät löytääkseen romanttisen kumppanin. Ellison ym. (2011) ovat kehittäneet profiili lupauksena -viitekehyksen, jonka mukaan profiilit mielletään moraalisisina lupauksina siitä millainen toinen suurin piirtein on. Profiilit on myös hahmotettu kaupallisin termein, jolloin ne ovat mielletty laskelmoiduiksi mainoksiksi luojastaan. Tällöin itseä esitetään harkitusti omaa ja muiden markkina-arvoa mitaten. (Heino ym., 2010.) Arvidsson (2006) kirjoittaa itsen esittämisen kokemuksellisesta etiikasta, jolloin esiintyjä korostaa oman elämän kokemuksellista rikkautta ja esittäytyy esimerkiksi juhlimassa, kävelemässä rannalla tai vesihiihtämässä.

Tämä tutkielma hyödyntää nettideittailun kontekstia itsen esittämisen tutkimuksessa. Tutkielman tarkoitus on ensinnäkin selvittää miten oma esittäytyminen rakennetaan deittisivustolla, toiseksikin miten muiden esiintymistä arvioidaan deittikontekstissa. Kontekstin huomiointi on tärkeää, koska minuuden performointi ei ole identtistä tilanteessa kuin tilanteessa, esimerkiksi seuraa tai työtä haettaessa (Emanuel ym., 2014). Jokainen virtuaalitila rohkaisee ja ei rohkaise tietynlaisiin itsen esittämisen strategioihin (Vasalou & Joinson, 2009). Internet ei siis ole yksi geneerinen tila, jossa sivuston käyttötarkoitus ja rakenne eivät vaikuttaisi itsen julkituontiin (Nguyen, Sun Bin & Campbell, 2012). Minuuden esittäminen ja profiilit rakennetaan suhteessa virtuaaliseen tilaan, sosiaaliseen tilanteeseen ja ihmisiin. Konteksti luo sosiaalisen normiston, jonka avulla yksilöt suuntaavat performanssejaan. (boyd, 2008a, 143; 2014, 46.) Emanuel ym. (2014) summaavat usean tutkijan (esim. Marvick & boyd, 2011; Nosko, Wood & Molema, 2010; van Dijk, 2013) työn toteamalla, että sivuston käyttötarkoitus, kuviteltu yleisö ja sen sosiaalinen normisto asettavat yksilöille standardit minuuden julkituomiseen.

Esimerkiksi Emanuel ym. (2014) tarkastelivat miten itsen esittäminen vaihtui virtuaalisen nettideittailun tai työnhaun kontekstin mukaan. Sähköisen työnhaun tilanteessa itsestä paljastettiin kaikkein vähiten informaatiota. Deittiasetelmassa kerrottiin enemmän arvoista, mieltymyksistä ja henkilökohtaisista piirteistä. Tutkijat näkivät tuloksen peilaavan eri virtuaalitilojen sosiaalista normistoa, jossa yksityisen persoonan ilmaiseminen nähdään sopivana esiintymisenä deittimaailmassa mutta ei työnhakutilanteessa. Whittyn (2008) haastatteluai-
neistossa puolestaan kävi ilmi, että nettideittaajat pitivät valokuvaa tärkeimpänä itsen esittämisen keinona. Tämän jälkeen tulivat mielenkiinnon kohteet, persoonallisuuden kuvailu ja

huumori, ja vasta näiden jälkeen ammatin ilmaisu. Papacharissi (2009) toteaa, että ammatillisesti orientoitunut LinkedIn sallii valokuvan linkittämisen profiiliin, mutta käyttäjät harvoin tekevät niin. Sen sijaan profiilit keskittyvät itsen ammatilliseen esittämiseen ja performoijat mukautuvat esityksissään tähän käyttäytymisnormiin.

Tarkastelemme opinnäytetyössämme itsen esittämisen strategioita ja arviointeja virtuaalissa deittikontekstissa. Kontekstin huomioiminen merkitsee, että tarkasteltavaa toimintaa tulkitaan suhteessa johonkin aikaan ja paikkaan (Jokinen, Juhila & Suoninen, 1993, 30), tässä työssä virtuaalisiin deittisivustoihin. Kuten edellä mainitut tutkijat ovat osoittaneet, minuuden performoinnin näyttämöillä nähdään samankaltaista esiintymistä tilanteesta toiseen. Minuuden esittäjät ottavat säännönmukaisesti huomioon sivuston käyttötarkoituksen, kuvitellun yleisön ja sivuston sosiaalisen normiston, ja täten osoittavat tiettyä toistuvuutta performoinnissa. Näyttämöjen kesken on kuitenkin myös eroja. Virtuaalitilojen yksilöllisyys on yhteydessä siihen millaisin keinoin ja miksi itseä esitetään. Tämän vuoksi minän esittämistä tulee tutkia erilaisissa konteksteissa, jotta kunkin sosiaalisen tilan vuorovaikutukselliset säännöt täsmentyisivät.

Tutkielma pohjautuu sosiologi Erving Goffmanin tutkimustyöhön näyttämöllisestä vuorovaikutuksesta. Hyödynnämme Goffmanin näkemyksiä tutkielman tausta- ja tulkintateorianana. Goffman (1971, 9) esittää teoksessaan *Arjen roolit* käsityksensä minän performatiivisesta esittämisestä dramaturgian keinoin. Dramaturgian keinot ovat arjessa sovellettavia tapoja jokapäiväisissä tilanteissa tapahtuvaan esiintymiseen ja vuorovaikutukseen elämämme näyttämöllä. Tulkitsemme nettideittaajien performatiivista toimintaa dramaturgian käsittein ja määrittelemme performoinnin tulkintakehykset. Kehykset rakennetaan sekä esiintyjän että katsojan näkökulmasta käsin. Goffman kehitti teoriansa aikana, jolloin tietokoneet, puhumattakaan nettideittailusta, eivät vielä näkyneet akateemisessa tutkimuksessa. Tuloksia tulkittaessa sovellamme myös virtuaaliajan teorioita ja käsitteitä, kuten Uskin (Silfverberg, 2010; Silfverberg, Liikkanen & Lampinen, 2011) profiilityön, boydin (boyd, 2008a; Marwick & boyd, 2010) kuvitteellisen yleisön ja muiden edellä mainittujen mediapsykologian tutkijoiden tutkimustyötä.

2 TEOREETTINEN TAUSTA

Sosiaalinen järjestelmä on ihmisten välinen vuorovaikutustila, jossa säännönmukaisesti esiintyy norminmukaista toimintaa. Jokaista sosiaalista järjestelmää on mahdollista tutkia dramaturgisesta vaikutelman luonnin näkökulmasta. Tarkastelemme tällöin yksilöiden vaikutelman luonnin strategioita onnistumisineen ja puutteineen. Vaikutelmat ovat tietolähteitä, jotka informoivat muita yksilön näkymättömissä olevista ominaisuuksista. Niiden avulla muut reagoivat yksilöön tietyllä tavalla. Suotuisia vaikutelmia luodakseen sosiaalisen järjestelmän performoijat esittävät näytöksinään yhteisesti laadittujen strategisten vuorovaikutussääntöjen ohjaamina. Sekä performoijat että yleisö pyrkivät edesauttamaan performanssin onnistumista, jolloin syntyy jaettu tilannemääritelmä eli kehyksiä. Vuorovaikutuksellinen kehys perustuu ihmisten motivaatioon ylläpitää ennustettavia tulkinta- ja toimintasääntöjä sosiaaliseen tilanteeseen osallistuvien kesken. (Goffman, 1971, 256-258, 267.)

2.1 Goffmanilainen minän esittäminen

Goffman (1971, 26-27) määrittelee performanssin jossakin vuorovaikutustilanteessa tapahtuviksi yksilön toimiksi, joilla jollakin tavalla vaikutetaan johonkuhun toiseen osallistajaan. Performanssia eli esitystä ei ole olemassa ilman performoijaa, mutta ei myöskään ilman esitystä seuraavaa yleisöä, joten se on aina vastavuoroinen vuorovaikutustilanne. Näyttämöllä rooliaan suorittava performoija ilmentää katsojille haluamaansa minuutta ja pyytää katsojakuntaa ottamaan esityksen todesta. Performanssin halutaan olevan kuva todellisuudesta, asioista niin kuin ne ovat. Esittäjä tavoittelee sitä, että yleisö uskoo sille show'n aikana epäsuorasti annetut vaikutelmat. Esiintyjä lupaa kantavansa valitun roolin velvollisuudet ja oikeudet, koska tällöin hän osoittaa muille olevansa sitä, mitä hän on lavalla väittänyt olevansa.

Performoijan performanssia seuraa tarkkaavainen katsojakunta, yleisö. Kun esiintyjä astelee näyttämölle, yleisö kerää hänestä sana sanalta ja ele eleeltä informaatiota ja mahdollisesti tulkitsee esitystä aiemman tietämyksen avulla, mikäli heillä sellaista sattuu olemaan hallussa. Yleisö voi kokea tietämisen arvoiseksi asioiksi esimerkiksi syntyperän, sosiaalisen statuksen, minäkuvan ja luotettavuuden. Kerätty tieto auttaa määrittelemään tilanteen, jolloin katsojakunta tietää mitä esiintyjältä sopii odottaa. Odotusten ja roolien määrittäminen tilanteeseen sopiviksi on keskeistä vuorovaikutuksen sujuvuuden kannalta. Molempien osapuolien on tunnettava toistensa tavoitteet, jotta he osaavat toimia harmonisesti suhteessa toisiinsa. Yleisön on tarkkaavaisesti seurattava näyttämöllä tapahtuvaa performanssia, koska tarkkaamattomuus merkitsee vuorovaikutuksen kannalta relevantin informaation hukkaamista. (Goffman, 1971, 11, 21.)

Jokainen performanssi on yksilön minuuden ilmaisukanava, ja muut muodostavat näistä ilmaisuista vaikutelmia. Yleisö pyrkii parhaansa mukaan luomaan luotettavia ja paikkansapitäviä mielikuvia tuntemattomasta lavaesiintyjästä. Kuitenkin useat seikat ilmenevät vasta välittömän vuorovaikutuksen ulkopuolella tai jäävät muiden tilanteessa vaikuttavien voimien peittoon. Ihmisten on tyydyttävä epäsuoriin päätelmiin toistensa aidoista asenteista, uskomuksista ja tunteista. He rakentavat mielikuvia toisesta observoimalla hänen tahallisia tai tahattomia itseilmaisuja. Tahallinen eli suora ilmaisu vastaa tietoista kommunikaatiota, usein verbaalisuutta, sanoja ja kieltä, joskin nonverbaliikka voi myös olla tahallista. Tahaton eli epäsuora ilmaisu on puolestaan vaikutelman antoa vailla intentiota. Se koostuu kielenkäytöstä, eleistä ja tavoista – kaikesta sellaisesta mikä ei ole yksilön tietoisessa hallinnassa. Ne voivat olla esimerkiksi haukotuksia, kaatumisia, tönäisyjä, kielivirheitä, oikeinkirjoitusvirheitä tai lipsahduksia. (Goffman, 1971, 12, 62, 66.)

Yleisö lataa epäsuorille ilmauksille paljon painoarvoa ja pitää niitä dramaattisimpina vuorovaikutuksen kannalta, koska ne ovat ilmaisuja, joita ei luotu antamaan sitä informaatiota mitä ne kuitenkin antavat. Ihmiset ovat hyvin tietoisia siitä, että heille yritetään antaa myönteinen vaikutelma. Performoija voi toimia harkiten ja pyrkiä luomaan itsestään muille haluamansa vaikutelmia, jotta muut kohtelisivat häntä hänen toivomallaan tavalla. Sen vuoksi yleisö tekee tarkan eron suorien ja epäsuorien ilmaisujen välillä. Suorat ilmaisut ovat siis yksilön tietoisien kontrollin piirissä kun taas epäsuoria on vaikeampaa säädellä tietoisesti. Täten epäsuorat ilmaisut ovat usein suorien ilmausten tulikoe, ja niillä testataan suorien ilmausten uskottavuutta. Yleisö voi tahattomia ilmaisuja tarkkailemalla joko vaikuttua esittäjän toiveiden

mukaisesti tai tehdä omat päätelmänsä, jotka saattavat olla esiintyjän toiveiden tai jopa tosiasioiden vastaisia. (Goffman, 1971, 12, 16.)

Performoijalla on käytettävissään kaksi näyttämöllistä aluetta, joiden välillä hän voi liikkua – etu- ja takanäyttämö¹. Esirippujen takana, yleisön katseilta piilotetulla takanäyttämöllä vallitsee vapautuneisuuden ja tuttavallisuuden ilmapiiri. Siellä pätevät eri säännöt kuin muodollisella ja kurinalaisella etunäyttämöllä. Takanäyttämö on aluetta, jolla esiintyjä valmistautuu tulevaan julkiseen performanssiin. Esitystä suunnitellaan ja hiotaan, jotta se kestäisi tarkkaavaisen yleisön katseet ja olisi odotusten mukainen. Suunnittelutyön lisäksi performoija voi karistaa julkisen roolin yltään ja rentoutua. Hän voi nyt käyttäytyä epämuodollisesti ja vapautuneesti, koska takanäyttämölle ei katsojakunnalla ole asiaa. Takanäyttämöllä valmistaudutaan tulevaan performanssiin, neuvotellaan katsojakunnasta ja näyttämöllepanosta. (Goffman, 1971, 125-126, 139-145, 192.)

Kun on aika jättää takanäyttämö ja astella estradille, esiintyjä piilottaa piirteensä, jotka uhkaavat vesittää hänen julkisesti tavoitellun vaikutelman. Ne saavat jäädä takanäyttämölle odottamaan performoijan paluuta. Etunäyttämöllä on nyt noudatettava draamallista kuria esityksen hyvän suorittamisen vuoksi ja varottava, ettei oma esitys tempaa mukaansa ja ajaututa lipsahduksiin, jotka turmelisivat tavoitellun vaikutelman. Yleisön jakamattoman huomion ja valokeilan kohdistuessa esiintyjään hänen on toimittava ennalta asetettujen kriteerien määrittämänä ja ylläpidettävä julkisivua. Julkisivulla tarkoitetaan säännöllisesti toistuvaa esityksen osaa, joka määrittelee tilanteen katsojakunnalle. Performoija voi rakentaa julkisivuaan – sitä millaisena hän haluaa julkisesti näyttäytyä – esimerkiksi statussymbolein, pukeutumalla tai puhumalla tietynlaisella tavalla. (Goffman, 1971, 32-34, 119, 125, 233).

Goffmanin (1971, 32-35) mukaan performoijan julkisivuun kuuluu myös lavastus, eli kaikki kalusteet, esineet ja taustat, jotka jollakin tavalla liittyvät tapahtuvaan toimintaan. Lavasteet vahvistavat vaikutelmia. Niiden tehtävänä on olla sopusoinnussa julkisivuun kuuluvan esiintymistavan kanssa. Esiintymistapa viestii katsojakunnalle millaisen roolin performoija on valinnut esitettäväksi. Esittäjä voi esiintyä ylpeästi ja kopeasti, jolloin yleisö suhtautuu häneen varauksella. Anteeksipyytelevän nöyrä performanssi nähdään merkkinä helposti vietävissä olevasta esiintyjästä. Julkisivun lavastuksen ja esiintymistavan tulee tukea toisiaan,

---

¹ Goffmanin teoksen suomentaja käyttää termejä julkialue ja taka-alue. Käytämme termejä etu- ja takanäyttämö, jotka mielestämme sopivat paremmin kuvaamaan esiintyjän julkista ja yksityistä tilaa.

koska yhteensopimattomuus kummastuttaa katsojakuntaa. Jos esitys viestii yhtäältä yhtä, toisaalta toista vaikutelmaa, se häiritsee esityksen yhtenäisyyttä ja rikkoo systemaattisen vaikutelman.

Esitys on yleensä idealisoitu. Näyttämölle viedään yhteisön yleisesti tunnustamia ihanteita ja arvoja, koska esiintyjä pyrkii näyttäytymään arvokkaana hahmona katsomon silmissä. Performanssi on oikeastaan seremoniameno, jossa vahvistetaan yleisön jo tunnustamat normit ja asenteet. Ihanteiden mukainen esitys vaatii performoijalta aikaa ja vaivannäköä, koska hänen on lavastettava ideaalia vastaavia kohtauksia näyttämökuntoon. Joidenkin seikkojen olemassaolo joudutaan kenties piilottamaan. Ihanteiden kanssa riitasointuja soittelevia toimintoja ei voi ilmaista. Paljastavat signaalit tehdyistä erehdyksistä ja niiden korjauksista peitetään. Esiintyjä nimittäin mieluusti salaa jonkin esityksen valmistamiseksi käytetyn ajan, resurssivarannon ja vaivannäön niin että muut näkevät vain loppuunhiotun ja -viimeistellyn tuotoksen. (Goffman, 1971, 45-46, 51-54.)

Goffman (1971, 68-69, 82) kirjoittaa, että tulkinnalliset esitykset edesauttavat erheellisten tulkintojen tekemistä. Samanaikaisesti esitysten viitteellisyys mahdollistaa katsojien harhauttamisen. Useat merkit voivat viitata johonkin mitä ei ole. Katsojakunta ei ole naiivi, ja se tiedostaa lume-esityksen mahdollisuuden. Siksi se kiinnittää huomionsa eritoten pikkukömmähdyksiin, ristiriitaisuuksiin ja kaikenlaisiin tahattomiin eleisiin ja ilmeisiin, jotka tahattomasti viestivät performoijan luotettavuudesta. Katsojakunnan näkökulmasta katsottuna esitys voi olla tosi tai valheellinen, aito tai väärä, pitävä tai huiputusta. Yleisö arvioi huolellisesti onko performoijalla oikeus esittää osaansa. Mikäli yleisö havaitsee tullessa huiputetuksi, se kokee, ettei esittäjällä ollutkaan oikeutta esittää osaansa. Tällöin performanssi on pilalla. Esityksen onnistumisen kannalta yleisön olisi siis saatava tuntuma esittäjän vilpittömyydestä.

Lume-edustuksen vaarasta ja sen seurauksista huolimatta esittäjä saattaa olla toimissaan hyvin laskelmoiva. Performoija tuo esityksessään itsestään esiin joitakin seikkoja ja jättää toisia takanäyttämölle. Laskelmoinnin taustalla on halu herättää muissa tietynlaisia, itselle edullisia, vaikutelmia. Niiden hän toivoo herättävän tietynlaisia reaktioita yleisössä. Yksilö saattaa tiedostaa tämän tarkoitusperänsä tai sitten ei. Esitystä luonnehtii siis usein tietoinen ja tiedostamaton strategisuus. Mikäli katsojakunta vastaa performoijan toimintaan toivotulla

tavalla, voidaan käytännöllisesti katsoen ajatella, että esiintyjä on luonut onnistuneen esityksen. Sekä esiintyjä että yleisö ovat saavuttaneet yhteisymmärryksen tilanteenarvioinnista ja sen vuorovaikutussäännöistä. (Goffman, 1971, 16-17.)

Goffman (1971, 155, 226-229) nimeää tavoitellun vaikutelman vaarantavaa informaatiota repiväksi informaatioksi. Performanssin esittäjä on intentionaalisesti liikkeellä, ja hän hallitsee repivää informaatiota sukkuloimalla etu- ja taka-alan välillä. Katsojakunnalla ei ole pääsyä taka-alalle eikä se siten voi tuntea repivää informaatiota. Se voi tosin saada viitteitä peitetystä informaatiosta observoimalla tarkkaavaisesti esiintyjän tahattomia eleitä ja lipsahduksia. Esiintyjä piilottaa repivän informaation, mikä merkitsee salaisuuksien syntymistä. Negatiivisten piirteiden tai salaisuuksien piiloon peitteleminen ei ole mitenkään tavatonta; strateginen esittäytyminen on varsin tavallista. Yleisinhimillisyydestään huolimatta katsojakunta hämmentyy esiintyjän hairahduksista tai kömmähdyksistä, jotka tuovat julki repivän informaation. Yleisö on pakotettu kysymään itseltään onko performoija todella se kuka hän on väittänyt olevansa ja uudelleenarvioimaan esityksen luotettavuuden.

Yleisö saattaa saada performanssista sen vaikutelman, että yleisön ja esiintyjän välillä vallitsee todellisuutta ihanteellisempi yhteys. Performoija edesauttaa tätä uskomusta kahdella tavalla. Ensinnäkin, hän esittää osansa kuin se olisi hänen elämänsä näyttämön keskeisin rooli. Katsomossa syntyy se vaikutelma, että esitetty rooli on esiintyjän ainoa rooli. Uskomuksen edellytyksenä ja seurauksena on katsojakuntaerottelu. Se tarkoittaa, että performoija esittää yhdelle yleisölle yhdenlaisen performanssin, ja toiselle toisenlaisen. Katsojakuntaerottelu on dramaturginen keino varjella vaikutelman antoa. Jos katsojakunta katsoo ensin yhden esityksen ja sattuu sitten näkemään performoijan suorittamassa toisenlaista roolia, se hämmentyy tai pettyy. Eikö esiintyjä ollutkaan sitä mitä hän esitti? Kuinka hän voi käyttäytyä nyt näin kun aikaisemmin käyttäytyi noin? Ongelma on ratkaistavissa katsojakuntaerottelulla, jolloin kukin yleisö näkee performoijan vain yhdessä, kullekin yleisölle räätälöidyssä roolissa. (Goffman, 1971, 58-59, 149-150.)

Toiseksi, performoija esiintyy yleisölleen ikään kuin hänen sen hetkinen esityksensä olisi ainutlaatuinen suhteessa katsomoon. Ainutlaatuisuuden vaikutelmaan kuuluu persoonallisuuden tunnun välittäminen; esiintyjä viestittää yleisölle, että juuri tämä yleisö on hänelle tärkeä ja merkityksellinen. Se vähentää rutiininomaisen toistuvuuden tuntua. Oikeastaan hänellä ei ole muuta vaihtoehtoa, koska yleisö odottaa olevansa ainutkertaisen, jakamattoman

huomion kohde. Onnistunut esitys vastaa tähän odotukseen. Jos yleisö kokee olevansa esiintyjälle tusinatavaraa, se loukkaantuu, viilenee tai suhtautuu vastavuoroisen välinpitämättömästi performoijaan. Se katsoo tullessa mitätöidyksi tai hämätyksi. (Goffman, 1971, 58-61.)

Goffmanin työtä minuuden performoinnista on sovellettu useissa virtuaalideittailun esittäytymistä kuvaavissa tutkimuksissa. Bargh, McKenna ja Fitzsimons (2002) viittaavat Goffmanin minuuskäsitykseen julkisesta minästä, persoonasta, ja yksilön sisäisestä minästä. Erilaisia minuuskäsityksiä he käyttävät teoreettisina tausta-ajatuksina tosiminän (Rogers, 1965) ja aktuaalisen minän (Higgins, 1987) ilmaisun tutkimuksessaan nettideittailun kontekstissa. Toma ja Hancock (2010) kuvaavat kuinka minuutta esitetään online deittitodellisuudessa, jossa yksilöillä on vaihtelevat performatiiviset tavoitteet, ja jossa käytettävissä olevat ilmaisukeinot muotoilevat itsen esittämistä. He mainitsevat Goffmanin todetessaan itsen esittämisen olevan monimutkainen kommunikatiivinen prosessi. Prosessiin sisältyy omien vahvuuksien ja heikkouksien tuntemusta, kohdeyleisön reagoinnin ennakoimista ja ilmaisukanavan oikeanlaista hyödyntämistä omien tavoitteiden saavuttamiseksi.

Gibbs, Ellison ja Heino (2006) kirjoittavat, että internetissä deittailevien on helpompaa tuottaa itsestä strateginen performanssi, koska profiilia on mahdollista hallinnoida ja valokuvia valikoida. Lisäksi asynkroninen vuorovaikutus antaa aikaa miettiä toimintatapojaan. Selektiiviset strategiat muistuttavat Goffmanin kuvaamia vaikutelman luonnin keinoja. Tutkimuksessa selvitettiin millaisia minuudesta kertomisen strategioita osallistujat käyttivät nettideittikontekstissa. Edelleen tutkittiin minkälainen yhteys strategioiden ja tavoitteiden sekä havaitun menestyksen välillä vallitsi. Intentionaalinen myönteinen itsestä kertominen korreloi vahvimmin menestyksekkääseen performointiin. Tuloksia tulkittiin Goffmanin vaikutelman luonnin käsitteeseen peilaten. Jönson ja Siverskog (2012) kuvaavat tavoitteellista vaikutelman luontia seksuaalivähemmistöille suunnatulla deittisivustolla. Tutkimuksessaan he soveltavat Goffmanilaisen dramaturgisen näkökulman käsitteitä ja toteavat, että minuuden performoijat käyttävät iäkkyyttä, fyysisiä puutteita ja terveysongelmia tukikeinoina luodakseen vaikutelman huumorintajuisesta ja rehellisestä yksilöstä.

Vasalou ja Joinson (2009) tutkivat kuinka virtuaalinen konteksti muovasi osallistujien itseä esittävien avatarien luomista muun muassa deittisivustolle, blogiin tai peliympäristöön. Osallistujat loivat avatareja, jotka varsinaisen minähahmon lisäksi sisälsivät lemmikkejä,

harrastuksia ja muita tukielementtejä. Ne olivat olennaisia identiteetin esittämisen rakennuspalikoita, Goffmannin termein osa performanssin lavasteita. Ellison ym. (2006) tulkitsevat netissä deittailevilta kerättyä haastatteluaineistoa Goffmanin suorien ja epäsuorien vihjeiden avulla. Tutkijat havaitsivat osallistujien huomioivan tarkasti sellaiset epäsuorat vihjeet kuten oikeinkirjoitusvirheet, viestin lähettämisaajan ja viestin pituuden sekä suorat vihjeet kuten valokuvan. Gibbs ym. (2011) toteavat, että epäsuora vihje usein kumoaa suoran. Hauskasti tehty profiili tulkitaan luotettavammaksi huumorintajun osoittimeksi kuin sanojen “olen hulluvaton” sisällyttäminen muutoin vakavaan esitykseen.

Whitty (2008) tarkasteli miten nettideittaajat näkivät oman ja muiden profiilin ja millaiset performanssit johtivat onnistuneempiin romanttisiin suhteisiin fyysisessä maailmassa. Whitty toteaa, että Goffmanin performatiivista teoriaa voi soveltaa tutkittaessa miten nettideittaajat näkevät, että muiden pitäisi performoida itseään. Nettideittaajat havainnoivat tarkasti vastasiko seuralainen online profiilia – Goffmanin termein ilmaistuna vastasiko toisen todellinen minä virtuaalista performanssia. Linjassa Goffmanin kanssa, kun esitysten välillä on liian räikeä juopa, haastateltavat tuomitsivat seuralaisen moraalittomaksi. Toinen ei ollut täyttänyt velvollisuuttaan ja esittäytynyt profiilissaan aktuaalisena. Myös Ellison ym. (2011) kuvaavat Goffmanin ajatuksia performatiivisten vihjeiden moraalista arvosta. Esiintyjän esitys on moraalinen lupaus. Silloin kun esiintyjästä ei voida saada kaikkea tietoa, turvaudutaan korvaaviin vihjeisiin, esimerkiksi statussymboleihin. Tutkijoiden kehittämässä profiili lupauksena -viitekehysessä deittiprofiili nähtiin moraalisenä lupauksena vastata sitä minä esiintyi. Goffmania seuraten, liian syvä kuilu eri performanssien välillä koettiin moraalisenä rikkeenä.

2.2 Profiilityö

Verkossa profiilin luominen ja ylläpito vaatii julkisuutta, mikä tuottaa yksilöille hankaluuksia tässä performatiivisessa työssä. Yhteisöpalveluissa henkilökohtaiset mieltymykset voivat joutua törmäyskurssille sosiaalisia normeja vastaan. Tätä jännitettä pyritään hallitsemaan pienentämällä se minimiin, ja tätä kutsutaan profiilityöksi. Profiilityö on strategista itsen esittämistä sosiaalisen median foorumeilla. Verkkoympäristössä on tärkeää vaikuttaa ai-

dolta, autenttiselta. Profiilityöhön kuuluu sekä toimintaa että kokemusta. Perimmäisin tavoite on hallinnoida, johtaa ja pitää yllä omaa profiiliaan tässä prosessissa, johon kuuluu strategista toimintaa. (Silfverberg ym., 2011; Uski & Lampinen, 2014.)

Profiilityöhön vaikuttavat yksilön lisäksi teknologiset käyttömahdollisuudet, sosiaaliset normit ja muut käyttäjät. Muiden käyttäytymistä tarkkaillaan, tulkitaan, ja tämä johtaa oman profiilin työstämiseen. Nimenomaan työstämiseen, koska profiilityö on sananmukaisesti työtä. Se vaatii vaivaa, ponnisteluja ja investointeja. (Silfverberg ym., 2011; Uski & Lampinen, 2014.) Edelleen Silfverbergin (2010, 78) mukaan minää työstetään ja neuvotellaan jatkumossa toisten toimien kanssa. Samalla perimmäisin tavoite on saada profiilityö minimiin, jotta profiilin psykologinen taakka saataisiin niin pieneksi kuin mahdollista.

Silfverbergin (em.) tutkimuksessa facebookissa profiilityö johti julkaisun minimointiin, kun taas Last.fm musiikkisivulla profiilityö johti julkaisun maksimointiin. Last.fm sivustolla on tarkoitus ilmaista kuuntelemaansa mielimusiikkia, ja toisekseen julkistaa tämä tieto muille kanssakäyttäjille (Silfverberg ym., 2011). Ensimmäistä leimaa pelko itsen esittämisen epäonnistumisesta, mikä voi saada olemaan julkaisematta yhtään mitään, tai vaihtoehtoisesti julkaista mahdollisimman harmitonta sisältöä, jonka kuka vain voi nähdä ilman sen kummempia seurauksia. Jälkimmäistä taas selittää se, että suuren määrän jakamisen ajateltiin minimoivan riskiä siltä, että joku sattuisi näkemään ”noloja” musiikkikappaleita profiilissa. (Uski & Lampinen, 2014.)

Tutkiessaan facebookin käyttäjien profiilityötä Uski ja Lampinen (em.) huomasivat käyttäjien profiilityön kulminoituvan sisällön jakamisen määrään ja laatuun. Liikaa ei saisi jakaa, mutta on vaikeaa määrittää, mikä on tarkalleen ottaen liikaa. Laatu liittyy halutun kuvan antamiseen itsestä: jos julkaisee pelkkiä juhliissa otettuja kuvia, saa juhlijan maineen haluamattaan, vaikka kuvat olisi otettu todellisuudessa vain kaksissa juhliissa. Huoli väärän vaikutelman antamisesta voi saada olemaan jakamatta päivityksiä lainkaan, vaikka yksilöllä tällainen halu löytyisikin.

Profiilityössä on erotettavissa neljä ulottuvuutta. Ensimmäinen on profiilit tuotteina. Profiili on siis käyttäjänsä omistama tuote, mutta samalla se on myös muiden hallitsema. Profiililla ilmaistaan itseä muille yleensä ideaalissa valossa, eli kyse on siis suotuisasta itsen esittämisen strategiasta. (Silfverberg, 2010, 81; Silfverberg ym., 2011.) Samalla lailla kuin tuotteita

valmistetaan, profiilien oletetaan olevan tietoisien työskentelyn tulosta, minkä lopputulosta esitellään julkisesti. Profiili luodaan palvelemaan ja saavuttamaan tiettyjä tarkoituksia, ja vastaavasti olemaan palvelematta epätoivottuja lopputulemia. Profiilia voikin verrata kirjahyllyyn tai CV:hen, jossa ilmenevät yksilön piirteet ja arvot. Yksilö haluaa välittää itsestään tiettyä kuvaa, ja tämä voi johtaa profiilin kontrollointiin. Yksilön persoonalliset mieltymykset ja itsen esittäminen tietyssä konseptissa voivat ajautua konfliktiin, ja tämä voi saada aikaan esimerkiksi ei-hevimusiikin kuuntelun tasapainottaakseen profiiliaan hevimusiikin kuuntelun jälkeen. (Silfverberg ym., 2011.)

Toinen ulottuvuus on tulkintojen kehä. Tässä yksilö muodostaa tulkintoja muista, muut yksilöstä, ja tämä ympyrä käy jatkuvaa dialogia keskenään vaikuttaen toisiinsa. Muiden toimista saa jatkuvasti jonkinlaisen edustuksen omaan päähänsä, joka voi edustaa laajempaa käsitystä ihmisestä (vrt. kirjahylly tai CV). (Silfverberg, 2010, 45, 51-53; Silfverberg ym., 2011.) Silfverbergin ym. (2011) tutkimuksessa haastateltavat kertoivat tällaisia intuitiivisia kuvia vain tulevan heidän päähänsä nähdessään mitä musiikkia yksilö kuuntelee – halusivat he sitä tai eivät. Sen mitä musiikkia kuunteli, tulkittiin edustavan autenttista musiikkikäyttäytymistä: sivustohan tallentaa kuunteluhistoriaa ja päivittäisiä valintoja, eikä pelkästään vain lempiartistien ja -kappaleiden nimiä.

Kolmas dimensio on ristiriitaiset tavoitteet, joka tarkoittaa tasapainoilua yksilöllisyyden ja sosiaalisen välillä (Silfverberg, 2010, 68; Silfverberg ym., 2011). Usein nämä päämäärät voivat ajautua ristikkamppailuun keskenään. Omaa musiikkimakuaan ei välttämättä tahdo kaikkeudessaan paljastaa yleisölle, koska se voisi pilata tietynlaisen kuvan yksilöstä. Aspekti liittyy vahvasti itsen esittämiseen, vaikutelman luontiin ja sen ylläpitämiseen, mikä voi saada esimerkiksi piilottamaan omaa kuunteluhistoriaansa toisilta tai olemaan kokonaan kuuntelematta musiikkikappaletta, josta pitää. Vaikutelman luonti sivustolla on tällöin tietoista ja siihen investoidaan merkittävällä tavalla. Sosiaalinen voi siis tällaisissa tilanteissa ottaa valan ja mennä persoonallisten mieltymysten yli. (Silfverberg ym., 2011.)

Silfverbergin ym. (2011) mukaan viimeinen ulottuvuus on profiilin säätely. Tässä on kyse tietyn strategian ylläpidosta ja sen muuntelusta. Strategia koostuu oletetusta tiedosta siitä, mikä on sopivaa profiilissa, ja mikä välittäisi ideaalia itsen esittelyä välttäen ei-toivotun itsen esittämisen. Esimerkiksi musiikkisivustolla säätelyyn kuuluu kappaleiden soittaminen ilman

niiden todellista kuuntelua, vaikutelman laimentaminen soittamalla monta ”hyvää” kappaletta ”huonon” jälkeen, tallentimen kytkeminen pois päältä ja kuuntelemalla kappaletta offline tilassa sekä kuunteluhistoriansa tyhjentäminen.

Profiililyö voi siis saada muuttamaan ihmisen aktuaalista käyttäytymistään. Itseä esitellään representatiivisesti edustavassa valossa. (Em.) Uski ja Lampinen (2014) kirjoittavat, että profiilin ajatellaan heijastavan käyttäjän minuutta ja siksi vaikutelman luontiin kiinnitetään paljon huomiota. Itsen esittäminen on jatkuvaa taktista toimintaa. Siten se saattaa olla toisinaan pikemminkin valheellisuuden leimaamaa kuin yksilön totuudellista itsensä ilmentämistä ja paljastamista. Itsen esitleminen aitona ja autenttisena virtuaalitilassa saattaa vaatia huijaamista ja suurempia investointeja kuin kasvokkain tapahtuvassa vuorovaikutuksessa.

Minuuden jakamista ei ole helppoa kontrolloida yleisön edessä, ja se vaatii ponnisteluja halutun ideaalisen vaikutelman ylläpitämiseksi (Silfverberg ym., 2011). Vaikka yrittäisikin olla aito sosiaalisessa yhteisöpalvelussa, se voidaan aina tulkita teeskentelyksi, valheelliseksi (Uski & Lampinen, 2014). Lisäksi ihmiset muodostavat erilaisia merkityksiä itsensä ”totuudelliselle” esittämiselle: se mikä yhdelle on totuudellista, ei ole totuudellista toiselle (Silfverberg, 2010, 66). Autenttisuuden vaikutelma ei siten ole tae totuudellisuudesta, vaan merkki onnistuneesta profiililyöstä (Uski & Lampinen, 2014).

Profiililyötä on tutkittu sosiaalisten yhteisöpalveluiden sivuilla Last.fm:ssa (Silfverberg ym., 2011; Uski & Lampinen, 2014) ja facebookissa (Uski & Lampinen, 2014). Wallin ym. (2014) sovelsivat profiililyön käsitettä tarkastellessaan miksi nuoret jakavat tai eivät jaa tietoa liikunnallisesta aktiivisuudestaan eräässä sosiaalisen median palvelussa. Vastikään Suomessa kehitetty profiililyön käsite nimenomaan profiililyön nimikkeellä ei vielä esiinny nettideittikontekstissa kotimaisissa tai kansainvälisissä julkaisuissa. Strategista itsen esiintymistä kuitenkin käsitellään Hancockin ja Toman (2009), Heimon ym. (2010), Ellisonin ym. (2006), Ellisonin ym. (2011), Lon ym. (2013), Guadagnon ym. (2012) ja Hallin ym. (2010) tutkimuksissa.

2.3 Kuviteltu yleisö

Internetissä on aina tunne yleisön läsnäolosta, olipa sitten kyse millaisesta viestimisestä tai julkaisemisesta tahansa. Verkossa suunniteltaessa ihmisillä on mielessään aiottu, tarkoitettu yleisö, jolle he suuntaavat omaa viestintää. Ihmiset joutuvat kuvittelemaan ja kognitiivisesti konstruoimaan potentiaalista kuviteltua yleisöään, sanalla sanoen luomaan mentaalisen kuvansa heistä. (boyd, 2006b; 2014, 30, 32; Marwick & boyd, 2010.) Muuttaessaan profiiliaan tai julkaistessaan sisältöä yksilö pohtii ketkä mahtavat nähdä minut (boyd, 2006a).

Käsityksemme yleisöstä on hyvin rajallinen, ja voi hyvinkin olla niin, että todellinen yleisö on tyystin erilainen kuin kuviteltu (Marwick & boyd, 2010). Vaikka välitön yleisö kuviteltaisiin tietynlaisena, laajempi katsojakunta voi olla silti potentiaalisesti laajempi, puhumattakaan yleisöstä tulevaisuudessa erilaisine odotuksineen ja määrineen (boyd, 2006b; boyd, 2008a, 37; boyd & Heer, 2006; Marwick & boyd, 2010). boyd (2006a) käyttää ilmiöstä nimitystä moninkertainen yleisö. Moninkertainen yleisö saa yksilöt taiteilemaan julkisen ja yksityisen välillä (Marwick & boyd, 2010). Ihmiset yrittävät pilkkoa yleisöä osiin, estää epätoivottua yleisöä näkemästä heitä, hallita yksityisyysasetuksiaan, rajata heistä saatavaa informaatiota ja osoittaa viestinsä vain pienelle joukolle yleisöä (boyd, 2008a, 37; 2014, 62).

boyd (2014, 11-12; 2008b, 126) toteaa, että tämä on kuitenkin haasteellista ottaen huomioon sosiaalisten yhteisöpalveluiden ominaispiirteet: etsittävyden, jaettavuuden, näkyvyyden ja pysyvyyden. Etsittävyys tarkoittaa sitä, että yhteisöjen luomat sisällöt ovat löydettävissä hakemalla, jaettavuus viittaa mahdollisuuteen kopioida ilmaisia lähteestä toiseen, näkyvyys on kaiken jaetun sisällön potentiaalista julkisuutta kenelle vain, ja pysyvyys kommunikation automaattista tallentumista. Moninkertainen yleisö asettaa paineita minän esittelylle, koska yleisössä voi olla jäseniä useammasta eri kontekstista (boyd, 2008a, 146). Edellä luetellut ominaisuudet aiheuttavat lisäksi sen, että ilmaiset voidaan kopioida alkuperäisestä lähteestä ja siirtää toiseen paikkaan ja aikaan tietämättämme. Yksinkertaisistakin ilmaisuista voi näin tulla hyperjulkisia. (boyd, 2008b, 126, 138.)

Kuviteltu yleisö voi koostua niin tutuista, vanhemmista, työnantajista ja vertaisista. Yleisön seassa on myös painajaislukijoita. Painajaislukijat ovat vastakkainen ryhmä ideaaliyleisölle, joka on samankaltainen julkaisijan kanssa arvostuksineen ja perspektiiveineen – kuin peili kuva itsestä. (Marwick & boyd, 2010.) On tasapainoiltava erilaisten potentiaalisten yleisöjen

välillä ja yritettävä tehdä vaikutus tiettyihin, ja välteltävä epätoivottua yleisöä (boyd, 2008a, 143, 146). Epätoivottu yleisö antaa yksilölle häiritsevän tunteen hänen alueelleen tunkeutumisesta, jopa hyökkäämisestä (boyd & Heer, 2006). Tässä kohtaa konteksti luhistuu ja sortuu, kun konfliktissa olevat yleisöt pääsevät näkemään yksilön saman jaetun sisällön verkossa (boyd, 2014, 33, 47).

Marwickin ja boydin (2010) tutkimuksessa teinit olivatkin huolestuneempia mahdollisuudesta, että vanhemmat näkisivät heidän profiilinsa kuin heille täysin tuntematon henkilö. Opettajat taas pelkäsivät oppilaidensa näkevän heidät (boyd, 2004). Toisin sanoen virtuaalisesti julkaiseva yksilö on pakotettu neuvottelemaan eri yleisöjen välillä (boyd & Heer, 2006). Voisi kuvitella tämän saavan yksilön esittelemään itsensä hyvin totuudenmukaisessa valossa, mutta internetvälitteistä kommunikaatiota leimaa pikemminkin sosiaalinen suotavuus kuin rehellisyys (boyd, 2002, 20; 2004). Kaikki mitä kertoo itsestään internetissä, voidaan irrottaa kontekstistaan ja siirtää toiseen lähteeseen, mikä laittaa yksilöt navigoimaan strategisesti verkossa (boyd, 2014, 53).

Kuviteltu yleisö asettaa myös haasteensa performanssin ajalle. Yleisö nimittäin näkee usein performanssit asynkronisesti, eli ei ole välttämättä läsnä itse performanssin suorittamisen ajankohtana. Jatkuva tietoisuus näkymättömästä yleisöstä aikaansaa minän vaikutelmien hallintaa ja kontrollointia. (boyd, 2008a, 35.) Ihmisten käyttäytymiseen vaikuttavat lisäksi sosiaaliset vihjeet, ympäröivä teknologia, fyysinen arkkitehtuuri ja sivusto, jolla liikutaan (boyd & Heer, 2006; 2008b, 126). Ilman sosiaalisen tilanteen sanelemaa tietoa on haastavaa kohdentaa käyttäytymistään. Tämä johtaa myös siihen, että oman profiilin sovittaminen monelle yleisölle asettaa ongelmia itsen lisäksi myös muiden performanssien kontrolloimiseen – negatiiviseen yhteisöpalvelun efektiin (boyd, 2008a, 36; 2007, 143).

Kaikki eivät kuitenkaan käsitä yleisöä kaikkina mahdollisina ihmisinä kaikissa mahdollisissa paikoissa, vaan yleisö merkitsee heille tiettyä tuttua konstruktia (boyd, 2006b). Silti on hyvä muistaa, että vain harva saa täyttä julkisuutta verkossa. Todellisuudessa yksittäisen ihmisen profiilia katsoo vain pieni ryhmä ihmisiä. (boyd, 2011, 44.) Onkin esitetty, että internetin varioivat kontekstit ovat turhia ja että vain niillä, joilla on jotain salattavaa, tarvitsevat yksityisyyttä. Tämä kanta jättää kuitenkin huomiotta seikan kontekstin tarpeellisuudesta sosiaalisen vuorovaikutuksen ja minän esittämiseen. (boyd, 2008a, 37.) Joka tapauksessa boyd (2008b, 131) toteaa, että internetin julkiset alueet herättävät monia kysymyksiä yksilön

yksityisyyden suojasta. Yleisöä halutaan voida kontrolloida, vaikka se on mahdotonta täydessä merkityksessään ja laajuudessaan. Internetissä saamaansa julkisuuden määrää ei kukaan voi varmaksi tietääkään (boyd & Heer, 2006).

boyd on tutkinut kuviteltua yleisöä Twitterin (Marwick & boyd, 2010), facebookin (boyd, 2008a), blogien (boyd, 2006b) ja Friendsterin (boyd, 2004; boyd, 2006a; boyd & Heer, 2006) virtuaaliympäristöissä. Friendster on dettisivusto, joka rohkaisee liittymään jäseneksi, vaikka henkilö ei etsisikään romanttista seuraa. Henkilö voi nimittäin silti omilla kontakteillaan auttaa muita löytämään seuraa. (boyd, 2004.) Muut tutkijat käsittelevät katsojakunnan roolia nettideittailussa, vaikka eivät varsinaisesti viittaa boydin kuvitellun yleisön käsitteeseen. Emanuel ym. (2014) kuvaavat kuinka kuviteltu yleisö muokkasi yksilön esitystä erilaiseksi deittitilanteessa verrattuna työnhakukontekstiin. Whitty (2008) kuvaa kuinka nettideittaajat rakensivat profiilinsa attraktiivisiksi viehättääkseen kuvitteellista toista, jonka toivottiin kiinnostuvan itsestä. Arvidsson (2006) kirjoittaa laatusinkuista, jotka kuvaavat itseään älykkäiksi, itsevarmoiksi ja intohimoisiksi. Esitys on suunnattu kuvitteelliselle toiselle laatusinkulle, joka jakaa performoijan kanssa nämä samat ominaisuudet.

3 EPISTEMOLOGIA

Tässä luvussa käsittelemme lyhyesti työmme epistemologisia eli tieto-opillisia lähtökohtia. Willig (2013, 4) kuvaa epistemologian vastaavan siihen kysymykseen mitä ja kuinka voimme tietää. Relevantteja tutkimuskysymyksiä ei voida asettaa ennen kuin tutkijalla on käsitys siitä millainen tieto ylipäättään on hänen saavutettavissaan. Tiedon tavoittaminen vaatii epistemologisen position omaksumista. Vasta tämän jälkeen voi valita tieteelliset työvälineet, menetelmät, tutkimuskysymysten selvittämiseksi. Flick (2009, 66) puolestaan toteaa, että tutkimuksen teoreettinen tausta määrittää sen tieto-opillisen näkökulman. Tutkielmamme ensisijaisena teoreettisena viitekehyksenä ovat Goffmanin ajatukset itsen esittämisestä. Esittelemme siis Goffmanin tietoteoreettista orientaatiota, ja pohdimme sen merkitystä tutkielman epistemologiselle positiolle.

Goffman ei jättänyt jälkeensä koulukuntaa (Peräkylä, 2009, 348) saati systemaattista koontia ajatuksistaan (Giddins, 1987, 114). Goffmanin työn ei ole nähty olevan suorassa vastaavuudessa minkään yksittäisen koulukunnan kanssa, mutta hänen tutkimuksensa on liitetty symboliseen interaktionismiin ja toisaalta positivismiin (Manning, 1992, 26). Blumer (1986, 2-5) kiteyttää symbolisen interaktionismin lähtöoletuksiin merkityksenannosta ja tulkinnasta. Ihminen antaa kaikelle kokemalleen merkityksiä, ja merkityksenanto perustuu sosiaaliseen vuorovaikutukseen. Symbolinen interaktionismi näkee inhimillisen merkityksenannon keskeisenä tutkimuskohteena, kun tarkastellaan ihmisten käyttäytymistä. Sosiaalisten merkitysten sivuun jättäminen on tällöin silmiinpistävä puute ihmisen toimintaa kuvaavassa tutkimuksessa. Lisäksi merkitykset ovat tulkinnallisia, ja niitä annetaan ihmisielen suodattamana. Merkitykset eivät ole olemassa ulkomaailmassa sellaisinaan, vaan ne rakennetaan so-

siaalisen kanssakäymisen kautta tietoa tulkiten, valikoiden, järjestellen, tarkastaen ja erotellen. Tulkinnallisen merkityksenantoprosessin avustamana yksilö päätyy toimimaan jollakin tavalla.

Positivistinen empirismi merkitsee tieteenfilosofista lähtökohtaa, jossa välitön aistikokemus hahmotetaan tieteellisen tiedon tiedonkeruumenetelmäksi. Observoimalla hankitut empiristiset havainnot ovat suorassa vastaavuudessa ulkoiseen todellisuuteen. Ne ovat sellaisenaan olemassa eivätkä ole ihmisen mielessään itsessään rakentamia. (Raunio, 1999, 112.) Tieteen tehtävänä ei ole selittää mitä ihmiset oikeasti mielessään ajattelevat tai onko välittömästi havaitun takana jotakin, mikä ei ole tavoitettavissa. Ilmiön taustalla voi toki olla jotakin, joka ei juuri nyt ilmene, ja tieteen tulee tutkia taustalla vaikuttavia lainalaisuuksia. Mikäli lainomaisuus ei siltikään ole aistein havaittavissa, se ei kuulu tieteellisen tiedon piiriin. (Bryant, 1985, 55.) Empiristinen tutkija tutkii yleisiä lakeja, jotka ovat universaalisti yleistettävissä samankaltaisiin ilmiöihin aikaan ja kontekstiin katsomatta. Yksittäisistä havainnoista syntyy laaja-alaisempia selityksiä, joissa yksittäistapaukset selitetään universaalien lain erityistapauksiksi. (Raunio, 1999, 112.)

Goffman itse ei nähnyt itseään symbolisena interaktionistina (Manning, 1992, 19; Scheff, 2005). Peräkylän (henkilökohtainen tiedonanto, 13. huhtikuuta, 2015) mukaan Goffman sanoi olevansa positivistinen tutkija. Goffman asennoituu tutkimustuloksiinsa nähden ne heijastumina todellisuudesta. Goffman hahmottaa työnsä todellisuuden objektiiviseksi rakentamiseksi. Peräkylä ei ota kantaa mille tieteenfilosofiselle alueelle Goffman tarkkaan sijoittuu, mutta hän näkee tämän lähentyvän symbolista interaktionismia, joskaan Goffman ei ole aivan interaktionismin ytimessä. Varsinkin kehysanalyttisessä työssään Goffman resonoi symboliseen interaktionismiin. Scheff (2005) puolestaan sanoo, että Goffman oli symbolinen interaktionisti, jonka teoksessa *Arkielämän roolit* on runsaasti viittauksia interaktionistiseen ajatteluun. Scheffin mukaan Goffman seuraa symbolisen interaktionismin perinnettä esittäessään, että ihmiset viettävät paljon aikaa muiden mielissä ennakkoiden ja arvailten toistensa toimintaa.

Goffmanin ja hänen työnsä tulkitsijoilla vaikuttaa olevan vaihtuvia näkemyksiä Goffmanin epistemologisesta sijoittumisesta. Tutkielmamme epistemologinen näkökulma sijoittuu Goffmania ja hänen työnsä tutkijoita tulkiten symbolisen interaktionismin ja empirismin välimaastoon. Näkökulmamme ei ole positivistinen positivismiin tiukassa luonnontieteellisessä

merkityksessä, mutta Goffmanin tavoin näemme, että subjektiivisilla merkityksillä on tosielämän vastaavuutta. Uskomme merkitysten heijastavan myös fyysisen maailman todellisuutta, ja näkyvän konkreettisesti esimerkiksi nettiin luoduissa profiileissa. Silti tiedonantajien kertomukset ovat epäilemättä subjektiivisesti värittyneitä. Flick (2009, 58) kirjoittaa, että merkityskeskeisessä tutkimuksessa subjektiiviset näkemykset ovat analyysiväline ymmärtää sosiaalista todellisuutta. Tätä mukaillen tarkoituksenamme on ollut tutkia subjektiivisiä merkityksiä, ja niiden paikkaa tiedonantajien kokemusmaailmassa. Kehykset ovat rakennettu niitä tulkitsemalla.

4 TUTKIMUSKYSYMYKSET

Opinnäytetyömme tutkimuskysymyksenä on kuvata millä tavoilla internetissä deittailevat henkilöt arvioivat omaa ja muiden performanssia deittisivustoilla. Tarkoituksenamme on selvittää mitkä tekijät haastateltavat kokevat merkityksellisiksi päättäessään mitä heidän tulisi itsestään julkaista ja mitä muiden olisi suotavaa tai epäsuotavaa itsestään performoida. Saatamme lukijan matkaan seuraavat tutkimuskysymykset oppinaan:

1. Millaisia ovat internetissä deittailevien henkilöiden tulkintakehykset itsen ja muiden performansseille?
  - 1.1 Miten oma performanssi rakennetaan deittisivustoille?
  - 1.2 Miten muiden performansseja arvioidaan deittisivustoilla?

5 MENETELMÄLLINEN TOTEUTUS

Seuraavaksi kuvaamme tutkimusprosessin kulun. Esittelemme tiedonhankintavälineemme, haastattelun, ja pohdimme sen sopivuutta tutkielmaan. Tämän jälkeen kuvaamme tutkimukseen osallistujat eli kohdejoukon sekä aineistonkeruuvaiheen kulun. Tiedonkeruu- ja analyysimenetelmät-osiossa käsittelemme Goffmanin kehysanalyysia, jonka valitsimme aineiston analyysimenetelmäksi. Kuvaamme kehysanalyysin vaihe vaiheelta ja perustelemme sen sopivuuden tutkielmaan. Luotettavuustarkastelussa pohdimme tutkielman luotettavuutta laadullisen tutkimuksen lähtökohdista ja sille esitetetyistä luotettavuuskriteereistä käsin. Täydennämme luotettavuustarkastelua pohdinnassa (ks. luku 8).

5.1 Tiedonhankintavälineiden laadinta

Aloitimme tutkielman työstämisen huhtikuussa 2014. Tutustuimme tuolloin nettideittailusta tehtyyn aiempaan tutkimukseen ja kirjallisuuteen sekä laadimme teemahaastattelurungon (ks. LIITE 3). Hirsjärven ja Hurmeen (2008, 47-48) mukaan teemahaastattelu koostuu teemoista, jotka ohjaavat haastattelua tarkkaan ennalta määriteltyjen kysymysten sijaan. Kokonaisvaltainen tutkimusote antaa tilaa haastateltavien kerronnalle ja vähentää tutkijan ennako-oletusten painoarvoa. Käyttämämme teemahaastattelun muoto oli puolistrukturoitu. Eskola ja Suoranta (2014, 87) kirjoittavat, että puolistrukturoidussa haastattelussa haastattelukysymykset ovat kaikille haastateltaville samat ja he saavat vastata niihin vapaalla kerronnalla. Hirjärvi ja Hurme (2008, 48) toteavat, että puolistrukturoidusta teemahaastattelusta puuttuu esimerkiksi strukturoidun lomakehaastattelun tarkka järjestys. Teemat kuitenkin asettavat raamit haastattelun kululle, eikä se ole yhtä joustava kuin syvähaastattelu.

Teemahaastattelu koostui seuraavista teemoista: elämäntilanne ja aiemmat seurustelusuhdet, deittiprofiilit, deittailukäytännöt, deittailun motiivit, treffit, online vastaan offline, sosiaaliset suhteet ja tulevaisuus. Eskola ja Vastamäki (2010, 35) esittävät, että laadukkaassa tutkimuksessa teemoja luodaan sekä vapaalla ideoinnilla että aihepiiriin liittyvään kirjallisuuteen, aiempiin teorioihin ja tutkimuksiin tutustumalla. Teemat valitsimme siis yhdistämällä luovaa ideointia ja aiheesta luettua populaarista ja tieteellistä kirjallisuutta (esim. Ellison ym., 2006; McKenna, Green & Gleason, 2002; Morgan ym., 2010; Niemelä & Malmi, 2011; Paludi, 2012; Poley & Luo, 2011; Bargh ym., 2002; Romm-Livermore & Setzekorn, 2009; Rosen ym., 2008; Whitty, 2008; Whitty & Carr, 2006; Valkenburg & Peter, 2007).

Deittiprofiilit teema valoitti haastateltavien itsen esittämistä deittisivustoilla. Kysymällä osallistujilta heidän omasta ja muiden deittailijoiden profiileista pyrimme ymmärtämään millaista kuvaa he itsestään netissä rakentavat ja millaisin silmin he katsovat muiden esityksiä. Deittailukäytännöt teema selvitti miten sivustoilla käyttäytyään ja vaikuttaako sivuston rakenne siihen miten sivustoilla toimitaan. Deittailun motiivit teemassa kartoitettiin perusteluja ja syitä miksi haastateltava oli lähtenyt nettideittailuun ja mitä hän sivustoilla toivoi saavuttavansa. Teemalla Treffit tutkimme millaisia kokemuksia osallistujilla oli treffitapahumista. Online vastaan offline teeman avulla pyrimme ymmärtämään millaista nettideittailu on suhteessa fyysisen maailman romanttiseen tapailuun ja eroaako se siitä jotenkin, esimerkiksi tarjoaako internet laajemmat mahdollisuudet kumppanin tapaamiselle verrattuna fyysisen maailman kohtaamisareenoille.

Nettideittailulla on aikaisemmin ollut negatiivinen kaiku ja sen on ajateltu olevan yksinäisten, epätoivoisten ja sosiaalisesti lahjattomien seuranhakua (Poley & Luo, 2011). Tämän vuoksi kartoitimme teemalla Sosiaaliset suhteet haastateltavan lähipiirin ja tuttavien suhtautumista haastateltavan nettideittailuun. Selvitimme siis nettideittailun sosiaalista stigmaa ja sen nykyistä asemaa yhteiskunnassamme hyväksyttävänä tai ei-hyväksyttävänä seuranhaun muotona. Elämäntilanne ja aiemmat seurustelusuhdet sekä Tulevaisuus teemoilla kartoitimme haastateltavan elämänkulkua ja nettideittailun sijoittumista ja merkitystä siinä. Alkuperäinen tarkoituksemme oli ottaa työhön elämänkulullinen näkökulma. Analyysivaiheessa kuitenkin päätimme, että elämänkulun perspektiivi ei ollut symmetriassa muun teoriataustan ja tutkimustehtävien kanssa, joten rajasimme sen pois ja jätimme odottamaan seuraavaa tutkimuksellista mahdollisuutta.

Jälkikäteen ajatellen teemoja olisi voinut olla vähemmän, koska kuten Hakala (2008, 240) toteaa: ”- - jos pääset kapealla alueella syvälle, sinun käy hyvin.” Huomion hajauttaminen liian monelle kentälle on vailla tieteellistä järkevyyttä, koska vaarana on, että lopultakin ymmärryksemme koskettaa vain pintaa. Myös Tuomi ja Sarajärvi (2009, 92) kirjoittavat tutkimuksellisen mielenkiinnon rajaamisesta. Aloittelevan tutkijan innokas mieli tahtoisii tarttua kaikkiin kiinnostaviin seikkoihin ja kummallisuuksiin. Yhden tutkimuksen raameissa on kuitenkin supistettava ja rajattava näkökulmaa. Maailmankaikkeus ei mahdu yhden raportin sivuille. Tutkijan pitää fokuoittaa tarkkarajaisesti kapeasti määriteltyyn kokonaisuuteen, josta hän raportoi kaiken mahdollisen.

Toisaalta emme vielä haastatteluvaiheessa olleet täysin varmoja siitä mitä tarkalleen ottaen tutkisimme, ja aineisto mahdollisti useille eri tutkimuspoluille lähtemisen. Suunnittelimme itsen esittämiseen, nettideittailun perusteluihin ja elämäntulkun keskittymistä. Oletimme silloisten tutkimuskysymysten vielä muuttuvan – niin kuin sitten kävikin – ja muokkautuvan tutkimuksen edetessä hermeneuttisesti ja ymmärryksen syventyessä. Elämäntulku jäi pois, mutta syyt nettideittailla saivat merkittävän osan tarkastellessa itsen esittämisen kontekstuaalisuutta. Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara (2010, 81) kirjoittavat, että kvalitatiivisen tutkimuksen tehtävänasettelua saatetaan joutua muokkaamaan tai uudelleen suuntaamaan aineistoa kerätessä. Hakalan (2008, 22) mukaan tutkimuskysymysten varhainen ja järkkymätön lukkoon lyönti voi olla pikemmin haitallista kuin hyödyllistä. Syventävälle lukemiselle ja ajatusten kirkastamiselle pitää varata oma aikansa.

Lisäksi halusimme säilyttää avoimen mielen ja antaa mahdollisuuden sille, että haastateltavat opastaisivat meidät sellaisen tiedon äärelle, jota emme olleet etukäteen osanneet odottaa. Kun me emme haastattelijoina liikaa sanelisi millaiset kysymykset tätä ilmiötä kartoittavat, jää jäljelle se mahdollisuus, että haastateltavat ottavat esille jotakin mitä ei ole aiemmin havaittu. Haastattelurungon koherentimpi kohdentaminen ja teemojen tarkempi valikointi olisi saattanut säästää kustannuksia ja aikaa. Kuitenkin monipuolinen aiheiden läpikäynti mahdollisti hedelmällisen dialogin haastateltavien kanssa. Aineistoa tuotettiin spontaanisti ja kerrontaa itsen esittämisestä tuotettiin myös muita osa-alueita koskettavien teemojen kohdalla.

Joustavuudessaan haastattelu sopii useisiin erilaisiin tutkimustarkoituksiin. Se onkin yksi eniten sovelletuista tiedonhankintamuodoista, ja erityisesti ei-strukturoitujen haastattelumallien käyttöönotto on kasvanut. Monesti se valitaan tiedonhankintavälineeksi, koska halutaan korostaa tiedonantajan subjektiivutta, tutkitaan niukalti tunnettua ja/tai moniulotteista aluetta, halutaan tarkastella kerrontaa suhteessa kontekstiin, halutaan selventää ja syventää tai tutkitaan arkoja aiheita. (Hirsjärvi & Hurme, 2008, 34-35.) Haastattelumenetelmällä on vahvuutensa lisäksi rajoituksensa, kuten kaikilla metodeilla. Bellin (2010, 161) mukaan sen yhtenä rajoitteena on korkea subjektiivisuus. Subjektiivisuus selittyy Selltizin ym. (1977, 583) sanoilla: “- - haastattelijat ovat ihmisiä, eivät koneita, ja he eivät kaikki toimi identtisesti tai erehtymättömästi.” Joustavuus joustaa myös haastattelijan intressien, uskomusten ja ajattelutapojen myötä. Hirsjärven ja Hurmeen (2008, 35) mukaan muita haastattelun rajoituksia ovat haastattelijan kokemattomuus, aikaavievyys, taloudelliset kustannukset ja inhimilliset virhelähteet. Analyysi, tulkinta ja raportointi saattavat tuottaa ongelmia, varsinkin näiden suorittamiseksi laadittujen valmiiden mallien puuttuessa.

Valitsimme haastattelun aineistonkeruumenetelmäksi, koska vain kysymällä ihmisiltä suoraan heidän kokemuksistaan, voimme tutkia millaisia näkemyksiä internettiin luodun profiilin takaa löytyy. Hirsjärvi ym. (2010, 205) kirjoittavat, että haastattelu valitaan tiedonkeruumenetelmäksi usein silloin kun ennalta tiedetään, että kerätty tieto tulee olemaan monitahoista ja -ulotteista ja kun halutaan syventää sekä saada perusteluja annetuille vastauksille. Ruusuvuoren ja Tiittulan (2009, 58-59) mukaan haastattelun hyödyntämistä tukee se perusajatus, että silloin kun halutaan saada tietoa ihmisten asenteista, uskomuksista ja mielipiteistä, on järkevää kysyä heiltä itseltään. Juuri näistä näkemyksistä halusimme kerätä tietoa. Lisäksi haastattelu mahdollistaa pääsyn julkisivun taakse (Uusitalo, 1991, 93), jolloin voimme selventää, syventää ja pyytää perusteluja annetuille vastauksille.

Harkitsimme myös vain deittipalveluiden deittiprofiilien tutkimista vailla haastatteluja. Kuitenkin suostumalla haastateltavaksi osallistujat avasivat meille kulkureitin takanäyttämölle, jonne emme olisi päässeet vain etunäyttämölle esitettäväksi varten luotuja profiileja tarkastelemalla. Profiilit eivät suoraan kerro niistä moninaisista merkityksistä, joita profiilin haltija on siihen tallettanut. Monet miksi ja miten kysymykset jäävät tällöin vastaamattomiksi. Lisäksi meillä oli mahdollisuus irroittautua yksisuuntaisesta näkökulmasta, kun haastateltavat valoittivat meille kuinka he näkevät muiden performanssit. Tämäkään tieto ei selviä kuin

kysymällä ihmisiltä itseltään. Ymmärryksemme sai nyt koskettaa moniulotteista todellisuuden luonnetta niin performoijan näkökulmasta kuin katsojan positioista.

5.2 Aineiston hankinta

Ennen varsinaisia tutkimushaastatteluja haastattelurunkoa on syytä testata parilla pilottikerrolla (Eskola & Suoranta, 2014, 89). Suoritimme siis kaksi esihaastattelua nettideittailua kokeille henkilöille. Pilottihaastatteluista saimme haastateltavilta arvokasta palautetta, jonka perusteella järjestimme haastattelurunkoa uudelleen ja jätimme joitakin kysymyksiä pois sekä lisäsimme uusia kysymyksiä. Varsinaiset haastattelut toteutettiin kesä-lokakuussa 2014. Haimme haastateltaviksi noin 25–30-vuotiaita nuoria aikuisia. Lopullisessa aineistossa nuorin tutkimukseen osallistuja oli kuitenkin 21-vuotias ja vanhin 36-vuotias. Muut osallistujat asettuivat 22–29 vuoden ikähaarukkaan. Haastattelimme neljää naista ja neljää miestä, ja he muodostivat yhdessä aineiston. Haastateltavat hankimme kysymällä ystäviltä ja tutuilta mahdollisia meille ennalta tuntemattomia osallistujia sekä laittamalla oppilaitosten, kirjaston, kahvilan ja päivittäistavarakaupan ilmoitustauluille ja netin keskustelupalstoille (Suomi24, Plaza, facebook) hakuilmoituksia (ks. LIITE 1). Julkisten hakuilmoitusten kautta saimme yhden osallistujan. Henkilökohtaisten kyselyjen kautta tutkimukseen lupautui seitsemän osallistujaa.

TAULUKKO 1. Haastateltavien tiedot. Taulukko kuvaa haastateltavien iän ja deittailukokemuksen keston haastatteluhetkenä. Taulukossa ei ole huomioitu mahdollisia katkoksia tai aktiivisia tai vähemmän aktiivisia kausia deittailussa. Tiedot perustuvat haastateltavien omaan kokemukseen siitä ajasta, jonka he ovat viettäneet deittisivustoilla.

Nimi	Ikä (vuosina)	Deittailukokemus (vuosina)
Johannes	36	15
Aaron	29	3
Kai	27	0.5
Perttu	21	1
Saara	26	6
Minea	25	1
Eveliina	22	2
Kiira	22	2

Alustavasti haastatteluun lupautuneille lähetimme haastattelukutsun (ks. LIITE 2), joka toimi tutkimuksesta informoinnin lisäksi haastattelusopimuksena. Tämän jälkeen sovimme haastattelut osallistujille sopiville päiville ja ajoille joko yliopiston tiloihin, kirjastoon, haastateltavien tai haastattelijoiden kotiin tai kahvilaan haastateltavan toiveesta riippuen. Eskola ja Vastamäki (2010, 29-30) kirjoittavat, että haastattelupaikkaa suunniteltaessa tutkijan on tarpeen huomioida haastateltavan perspektiivi, sillä fyysisen ympäristön tuttuus ja mukavuus saattavat vaikuttaa olennaisesti haastattelun onnistumiseen. Neutraaliksi paikaksi ajateltu yliopisto voi tuntua vieraalta haastateltavasta, kun taas haastateltavan kotona toteutettu haastattelu voi tarjota hänelle tutun ja turvallisen ympäristön. Haastattelupaikkoja sopiessamme pyrimme ottamaan huomioon haastateltavan toiveen tilasta, kuitenkin niin, että luottamuksellisuuden vaadittava rauha saataisiin tilanteessa turvattua.

Tutkimushaastattelut kestivät vähintään tunnin, korkeintaan kaksi tuntia haastateltavan kerronnan runsaudesta riippuen. Aloitimme haastattelut kertomalla tutkielman taustasta ja tarkoituksesta sekä kertaamalla haastattelukutsussa ilmi tulleet luottamuksellisuuteen ja haastatteluaineiston jatkotutkimuskäyttöön liittyvät asiat. Sitten siirryimme varsinaisiin haastattelukysymyksiin. Olimme muotoilleet ne avoimiksi, jotta niihin olisi mahdollista vastata runsaammin ja vapaammin kuin kyllä tai ei vastauksin. Vapaan kerronnan osuuden jälkeen esitimme kertomusta jatkavia kysymyksiä (ks. Hyvärinen & Löyttyniemi, 2009, 195-196), jotka liittyivät vain niihin asioihin, jotka kertoja oli jo tuonut esille. Nämä kysymykset luonnollisesti vaihtelivat haastateltavan mukaan, koska jokainen kertoja toi esille yksilöllisiä kokemuksia. Niin myös me mukauduimme haastateltavan esille ottamiin asioihin ja järjestimme ja muotoilimme ennalta suunniteltujen teema-alueiden kysymykset tilanteeseen sopivaksi. Bell (2010, 161) kirjoittaakin joustavuuden olevan haastattelumetodin vahvuus, johon esimerkiksi strukturoitu kyselylomake ei yllä.

Keräsimme haastatteluaineistoa ja purimme sitä tekstitiedostoksi samanaikaisesti. Halusimme noviisitutkijoina havainnoida haastattelun kulkua sekä haastattelijan että haastateltavan osalta, jotta voisimme ottaa opiksemme vielä jäljellä olevia haastatteluja ajatellen. Emme kuitenkaan tässä vaiheessa enää lähteneet muuttamaan varsinaista haastattelurunkoa, vaikka jotkin kysymykset arvioimme irrerelevantteiksi. Ne ikään kuin siirrettiin paitsioon odottamaan vuoroaan, jos niille jäisi aikaa etukäteen sovitun haastatteluajan puitteissa. Nauhoitetun haastatteluaineiston litteroimme sanatarkasti, kuitenkin poistaen osan puhekieleen kuuluvista toistuvista täytesanoista, kuten niinku ja sitte -sanat. Samalla anonysoimme tunnistelliset tiedot osallistujien yksityisyyden varjelemiseksi. Raportissa haastateltavien oikeat nimet ja viittaukset muihin henkilöihin on korvattu pseudonyymeillä. Kaiken kaikkiaan litteroitua aineistoa saatiin 235 sivua.

5.3 Tiedonkeruu- ja analyysimenetelmät

Aineiston analyysiin käytimme Goffmanin kehysanalyysin käsitettä. Sovelsimme siis teoreettisen ajattelun lisäksi Goffmanin työtä myös menetelmällisesti. Goffman (1974, 8, 10-11, 21) esittää, että kun yksilö saapuu mihin tahansa tilanteeseen, hän kysyy itseltään *mitä täällä tapahtuu?* Olipa tilanne sitten uusi ja outo tai hyvin tuttu ja tunnettu, kysymys esite-

tään aina uudelleen. Tämän henkilö tekee, jotta hän voisi muodostaa sopivan tilannemääritelmän paikallaolijoista, tapahtumista ja omasta roolistaan siinä. Henkilö rakentaa tilannemääritelmän sen hetkisen ymmärtämyksensä ja tilanteeseen kuuluvien periaatteiden varassa. Näitä tilannemääritelmän rakennuspalikoita kutsutaan kehykseksi. Kehys on jotakin, joka mahdollistaa muuten kaottisen todellisuuden järjestämisen merkitykselliseksi kokonaisuudeksi. Gamson (1992, 117) määrittelee kehyksen kartaksi, joka opastaa tulkitsijansa läpi värikkään ja vivahteikkaan todellisuusavaruuden. Kitzinger (2007, 137) puolestaan kirjoittaa, että ilman kehyksiä maailmamme olisi sekasortoinen tapahtumien vyöry vailla mieltä ja merkitystä.

Kuvitteellisessa esimerkissä internetissä deittaileva henkilö voisi esimerkiksi valjastaa minää suojelevan kehyksen käyttöönsä. Deittiprofiilin luojalla on tällöin käytettävissään sääntö: älä paljasta kaikkea. Hänellä on sisäinen ohjenuora siitä miten sivustolla tulee käytäytyä. Hän kysyy itseltään mitä täällä tapahtuu ja päätyy vastaamaan olevansa tilanteessa, jossa hän asettaa itsensä näkyväksi ja tunnetuksi lukemattomien ja lukemattomien tuntemattomien eteen, joista suurin osa jää hänelle kasvottomiksi. Deittaaja antaa tilanteelle merkityksen, joka on, ettei tilanne ole täysin turvallinen. Niinpä hänen roolinsa on arvioida tilanteen sisältämä riski ja päättää miten toimia. Hän ymmärtää, että täysin tyhjällä profiililla ei voi luoda vaikuttavaa showta, vaikka täysin anonyymi performanssi suojelisi parhaiten minää. Hän päättää ottaa käyttöönsä samanaikaisesti toisen kehyksen, itsensä esittäminen kehyksen. Tämän kehyksen ohjesäännösten mukaisesti hänen tulee paljastaa itsestään henkilökohtaista informaatiota mahdollisesti omilla kasvoillaan. Deittaaja päätyy tasapainottelemaan minää suojelevan kehyksen ja itsensä esittämisen kehyksen välillä ja rakentaa sivustolle informatiivisen profiilin, joka tuo hänet näkyväksi silti jättäen jotkin asiat takanäyttämölle.

Kehys on tulkinnallinen työkalu, jolla yksilö antaa tilanteelle merkityksen. Kehyksien organisoitumisaste vaihtelee. Jotkin niistä ovat tarkkaan strukturoituja sääntöineen ja rajoitteineen, kun taas toiset tarjoavat vain summittaisia nyrkkisääntöjä ja löyhiä viitekehyksiä. Oli kehys sitten eksaktisti määritelty tai väljään neulottu, se antaa tulkitsijalleen keinot havainnoida ja kategorisoida yksittäisiä tapahtumia niin että niistä rakentuu ymmärrettävä tapahtumasarja. Kun yksilö tunnistaa jonkin tilanteen, hän antaa sille yhden tai useamman kehyksen. Missä tahansa tilanteessa yksilöllä on tapana hyödyntää useita kehyksiä, vaikka yksi niistä saattaa olla merkityksellisin tilannemääritelmän kannalta. (Goffman, 1974, 21, 25.)

Kuvitteellisessa esimerkissä yhdellä henkilöllä voisi korostua itsen suojelemisen kehys deitativustolla, jolloin hän hallinnoi tarkkaavaisesti itsestään muille paljastamaansa informaatiota. Toisella itsen suojeleminen ei olekaan keskeistä, ja hän kertoo itsestään tietoja vapaammin. Itsen suojelemisen kehys aktivoituu hänellä vasta, kun joku tulee liian lähelle liian nopeasti eli ylittää kehysten aktivoitumiskynnyksen.

Kehysanalyysi on väline tutkia miten ja millaisia tilannemääritelmiä inhimilliset toimijat rakentavat (Goffman, 1974, 11). Goffman ei teoksessaan *Frame analysis* kategorisoinut tai typologisoinut erilaisia olemassa olevia kehysiä vaan etsi yleisiä kehysten säännönmukaisuuksia. Yksi tällainen perustava säännönmukaisuus on valikoiva havaitseminen. Se tarkoittaa, että vuorovaikutustilanteen jäsenet kohdistavat tarkkaavaisuutensa kehykselle relevanttiin informaatioon. (Peräkylä, 2009, 357.) Kuvittelussa esimerkissä tämä voisi tarkoittaa, että itseä suojelevan kehysten puitteissa toimiva henkilö kiinnittää huomionsa erityisesti niihin vihjeisiin, jotka tukevat tai eivät tue vuorovaikutuksen turvallisuutta. Mikäli henkilön itseä suojeleva kehys ei kuitenkaan ole lainkaan aktivoitunut vaan hän toimii minää esittävän kehysten toimintakoodiston mukaisesti, hän sivuuttaa turvallisuutta koskevat vihjeet ja keskittyy itsen performoinnin vihjeisiin, esimerkiksi esittääkseen itsensä kotitalonsa edessä seisomassa vailla huolta esille tuomastaan tunnistettavuudesta.

Analysoimme kehukset positioiden kautta. Position omaksuminen merkitsee rooliin asettumista, esimerkiksi lääkärin ja potilaan, jolloin toinen on asiantuntija, toinen hoidettava (Jokinen ym., 1993, 39). Roolin sijasta käytämme kuitenkin termiä positio, koska kuten Harré ja Langenhove (2003, 14-15) esittävät, positio on dynaamisempi vaihtoehto staattiselle roolille. Rooli kantaa mukanaan implisiittisen oletuksen johonkin rooliin asettumisesta ja siinä pysymisestä. Emme Langenhoven ja Harrén tavoin hahmota sosiaalista vuorovaikutusta näin yksiselitteisesti. Näemme aineistossamme jatkuvaa vuorottelua positiosta toiseen, jolloin kertoja kertoo näkemyksistään kulloisestakin positiosta käsin.

Burr (1995, 142-146) kuvaa kuinka johonkin positioon asettuminen tuo mukanaan oikeuksien ja velvollisuuksien haltuunottoa. Esimerkiksi lääkärille kuuluu oikeus tehdä diagnooseja ja lääketieteellisiä päätöksiä, joiden teko ei ole hoidettavan vastuualuetta. Jokaisessa vuorovaikutustilanteessa osallistujat yrittävät määritellä mitä on meneillään ja mihin positiioihin he tilanteessa asettuvat. Positioon asettuessaan ihminen alkaa nähdä itsensä ja muut

positiosta nähden, jolloin hänellä on käytössään rajallinen määrä käsitteitä, mielikuvia, metaforia, puhetapoja ja itsestä kertomisen tapoja. Kussakin positiossa moraali ja minänarratiivit kehittyvät omien lakien ohjaamina. Lisäksi positio määrittää toimintamahdollisuudet ja sopivat toimintatavat tilanteessa toimimiseksi.

Positio kulkee käsi kädessä vuorovaikutuksen kontekstin kanssa. Kaikki sosiaalinen vuorovaikutus on suhteessa aikaan ja paikkaan, ja vuorovaikutuksen toimintasäännöt riippuvat kontekstisidonnaisesta positioon asettumisesta. Positio sisältää nimittäin normatiivisia sääntöjä, jotka koskevat oikeuksia ja velvollisuuksia johonkin asemaan asettuvalle. Säännöt puolestaan tiivistyvät kehyksiksi. Kehykset sääntöineen tuovat struktuuria vuorovaikutukseen. Ne ovat sääntökokoelmia, jotka luokittelevat aktiviteetit tietynlaisiksi tietynlaisine palkintoineen ja sanktioineen. Säännöt voivat hyvinkin olla ääneen lausumattomia tai selvästi artikuloituja. Positio määrittelee millaista käyttäytymistä henkilöltä odotetaan kussakin tilanteessa. Positiot rakentuvat suhteessa toisiin: kun joku on yhdessä asemassa, toinen on toisessa. Subjekti- ja objektiaseamat määrittyvät suhteessa toisiin. (Giddens, 1986, 83-87, 89-90.) Lääkärin subjektipositio perustuu potilaan objektipositioon, jossa otetaan subjektin tarjoamaa hoitoa vastaan.

Yksilöllä on valta valita minkä kehyksen hän valitsee tilanteen tulkitsemiseksi. Kehykset antavat valinnanvaraa kuinka toimia jossakin tilanteessa, mutta ne eivät ehdottomasti sanele mikä toimintamalli on valittava. Yksilön historia, tarpeet ja halut ovat osa valintaprosessia, jossa yksilö päättää miten hän ympäristönsä kanssa vuorovaikuttaa. Harkinnan seurauksena yksilö asettuu johonkin positioon suhteessa muihin ihmisiin. Valittu positio puolestaan tarjoaa kehystarjottimen, jolta yksilö valitsee haluamansa tulkintakehyksen tilanteen määrittämiseksi. (Zittoun ym., 2013, 148.) Niin myös haastateltavat asettuivat eri positioihin toimissaan nettideittisivuilla. Välillä he istuivat yleisössä muiden performansseja arvioiden, välillä performoivat itse lavalla tietäen olevansa yleisön tarkkaavaisen mielenkiinnon kohteena. Valitut kehykset vaihtuivat positioista riippuen; yleisökehykset eivät olleet samalla tavalla mielekkäitä, kun tilannetta tulkittiin performoijan asemasta eivätkä performointikehykset tarjonneet keskeisiä ymmärryksen välineitä tilanteenmäärittelyyn yleisön näkökulmasta. Performoijaposition kehykset sisälsivät eri puhetapoja ja itsestä kertomisen tapoja kuin yleisöposition kehykset.

Sosiaalinen todellisuus ei ole yksinkertainen kokoelma joko–tai-tulkintakehyksiä, jolloin yhden kehyksen aktivointi sulkisi toisen kehyksen kokonaan pois. Goffmanin (1974, 9, 25) mukaan kehykset ovat kerrostuneina päällekkäin ja niiden vaihtaminen sujuvasti tilanteesta toiseen on tavallista. Jokaisena hetkenä yksilö todennäköisesti tulkitsee tilanteita useasta kehyksestä. Jo yhdessä tilanteessa nimittäin tapahtuu monia asioita samanaikaisesti. Lisäksi eri asiat voivat alkaa ja loppua vaihtelevasti, jotkin aikaisemmin, jotkin myöhemmin. Giddensin (1986, 88) mukaan merkittävä osa Goffmanin työstä keskittyy primaarin ja sekundäärin kehyksen keskinäiseen vaihtumiseen, mutta analyysi voi rajautua myös kahden primäärin kehyksen vaihtumisen tarkasteluun ja niiden sääntövuorovaikutukseen. Myös meidän määrittelemämme kehykset ovat päällekkäisiä ja niistä puhuttiin limittäin, jopa samassa lauseessa. Emme ole määrittäneet kehysten ensi- tai toissijaisuutta toisiinsa nähden. Tyydymme toteamaan, että kehykset vaihtuvat ja limittyvät, mutta emme ota kantaa mikä niistä on vallitsevin kertojan kokemusmaailmassa.

Valitsimme kehysanalyysin analyysimenetelmäksi, koska olimme kiinnostuneita tietämään millaisin silmin haastateltavat arvioivat omaa ja muiden performanssia. Kehysanalyysi osoittautui sopivaksi menetelmäksi, kun halusimme tarkastella inhimillisen mielen merkityksenantoa sosiaaliselle todellisuudelle ja niitä vuorovaikutuksen normeja, joita ihmiset itsen performoinnille deittisivustolla asettavat. Kehys on kokoelma sääntöjä, tilannemääritelmiä, joiden mukaan kehyksessä toimija pyrkii käyttäytymään. Analyysia aloittaessamme mietimme soveltaisivatko haastateltavat vaihtuvia tulkintakehyksiä oman esityksen arviointiin, niin että heidän pitäisi tasapainoilla eri kehyksiin kuuluvien odotusten, sääntöjen ja normien välillä. Ja toisaalta, millaisia odotuksia ja sääntöjä toisten suotaviksi tai epäsoviksi performansseiksi arvioituihin kehyksiin kohdistuisi.

Goffman ei anna metodologista ohjetta siitä kuinka kehysanalyysia tulisi tehdä. Goffman (1974, 11) tyytyy määrittämään kehysanalyysin käsitteeksi, joka viittaa kokemuksen organisaation tutkimiseen. Miten tämä tehdään, se jää tutkijan oman innovatiivisuuden varaan. Seurasimme Tuomen ja Sarajärven (2009, 109) ohjetta siitä kuinka analyysia toteutetaan. Luimme jokaisen haastattelun läpi vailla korostuskynää kuin olisimme lukeneet novellia. Luimme aineiston läpi muistiinpanoja tehden. Tutustuimme aineistoon ja tunnustelimme millaista kokonaisuutta se rakentaa (ks. Elo & Kyngäs, 2008). Tutustumiskierroksen jälkeen otimme aineiston systemaattiseen käsittelyyn. Ruusuvooren, Nikanderin ja Hyvärisen (2010, 20-21) mukaan aineiston luokittelussa on olennaista määrittää havaintoyksikkö, joka voi olla

esimerkiksi yksittäinen kertomus, nonverbaalinen toimintajakso tai puheenvuoro. Määrittelimme, että havaintoyksikkö on itsen tai muiden performointia koskeva puheenvuoro. Myös perusteet nettideitteilla määriteltiin havaintoyksiköksi, mutta ne eivät kuuluneet kehysanalyttisen tarkastelun piiriin. Kuvaamme niiden osuutta analyysissa alaluvun päätteeksi. Aloitimme performointia koskevan avoimen koodauksen etsimällä, alleviivaamalla ja listaamalla erilleen haastatteluaineistosta tutkimuskysymysten kannalta olennaiset puheilmaukset.

Tyypittely on teemoittelua seuraava vaihe. Tyypittely tiivistää ja samankaltaistaa samanlaisia elementtejä sisältäviä kertomuksia yhtenäiseksi kuvaukseksi. (Eskola & Suoranta, 2014, 182.) Koodaaminen eteni tutkimustehtävien kannalta merkityksellisten ilmausten koonnin jälkeen ryhmittelemällä pelkistetyt ilmaukset alustaviksi kehyksiksi. Alustavilla kehyksillä tarkoitamme, että loimme jokaisella haastateltavalle yksilölliset performoija- ja yleisö-kehukset. Kokosimme jokaisen haastateltavan samaa asiaa, esimerkiksi itsen esittämistä, merkitsevät havaintoyksiköt omiin luokkiinsa. Luodut luokat varioivat haastateltavan mukaan eikä kaikkien haastateltavien kerronnassa ilmennyt samoja asioita. Jos yhden kerronnassa korostui jokin näkökulma, se saattoi toisen puheessa jäädä kokonaan pois. Teimme alustavat kehykset ensin itsenäisesti, minkä jälkeen keskustelimme tehdyistä tulkinnoista. Havaitimme, että tulkintamme vastasivat hyvin toisiaan. Joillakin luokilla saattoi olla eri nimet, vaikka sisällöltään ne vastasivat toisiaan. Eriävistä tulkinnoista keskustelimme, kunnes saavutimme yhteisymmärryksen.

Kun olimme näin läpikäyneet kaikki haastattelut ja luoneet alustavat, mutta yksilölliset, kategoriat, analysoimme aineiston uudelleen. Nyt olimme jo havainneet tiettyä kerronnan toistuvuutta, jonka perusteella rajasimme lopulliset tutkimuskysymyksemme koskemaan itsen performoinnin keinoja ja muiden esittäytymisen arviointia nettideittisivustoilla. Analysoimme aineiston siis uudestaan tarkentuneen tutkimuskysymyksen valossa. Luokittelimme aineiston uudemman kerran, karsimme pois joitakin alustavia kehyksiä ja yhdistimme niitä uusiin yläkategorioihin, joista tulivat nyt varsinaiset performoinnin kehykset. Rakentamamme kehykset puhuvat yleistyksen kielellä. Eskola ja Suoranta (2014) toteavat, että tyyppi häivyttää kerronnan yksilöllisyyttä, koska se luonnehtii aineistossa yleisesti esiintyviä seikkoja, vaikka kaikki kertomukset eivät niitä sisältäisi. Kaikkien haastateltavien kerronnassa ei esiinny jokaista kehykseen tavallisesti kuuluvaa piirrettä. Piirteet aktivoituvat yleisesti, kun puhutaan jonkin kehyksen näkökulmasta, mutta yksilöllinen variaatio on tavallista.

Kehysten määrittelyn yhteydessä kirjasimme ylös kehyksiä kuvaavia avainsanoja, joihin havaintoyksikköjen merkitykset tiivistyivät. Avainsana pelkisti puheenvuoron sisällön sitä kuvaavaksi käsitteeksi. Lopuksi teimme avainsanasynteesin, jossa määritimme kehyksissä yleisesti esiintyvät avainsanat. Myös tämän teimme ensin itsenäisesti, minkä jälkeen keskustelimme tulkinnoistamme. Tulkintoja tehdessä olimme sensitiivisiä sille, etteivät avainsanojen merkitykset olleet muuttuneet alkuperäisyhteydestään irroitettuina. Myös avainsanojen kohdalla nimi saattoi olla eri, vaikka merkitys oli sama. Keskustelun kautta tulkitsimme tiettyjen teemojen kuvaavan kutakin kehystä haastateltavien kerronnassa. Nämä teemat tiivistyivät kehyksien avainsanoiksi, jotka käsitimme kehyksen rakennuspalikoiksi eli tilannemääritelmäksi.

Halu vuorovaikuttaa ja kuviteltu yleisö liittyvät olennaisesti itsen esittämiseen. Uskin (2015) mukaan performanssin suunnittelu suhteessa motivaatioon vuorovaikuttaa – miksi sosiaalisen sivuston eri sivustoilla esiinnyttäen kuten esiinnyttäen – on merkittävin linkki nettideittisivustojen ja muiden yhteisöpalvelimien välillä. Päätimme siis tutkia haastateltavien antamia perusteluja nettideittailla ja kuvitellun yleisön yhteyttä itsen esittämiseen teemoittelun ja tulkinnan avulla. Kuvailimme tässä lyhyesti millaisia perusteluja haastateltavat antoivat nettideittailuun. Kuvaus toimii taustatietona tulososiossa esitettävälle tulkinnoille itsen performoinnin ja kuvitellun yleisön välisestä suhteesta.

Yleisimmin ilmaistu perustelu oli seurustelukumppanin etsiminen. Pitkäaikaisen parisuhteen etsintään kuuluivat romantiikan, rakkauden, samankaltaisuuden, henkisen yhteyden, sitoutumisen ja suhteen vakavuuden painottaminen. Kumppaniksi etsittiin henkilöä, jonka kanssa ”klikkaa vaan”, ja jonka kanssa on mahdollista jakaa yhteisiä näkemyksiä, kokemuksia ja elämäntilannetta. Henkilön tuli tulla suurin piirtein samanlaisesta kokemusmaailmasta ja elämäntilanteesta. Yhteneväisyyden nähtiin helpottavan yhteisen sävelen säveltämistä. Elämäntilanteiden samankaltaisuus oli väylä toteuttaa yhteisiä intressejä kulloisessakin elämäntilanteessa. Kaikki haastateltavat olivat avoimia seurustelulle. Tosin toiset olivat painottuneemmin liikkeellä tositarkoituksella kuin toiset.

Parisuhteen aloittamisen lisäksi haastateltavat kuvailivat myös muita syitä performointiin deittisivustoilla. Ne olivat seksi ja ystävyys. Ensisijaisena perusteena seksi yhden yön suhteena ei esiintynyt kenellekään, mutta puolelle haastateltavista seksi oli olemassa oleva mahdollinen peruste. Se ei kuitenkaan ollut vallitsevin syy, vaan se näyttäytyi haastateltavien

puheessa asiana, joka saattoi tapahtua jos oli tapahtuakseen. Treffeille ei lähdetty tavoitteena yhden yön suhde.

Ystävyiden mainitseminen keskeisimmäksi perusteeksi ei myöskään ollut tavallista. Puolet haastateltavista perusteli nettideittailuaan uusien tuttavuuksien ja ystävien saamisella. Kaverit ja ystävät kuuluivat täten kuviteltuun yleisöön. Osalle ystävyys oli yhtä hyvä syy luoda profiili deittisivustolle kuin romanttisen suhteen etsintä. Osa haastateltavista ei halunnut tiukkaan määritellä millaista ihmissuhdetta he deittisivustoilta etsivät. Vastaan tulleesta mielenkiintoisesta ihmisestä saattoi tulla tyttö- tai poikaystävä, seksisuhde, ystävä tai tuttava – he eivät olleet halukkaita määrittelemään ihmissuhteen muotoa etukäteen.

5.4 Luotettavuustarkastelu

Kylmä ja Juvakka (2007, 16-19, 127-129, 134) esittävät, että laadullinen tutkimus keskittyy tarkastelemaan ihmistä ja hänen elämäänsä liittyviä merkityksiä. Merkitykselliset tarinat ja kertomukset eivät ole väline tilastollisten yleistysten laatimiseen. Laadullinen tutkimus tuottaa siten erilaisia tutkimustuloksia kuin määrällinen tutkimus. Tutkimuksen laadullisuudesta tai määrällisyydestä riippumatta odotamme luotettavan tiedon kuvaavan maailmaa sellaisena kuin se on. Totuuden tavoittaminen on siten tieteen universaali tavoite. Kvalitatiivisen tutkimuksen totuudellisuutta arvioidaan sen omista lähtökohdista ja ominaispiirteistä käsin. Laadullisen tutkimuksen lähtökohdiksi esitetään induktiivista päättelyä, pyrkimystä ymmärtää, harkinnanvaraista näytettä, avoimia tutkimuskysymyksiä, tutkimuskysymysten tarkentamista tutkimusprosessissa, pientä osallistujajoukkoa, avoimia tutkimusmenetelmiä, kontaktinottoa osallistujiin, tutkijan aktiivista roolia, kontekstuaalisen tiedon rakentamista, merkityksiä, luonnollisia olosuhteita ja uuden alueen kartoittamista. Kylmä ja Juvakka rakentavat näiden lähtökohtien päälle kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuuskriteerit, jotka ovat uskottavuus, vahvistettavuus, refleksiivisyys ja siirrettävyys. Arvioimme seuraavassa luotettavuustarkastelussa tutkielmamme luotettavuutta suhteessa esitettyihin lähtökohtiin ja luotettavuuskriteereihin.

Uskottavuudella tarkoitetaan, että tehdyt tulkinnat todella vastaavat osallistujien näkemyksiä tutkittavasta ilmiöstä (Kylmä & Juvakka, 2007, 128). Kasvokkain käydyt haastattelut olivat

relevantti valinta aineiston keräykseen. Koemme päässeemme syvällisemmälle tasolle kahden kesken käydyissä ja melko vapaasti tuotetuissa keskusteluissa kuin mitä olisi ollut mahdollista esimerkiksi kyselylomakkein toteutetussa aineiston hankinnassa. Olemme todella keskustelleet tiedonantajien kanssa tutkimuksen kohteesta ja voineet tarkentaa esille tulleita käsityksiä. Tämä lisää tutkielmamme uskottavuutta. Uskottavuuden puolesta puhuu sekin seikka, että olemme viettäneet pitkän tovin tutkielmamme parissa. Olemme siis syventyneet aiheeseemme ja pitäneet jatkuvasti tutkimuspäiväkirjaa kirjaten prosessin vaiheet ylös. Tutkielman teko parityöskentelynä on niin ikään palvellut uskottavuutta. Olemme keskustelleet aiheesta, vaihtaneet ajatuksia ja näkökulmia, saaneet toisiltamme sekä vahvistusta että uusia näköaloja tutkimuskysymyksiimme.

Uskottavuuden lisäksi nämä toimet ovat palvelleet vahvistettavuutta, joka Kylmän ja Juvakan (2007, 129) mukaan merkitsee tutkimuksen tekemistä läpinäkyväksi ja selkeäksi. Tutkimusprosessin läpinäkyväksi tekeminen ei takaa, että joku toinen tulkitsija tulkitsisi saman aineiston samalla tavalla. Haastateltavat eivät aina puhuneet selvästi ja yksiselitteisesti. Jotkin lausahdukset ja toteamukset oli hyvinkin mahdollista tulkita kahdella tai useammalla tavalla. Tällöin meitä helpotti tilannevihjeisiin tukeutuminen: miten haastateltava oli kantansa ilmaissut? Oliko jokin tulkinta todennäköisempi suhteessa toiseen tulkintaan, kun huomioitiin mitä muuta haastateltava sanoi? Lisäksi tulkitsijoita oli kaksi, mikä mahdollisti tutkijatriangulaation. Pystyimme vertaamaan aluksi itsenäisesti tehtyjä tulkintoja toisiinsa ja pohtimaan monitulkintaisia tapauksia yhdessä. Katsomme ristikkäiskoodauksen (Ruusu-vuori ym., 2010, 29) parantaneen tulkinnallisten tulosten luotettavuutta. Yhteiset keskustelut haastoivat omaa ajattelua ja avasivat silmät myös toisenlaisille näkökulmille.

Samalla yhteiset keskustelut ovat auttaneet eettisesti hyvän tutkimuksen normin muodostumisesta eli epäilemään tuloksiamme ja kyseenalaistamaan niistä johdettuja päätelmiä (Hirvonen, 2006, 38-39). Refleksiivisesti valveutunut tutkija arvioi omaa vaikutustaan tutkimusprosessiin (Kylmä & Juvakka, 2007, 129). Määrällisestä otteesta poiketen laadullinen tutkija on merkitysten tulkitsija, jonka oma kokemusmaailma värittää tulkinnat (Hirsjärvi & Hurme, 2008, 192). On selvää, että jokaisella tutkijalla on omat tiedostetut ja tiedostamattomat ennakoasenteensa tutkimusta kohtaan, niin myös meillä. Tiedostamme esimerkiksi, että nettideittailusta käydyt arkikeskustelut ovat varmastikin jollakin tasolla vaikuttaneet siihen miten olemme aiheetta lähestyneet ja tulkintoja tehneet. Tämä ei kuitenkaan mielestämme sulje

pois pyrkimystä avoimeen ja uteliaaseen lähestymiseen tutkielmaa kohtaan, mikä johtaa hyvään tutkimusetiikkaan (Hirvonen, 2006, 44-45) ja refleksiivisyyteen omista lähtökohdista (Malterud, 2001).

Hakalan (2008, 173) mukaan liian usean opinnäytetyön ongelmana on ollut yleistettävyyden puute. Meidän on siis hyvä pysähtyä hetkeksi pohtimaan tutkielmamme tulosten generabiliteettia. Kylmän ja Juvakan (2007) tavoin Eskola ja Suoranta (2014, 65-68, 212-213) tuovat esille, että kvalitatiivisen tutkimuksen yleistettävyyttä arvioidaan käsitteellisen kuvaamisen laadulla ja syvyydellä. Aineiston määrän ja siitä laskettavien tunnuslukujen sijaan arvioidaan tehtyjen tulkintojen laatu, perusteltavuus ja syvyys. Itse asiassa tulosten yleistettävyys ei edes ole itsearvoista, koska sosiaalisen todellisuuden katsotaan olevan niin moniulotteista. Myös Ruusuvoori ym. (2010, 27) kirjoittavat, että laadullisen tutkimuksen yleistettävyys ei ole yhtä kuin tulosten kloonautuminen identtisinä laajemmassa populaatiossa. Olennaisempaa on siirrettävyys, joka merkitsee tulosten siirtämistä vastaavanlaisiin ympäristöihin (Kylmä & Juvakka, 2007, 129). Peräkylä (2004, 297) puhuu mahdollisen logiikasta: vaikka tulokset eivät toteutuisi jokaisessa tilanteessa samanlaisina, ne voisivat esiintyä, koska ne ovat sosiaalisesti jaettuina ja ihmiset voivat halutessaan ottaa ne käyttöön. Sosiaalisen todellisuuden vivahteikkaan dynaamisuuden vuoksi tutkimukselliset tulokset eivät aina pääse pinnalle, mutta ne voidaan ottaa käyttöön joko identtisinä alkuperäisten tutkimustulosten kanssa tai ilmiänsultaan muuttuneena, mutta merkitykseltään samana.

Aineistomme koostui enimmäkseen korkeakoulua käyvistä tai korkeakoulutetuista henkilöistä, mikä saattaa osaltaan vaikuttaa tutkimustuloksiin. Tarkoituksena oli, että kohdejoukkoon kuului yhtäläisellä ammatillisesti kuin akateemisesti koulutettuja, mutta tämä osoittautui haastavaksi tehtäväksi. Julkiset hakuilmoitukset eivät poikineet yhteydenottoja. Henkilökohtaisten kyselyjen kautta tavoitimme muutaman ammatillista koulua käyvän, mutta he eivät halunneet osallistua tutkimukseen. Tulkintojen siirrettävyyttä voi siten peilata vain suhteessa muihin korkeakoulutettuihin. Sen sijaan sukupuolet näkyvät tasapuolisesti edustettuna aineistossamme. Naisten ja miesten kerronnassa olikin jonkin verran eroavaisuuksia, josta kerromme tarkemmin tuloksissa.

Kvalitatiivisen tutkimuksen lähtökohtien mukaisesti aineistomme on pieni eikä siten mahdollista yleistämistä kvantitatiivisen lähestymistavan mukaisesti. Tutkimusaineistoa kerätes-

sämme pohdimme aineiston kokoa ja sitä milloin sitä on riittävästi ilmiön laadukkaaksi kuvaamiseksi. Eskolan ja Suorannan mukaan (2014, 62-64) silloin kun lisääaineisto ei enää tuota uutta, relevanttia tietoa tutkimuskysymykseen vastaamiseksi, tutkimusaineistoa ajatellaan olevan tarpeeksi. Tällöin puhutaan aineiston kylläntymisestä eli saturaatiopisteestä. Saturaatiopisteen saavuttaminen on pitkälti tutkimuskohtaista, joten mekaanisia laskukäyriä sen saavuttamiseksi ei voida antaa. Aineistoa on kerättävä sen verran, että tietyt diskurssit alkavat toistua. Havaitimme kahdeksan haastattelun alustavan tulkinnan jälkeen haastateltavien kerronnassa toistuvuutta itsen ja muiden performointiin liittyen. On kuitenkin vaikeaa tietää saavutimmeko saturaatiopistettä. Pohdimme voiko tutkija ylipäättään tietää milloin aineisto kylläntyy - miten on mahdollista tietää, että käsilläni on nyt kaikki relevantti informaatio?

Lopuksi huomioimme myös kehysten sisäisiä eroja. Ruusuvuoren ym. (2010, 21) mukaan laadullista tutkimusta soimataan tavallisesti rusinoiden poimimisesta pullasta. Aineiston tulkitsijaa voi houkuttaa noukkia aineistosta omien intressiensä kannalta sopivimmat palat ja jättää teoreettisen näkemyksen kanssa riitasointuja soittelevat havainnot huomiotta. Poikkeushavaintojen olemassaoloa ei silti sovi kieltää, koska ne valaisevat ja koettelevat aineistoa ja parantavat siten luotettavuutta. Myös Eskola ja Suoranta (2014, 182) tuovat esille, että poikkeushavainto on uhan sijaan mahdollisuus. Se on mielenkiintoinen ja vielä tutkimaton polku, jolle astuminen kehittää tutkimusmatkailijan ajattelua kokonaisuuden ymmärtämiseksi. Keräsimme omiin ryhmiinsä niitä havaintoja, jotka meitä kummastuttivat tai jotka eivät vaikuttaneet tukevan yleistä linjausta. Pohdimme yhdessä niiden merkitystä. Jotkin niistä sijoittuivat sittenkin jonkin kehysten alaisuuteen, mutta jotkin jäivät vihjeiksi jostakin vielä tutkimattomasta kokonaisuudesta.

6 ESIINTYJÄN KEHYKSET

Tässä tulosluvussa esittelemme performointikehykset. Ensimmäisenä ovat minän performointikehykset, aktuaalinen kehys ja strateginen kehys. Nämä kuvaavat performointia esittäjän positiosta arvioituna. Näiden esittelyjen jälkeen siirrymme yleisön kehyksiin: aplodeihin ja punaisiin lippuihin. Kehysanalyysin avulla valotamme ja erittelemme kehysten sisältöjä, eroja ja rinnakkaisuuksia. Lisäksi tuomme esiin kehysten kesken esiintyvää päällekkäisyyttä eli aktuaalisuuden ja strategisuuden välillä ilmenevää tasapainoilua. Tässä jatkuvassa prosessissa on nähtävissä yhtäältä yksilön tarve autenttisuuteen ja rehellisyyteen, ja toisaalta halu esittää itseä mahdollisimman viehättävässä valossa nettideittisivustolla, kuten myös Hancockin ja Toman (2009) sekä Ellisonin ym. (2009) tutkimuksissa ilmenee. Näiden kahden eri motivationaalisen tekijän välillä myös haastateltavat taiteilevat.

6.1 Aktuaalinen kehys

Higginsin (1987) mukaan aktuaalinen minä on yksilön representaatio niistä ominaisuuksista, joita yksilö tai joku muu uskoo yksilöllä todellisuudessa olevan. Tällä johtoajatuksella olemme nimenneet kehyksen aktuaaliseksi havainnollistamaan analyysiamme. Aktuaalinen kehys siis perustuu niihin piirteisiin, joita haastateltavat ilmaisivat itsellään todellisuudessa olevan. Aktuaalista kehystä luonnehtii vastaavuus yksilön persoonaan, hänen piirteisiinsä ja ominaisuuksiinsa, niin kutsuttuun aitoon minään. Haastateltavat muodostavat yhteyden online persoonan ja offline yksilön välille ilmentämällä aktuaalista minää nettideittisivustoilla. Niin ikään Heinonen (2008, 132) toteaa tutkimiansa chattia käyttävien ihmisten ilmentävän verkossa fyysisen maailman kaltaista minää.

Nettideittisivustolla haastateltavamme viestivät itsestään tekstillä ja kuvilla. Minää esitettiin, esiteltiin ja ilmennettiin vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Esityksensä aikana yksilön on ilmennettävä itseään, piirteitään, sanalla sanoen näytettävä todeksi itsensä (Goffman, 1971, 27). Profiilitekstin ja kuvan voi mieltää etunäyttämöksi, jossa esitys tapahtui nettideittisivuston estradilla, ja jolla yksilöt panivat toimeen performanssinsa. Nämä aspektit kuuluivat myös aktuaaliseen kehykseen, jossa profiilin haltijan on näytettävä itsensä muille, vedottava yleisöön, kehottaa heitä ottamaan hänet todesta ja luotava vaikuttava show. Performanssi on ennen kaikkea toimintaa, jota tehdään muiden läsnä ollessa (Goffman, 1971, 32). Tähän haastateltavamme pyrkivät: näyttämään itsensä muille autenttisessa valossa aktuaalisen kehyksen toimintasäännösten mukaisesti.

Haastateltavat kertoivat jakavansa profiilitekstissä ikää, fyysisiä ominaisuuksia, paikkakuntaa, koulutusta, elämäntilannetta, harrastuksia, kiinnostuksen kohteita, päihteiden käyttöä, arvoja, maailmankuvaa ja persoonallisuuden piirteitä koskevia tietojaan, sekä mahdollisia toiveitaan saada lapsia tulevaisuudessa. Niin kuin Saara kuvaa: - - *keskityn enemmän tavaltaan just siihen että kertomaan minkälaiset asiat mulle on elämässä tärkeitä ja ylipäänsä tärkeitä mistä mä oon kiinnostunu, minkä tyyppisistä aiheista vähän et minkälainen maailmankuva mulla on, miten mä ajattelen*. Tulosta tukee Emanuelin ym. (2014) tutkimus, jonka mukaan nettideittailevat yksilöt kertovat profiileissa runsaasti arvoistaan, mieltymyksistään ja henkilökohtaisista piirteistään. Heidän tutkimuksessaan tällaista kerrontaa tapahtui enemmän deittisivustolla kuin virtuaalisen työnhaun kontekstissa. Goffman (1971, 33-34) puolestaan määrittelee henkilökohtaisen julkisivun kaikiksi niiksi tekijöiksi, joista tunnistamme yksilön yksilöksi. Haastateltavamme määrittelivät profiilissa julkisivuaan, ja tekivät näin itsensä tunnistettavaksi henkilöksi, josta katsoja voi saada tietoa.

Haastateltavat halusivat kertoa millaista kumppania he olivat etsimässä ja millaisin syin. Heidän kuviteltu yleisö koostui potentiaalisista seurustelukumppaneista (ks. luku 5.3), joiden he olettivat haluavan avointa informaatiota performoijasta. Tätä haastateltavien oli siis mielekästä jakaa, jotta vuorovaikutus kuvitellun yleisön kanssa voitaisiin tulevaisuudessa saattaa fyysiseen todellisuuteen. Toisin sanoen he kertoivat itsestään henkilökohtaisia asioita. Nosko ym. (2010) havaitsivat parisuhdestatuksen vaikuttaneen itseä koskevaan tiedonantoon facebookissa. Parisuhdetta etsivät kertoivat todennäköisemmin näkemyksistään, suh-

destatuksesta ja henkilökohtaisista tiedoistaan verrattuna parisuhteessa jo oleviin henkilöihin. Parisuhteen etsintä siis rohkaisi haastateltaviamme henkilökohtaisten tietojen jakamiseen.

Nettideittisivustolla on saatavilla vähemmän vihjeitä yksilöstä kuin fyysisessä maailmassa (Ellison ym., 2006), joten piirteet on tuotava esiin suoraan ja eksplisiittisesti yleisölle (Ellison ym., 2011). Minä on toisin sanoen kirjoitettava näkyväksi. Itsestä suoraan ja avoimesti kertominen vastaa Goffmanin suoria ilmaisuja. Itsensä suora ilmaisu ei kuitenkaan ole helppoa: itsetuntemus ei välttämättä ole riittävä itsen kuvailuun. Kenelle tahansa omasta itsestä kertominen voi tuottaa päänvaivaa.

Aika avoin olin. Ja halusin olla rehellinen ettei ainakaan jää sit mitää. En piilotellut mitään asioita itsestäni. Jos joku kysy jotain niin vastas ihan rehellisesti. (Eveliina)

Alussa tietysti aika paljon muokkas koska se oli vasta muotoutumassa. Mut sit se oli lähes muuttumattomana muutamaa ehkä lausetta lukuunottamatta varmaan vuoden. Sit mä yritin muokata sitä kokonaan uusiks ja noin puolet siitä ehkä sain muokattuu mut sit se aina jäi vähän silleen puolitiehen ku oli vaikee jotenki, just kirjottaa kokonaan uutta. Et mä kerran jopa pyyhin kaiken siitä pois ja yritin kirjottaa uutta mut sit se ei onnistunu. Sit mä vaan palasin siihen vanhaan. Se oli aika vaikeeta. Just niin ku mä jotain sanoin niin mul on aina ollu jotenki vaikee olla kirjoittaa itsestäni silleen että millanen ihminen minä olen. Et helpompi kirjottaa mitä tahansa muuta vaik jotain fiktioo tai jotain mut on vaikee kirjottaa mitä mä oikeesti olen. (Minea)

Haastateltavamme puhuivat vastaavuudesta fyysiseen maailmaan. He pitivät tärkeänä sitä, että he esiintyvät deittisivustolla rehellisesti. Täten aktuaalisen kehyksen tunnusomainen käyttäytymisnormi on rehellinen, vääristelemätön minuuden julkituonti. Virtuaalisen profiilin vastaavuutta fyysiseen maailmaan voi pitää aitouden merkinä aineistossamme. Aitouden voi rinnastaa performatiiviseen rehellisyyteen. Goffmanin (1971, 59-60, 82) mukaan esityksen onkin onnistuttava tekemään aito ja vilpittön vaikutelma yleisölleen. Performoijan on vältettävä esityksen rutinoitumista ja toistoa, jotta saataisiin aikaan ainutlaatuinen ja uskottava näytös.

Aineistossamme rehellisyys liittyi nettideittailuun annettuihin perusteisiin eli siihen, millaisen kuvitellun yleisön huomiota performoijat tavoittelivat. Perustelujen on havaittu olevan

yhteydessä siihen miten virtuaalisella etunäyttämöllä esiinnyttään. Morgan ym. (2010) havaitsivat nettideittailijoiden esitysten ja syiden välillä yhteyden. Lyhytaikaisia seksisuhteita etsivät henkilöt painottivat seksuaalista kyvykkyyttä ja ulkonäköä enemmän kuin pitkäaikaista suhdetta etsivät henkilöt, jotka todennäköisemmin mainitsivat mukavuuden, rehellisyyden tai aktiivisen ja kulttuurin elämäntyylin. Haastateltavamme painottivat rehellisyyttä ja pyrkivät esiintymään rehellisesti, koska kuviteltu yleisö koostui muista pitkäaikaista suhdetta etsivistä henkilöistä, jotka tietenkin vastaavasti etsivät rehellistä performanssia.

Uskin (2015) mukaan nettideittisivustoilla normina on esittää itseään totuudenmukaisesti. Totuudenmukaisen profiilityön prosessi on samankaltainen myös muilla yhteisöpalvelimillä, jotka tosin eroavat nettideittisivustoista performanssin laajuuden ja keston sekä kuvitellun yleisön luonteen suhteen. McKennan ym. (2002) tutkimuksessa nettideittailijat vertailivat tarkasti, vastasiko internetissä esiintynyt yksilö hänen todellista hahmoaan fyysisessä maailmassa tavattaessa. Heinosen (2008, 144) mukaan kuitenkin seuranhaun kuvissa olevia henkilöitä ei välttämättä tunnista, vaan ne ovat manipuloitu strategisesti anonyymiteettia suojeleviksi. Aktuaalisessa kehityksessä tälle tulokselle ei saatu tukea. Sen sijaan totuudenmukaisen esiintymisen normi sai vahvistusta. Rehellisyys rinnastui aineistossamme luotettavuuteen: haastateltavat toivoivat herättävänsä rehellisellä performanssillaan katsojan luottamuksen puolelleen parantaen näin mahdollisuuksiaan seuranhaussa.

- - sanotaan että sillä [kuvalla] oli kuitenkin merkittävä [tarkoitus] yhdistettynä siihen profiiliin. Mä yritin antaa itestä sillä kuvalla ihan luotettavan ja rehellisen vaikutelman. Se kuva ei ollu mitenkään yliampuva tai missään nimessä leuhka tai ylimielinen. Mutta aika aito näkemys minkälainen mä olen. Totta kai siinä kuvassa oli että oli kuvat ja hiukset kuitenkin laitettu et ei mikään aamuhäränny. Et sellanen minkä haluaisin et se mahdollinen minkälaisena se toinen. Jos hän vaikka ois tullu kadulla vastaan että minkälaisena hän minun näkevän vaikka. Silleen ku itse lähtisin vaikka ihmisten ilmoille. (Aaron)

Aaronin katkelmassa havaitaan lisäksi aktuaalisen kehityksen vaihtuminen strategiseen. Aaron kuvailee halunneensa antaa valokuvallaan aidon ja oikeanlaisen näkemyksen itsestään deittisivustolla. Lopussa hän toteaa kuitenkin panostaneensa performanssiin ja luo rinnastuksen reaaliaikaisen maailman käyttäytymiseen. Kehysten tapaan myös positiot vaihtuvat joustavasti, ja performoija voi tarkastella omaa performanssiaan itsensä yleisönä. Goffman (1971, 93) kirjoittaa yksilön olevan sekä esiintyjä että oma katsojakuntansa. Haastateltavamme väistämättä miettivät millaisena oma esitys näyttäytyy muiden silmissä. Meadin

(1962) mukaan yksilö omaksuu yleistyneen toisen asenteen, eräänlaisen ulkoistetun katseen, jonka kautta hän arvioi itseään ja omaa toimintaansa, ja tämän prosessin seurauksena yksilöstä tulee oma havainnoitsijansa. Samalla tavalla haastateltavamme positioivat itseään taiteillen toimimisen ja itsen havainnoimisen välillä. He pyrkivät strategisesti esittämään itsensä aktuaalisesti.

Itsen havainnointi liittyy myös haluttuun kohdeyleisöön. Haastateltavamme toivoivat tavoitellun yleisön löytävän heidät muiden profiilien joukosta, joten oli viisainta asettua myös yleisön positioon toteuttaakseen onnistuneen ja osuman tuottavan performanssin. Segmentoimalla rajattiin myös hausta pois itselle sopimattomat deittikumppanit, haun ulkopuolella olevat henkilöt. Suoritettiin siis katsojakuntaerottelua moninkertaisen yleisön ja painajaisluokijoiden edessä. Haastateltavamme siis performoivat kuviteltu yleisö mielessään, mitä tukee boydin (ks. boyd, 2008a; Marwick & boyd, 2010) tutkimusta verkossa esittäytymisestä.

Ja mä just aattelin ite et ku mä halusin kuvan joka on ehkä vähän humoristinen tai sit semmonen luonnonkaunis mut ei mitään herutusta vaikka. Et se ei oo semmonen ehkä mitä mä haen sieltä että sitten mä saan vaan jotain seksiviestejä. - - yritin myös muokkaa sitä ku mä huomasin et ku alotin käyttää sitä joskus talvellaki uudestaan ja mä olin silleen et se profiili ei oikeestaan enää kuvaa mua mut mul on aina ollut tosi vaikee jotenkin tehdä internettiin profiileja. (Minea)

Haastattelija: Millasia asioita sä oot halunnut välittää profiileilla - - kertoo muille itestäs?

Johannes: Jaa... ehkä, mitään tiettyä asiaa tavallaan tuoda esille. Enemmänkin koetan ehkä noin keskimäärin eri asioita mitä mä teen tai mitä mua kiinnostaa tai jotain semmosta. Et tavallaan sillä, niillä jotka törmää siihen profiiliin olis jotenkin järkevää huomata silleen et onks mahdollisesti tästä kiinnostunut vai ei.

Haastateltavat näkivät avoimuuden ja itsestä kertomisen ydinpiirteiksi nettideittimaailmassa suunnistettaessa. He tahtoivat muodostaa itsestään avoimen, aukinaisen, peittelemättömän ja laajan kuvan. Tämä käy yksiin Tufekcin (2008, 33) tutkimustuloksen kanssa: miksi edes tehdä profiili, jos se ei kerro edes minimitietoja itsestä? Haastateltavien oli toisin sanoen järkevää ja suotavaa antaa itseä koskevaa tietoa performanssin onnistumiseksi. Lisäksi nettideittailijat, jotka antavat enemmän informaatiota itsestään, koetaan avoimempina ja positiivisempina persoonallisuuksina (Rosen ym., 2008). Samalla tavalla haastateltavamme pyrkivät jakamaan itsestään tietoja.

Avoimuuden käyttäytymissäntö on yhteydessä kuviteltuun yleisöön. Haastateltavien kuviteltu yleisö koostui mahdollisista seurustelukumppaneista, seksikumppaneista ja ystävistä. van Dijk (2013) tutki LinkedIn sivuston ammatillisen minuuden esittämistä. Sivusto on eräänlainen virtuaalinen työhaastattelu, jossa käyttäjät jakavat taitojaan ja vahvuuksiaan, suosituksia ja vastauksiaan ammattitaitoa mittaaviin kysymyksiin. LinkedIn ei rohkaise itsen tai emootioiden ilmaisuun, koska nämä vihjeet saattaisivat olla haitallisia performoijan ammattiuuralle. Tässä tutkimuksessa haastateltavien kuviteltu yleisö ei koostunut työnantajista. Läheisen ihmissuhteen haun (ystävyyys, seurustelu) johti avoimempaan ja laajempaan itsestä kertomiseen. Haastateltaviemme oli suotuisaa kirjoittaa itsestä monipuolisemmin kuin paljastaa itsestään vain yhdestä elämän osa-alueesta tietoja, jos he halusivat antaa itsestään suotuisan vaikutelman sekä menestyä ihmissuhdehaussa. Niukka informaatio, vajavainen esilletulo ja tyhjä performanssi olivat haastateltaviemme mielestä paheksuttavia, kuten esitämme myöhemmin punaisten lippujen kehyksessä.

Mä kerroin ihan omista luonteenpiirteistäni. Mitä mä teen. Mitä mä harrastan. Minkälaista ihmistä haen. Ja jonkin verran että jos mulla jonkilaisia toiveita siitä ihmisestä on mutta etupäässä siinä oli että haluan tavata sinut ihan sinuna. Katotaan sitte sen tapaamisen pohjalta että mitä on. Hyvin sellanen avoin oli. (Aaron)

Osalla haastateltavista aktuaalinen kehys näyttäytyi toisaalta muuttumattomuutena, pysyvyytenä ja oman itsen puolustamisena. Minuus hahmottuu stabiiliksi kokonaisuudeksi, joka ei ollut kaupan ja jonka muuttamiseen ei nähty mitään syytä tehdäkseen vaikutusta performanssillaan. Aaron toteaa: *Silleen että millanen ihminen oon. Käyään kahvilla tai sitten kato joku toinen profiili. Näillehän ei sinällään voi mitään mitä jos toinen ihminen ei satu olemaan kiinnostunu sen profiilin perusteella niin sitten ei.* Tässä positiossa ei siis ollut havaittavissa yleisön miellyttämistä, mukautumista ulkoisiin odotuksiin ja strategista tasapainoilua yksilöllisten halujen ja sosiaalisten vaatimusten välillä. Luemme nämä tekijät aitouden ja autenttisen minän aspekteiksi. Tämä luo kontrastin Heinon ym. (2010) markkinametaforaan, jossa omaa profiilia esitetään strategisesti muille nettideittimaailmassa esiintyville ”ostajille” tarkoituksena menestyä tässä ostamis- ja valintatilanteessa. Markkinametaforan strategisuus, vetovoimaisuus ja vaikuttamisen halu toiseen eivät aineistomme valossa sovi yhteen toiveen kanssa olla täysin oma itsensä vailla halua muuttua toisenlaiseksi, jotta olisi pidentempi.

Tietysti siis halus kiinnittää sillä huomioo mut halus myös viestittää sitä että tämän näkönen mä sitte oon enkä mä tästä muutu. Ainahan on niitä ihmisiä jotka sitten toivoo no joo että jos ottaisit lävistyksset pois niin olisit nätimpi tai jotain muuta tällasta. Mutta kun en mä niihin ikinä suostunu. Sitä saa mitä on tarjolla. En ala itteeni muuttamaan toisen ihmisen takia. (Eveliina)

Kyllä mä siinä mielessä tavallaan seison sen takana mitä mä oon laittanu joskus aikoinaan jonnekin profiiliin. Jos sieltä nyt joku sattuu jotain löytämään ja kiinnostumaan ja laittamaan viestejä niin, kyllä mä tavallaan seison sen takana että kyllä tää nyt on mun kirjottamaa ja tätä mieltä mä oikeesti oon ja tällasista ihmisistä mä oon kiinnostunu. (Johannes)

Aktuaalisessa kehyksessä ilmeni fyysisen todellisuuden vuorovaikutuksen elementtejä, improvisoitua performanssia, kuten seuraavasta Kain sitaatista voidaan havaita: - - *mä en oo miettiny sitä [kuvaa] edes niin tarkkaan. Se on vaan vanha facebookki profiilikuva, jonka tuli silloin laitettua kun tuntu et sillä hetkellä ei ehkä ollut sitä parempaa kuvaa.* Improvisoitu performanssi muodostui spontaanisti hetkessä, eikä sen hiomiseen, suunnitteluun ja pohtimiseen uhrattu aikaa, vaivaa eikä resursseja. Spontaanissa esityksessä saatettiin käyttää hyväksi aiemman ja toisen kontekstin performanssin materiaalia, kuten Kai ja Johannes käyttivät. Fyysisessä maailmassa ihmiset vuorovaikuttavat toisiinsa välittömällä tavalla, jolle on leimallista usein ennemmin reagointi kuin huolellinen harkitsevaisuus ja punnitseminen. Toisin on verkossa, jossa käyttäjillä on mahdollisuus huolellisesti miettiä performanssiaan ja nähdä vaivaa sen eteen (boyd, 2008a; Silfverberg ym., 2011; Uski & Lampinen, 2014; Walther, 2006). Vaikka aktuaalisen ja strategisuuden kehysten rajat olivat liukuvat ja limitit, kuitenkin performanssin punnittu hiominen ja jatkuva hallinnointi olivat ominaisempia ennemmin strategiselle kuin aktuaaliselle kehykselle.

Mä en nyt ehkä siinä mielessä jaksa niihin panostaa niin paljon tavallaan kun ehkä oletan että muut panostaa niiden kuviin. Enemmänkin kattelen että mitä nyt kuvia sattuu olemaan. No tää on ehkä semmonen hauska laitetaan se tonne tyyliin. (Johannes)

Vois olettaa että olisin hyvinki paljon opiskellu ja ottanu mallia muilta mutta itse asiassa totuus on se että kun tein profiilin tuonne Deittisivustolle X niin en kattonu ollenkaan muita miespuolisia profiileita. Tein aivan kylmiltään profiilin itselleni. (Perttu)

Monipuolisuuden ilmentäminen oli ominaisempaa aktuaaliselle kehykselle kuin strategiselle. Tämä tarkoitti itsestä kertomista laajasti, varioivasti, itsen moninaiset puolet ja kerrokset esiin tuoden. Haastateltavat korostivat kattavan kuvan antamisen tärkeyttä: esittämällä

itsestään vain yhden piirteen tai ominaisuuden saattaa antaa kapean ja paikkansa pitämättömän vaikutelman muille. Erilaisten kuvien ja tekstin elementtien voidaan myös ajatella rehellisyyden muotona. Niillä kerrotaan, että minussa on vaihtelevia puolia, joista kerron sinulle, jotta saat minusta paremman ja laveamman vaikutelman. Goffmanin (1971, 58-59) mukaan yksilöt pyrkivät esittäytymään yleensä yhdessä roolissa, ja toisaalta yleisön odottavan hänen paljastavan koko olemuksensa heille. Haastateltavamme siis tiedostivat tämän ja halusivat välittää itsestään monipuolisen kuvan. Vaikutelmien annolla on merkityksensä tässä mielessä, että se vaikuttaa siihen kuinka yksilöä tullaan kohtelemaan, joten vaikutelmat voi käsittää yksilön lupauksina muille ihmisille (Goffman, 1971, 268). Näin haastateltavien kuvat ja profiilitekstit olivat lupauksia muille käyttäjille nettideittisivustoilla: tällainen ihminen olen, olen ilmaissut sen sinulle, lupaan olla mitä esitän jos tapaamme fyysisessä todellisuudessa. Tuloksemme saa tukea Ellisonin ym. (2011) hahmottelemasta profiili lupauksena -viitekehuksesta, jonka mukaan nettideittailija antaa profiilillaan lupauksen lukijalleen olla pääosin sellainen kuin profiilissaan esittää.

Mä ite pyrin käyttäytyyn netissä, siis sillä tavalla suht samalla tavalla mitä niin kun oikeestikin. Tai ainakin niin että mä en tee mitään mitä mä en pystyis tekeen myös kasvokkain. Tai sanoo mitään mitä mä en pystyis sanoo kasvokkain. Koska sit jos sen ihmisen tapaa niin sit sä joudut kumminkin kohtaamaan ne asiat mitä sä oot siellä netissä ehkä sanonu. (Saara)

Enemmistö haastateltavista ei korostanut erottautumisen tärkeyttä tässä kehyksessä. Johannes toteaa ykskantaan: - - *en mä silleen tietoisesti pyri erottautumaan.* Kehystä kuvasi selkeämmin itsen ilmentäminen sellaisena kuin on, vailla tarvetta erityiseen erottautumiseen tai äärimmäiseen itsen julkituomiseen. Aaron pohtii erottautumisen problemaattisuutta: *Koin sen ehkä vähän hankalaksi että miten mää sieltä erikoisemmin voisin erottautua koska siellä erilaiset ihmiset hakee aina erilaisia seuralaisia. Riippuu aina sen ihmisen luonteesta. En sitten oikeestaan keksiny tai ei tullu mieleen mitään tapaa millä oisin erikseen halunnu erottautua siellä.* Minea puolestaan ei nähnyt erottautumista tavoittelemisen arvoisena asiana, koska hän ei ollut ensisijaisesti etsimässä pitkäaikaista parisuhdetta: *Tuntu et oli siltikään vaikee erottautuu mut sit koska toisaalta ei mulla ollu edelleenkään tähtäimessä löytää sieltä mitään ehkä pysyvääkään kumppanii vaan katsella vaan että mitä tästä tulee. Niin ei toisaalta myöskään haitannu et mä en erottautunu niin paljon joukosta.*

Profiilimerestä esiin nouseminen ainutlaatuisena ja muista erillisenä näyttäytyi aineistossa olevan enemmän ilmeistä strategiselle kuin aktuaaliselle kehykselle. Kuitenkin kaksi haastateltavistamme ilmensi erottautumista aktuaaliselle kehykselle ominaisella tavalla, ja he mielsivät sen omansa itsenä olemiseksi. Omansa itsenä oleminen nähtiin siis jo riittäväksi erottautumiseen. Muista erottautuakseen ei tällöin tarvinnut tehdä mitään silmiinpistävän uniikkia. Tarkoituksellisen huomiota herättävä erottautumisen tarve saattaisi merkitä esimerkiksi Arvidssonin (2006) kuvaamia profiileja, joissa itseä performoitiin vesihiihtämässä ja purjelautailmassa eli tekemässä jotakin arkipäivästä poikkeavaa.

Haastattelija: Oot sä pyrkiny mitenkään erottautumaan profiilillas?

Kiira: Joo totta kai henkilökohtasia asioita kirjottanu et mitä mä tykkään. Jotenki yrittää olla semmonen niin oma itsensä ku mahdollista et sillähän pystyy erottautuun.

Johannes toteaa erottautumisen kysymykseen näin: - - *en tavallaan yritä tuoda mitään eri piirteitä esille eri tavalla eri profiileissa. Se on enemmänkin se että miten se palvelu on tehty.* Tällä kommentilla hän tulee samalla viitanneeksi nettideittisivuston rakenteisiin ja siihen kuinka ne vaikuttavat itsen esittämiseen. Johanneksen mukaan siis sivusto vaikuttaa enemmän itsen esittämiseen kuin itsessään halu performoida itseään moninaisilla tavoilla. Mahdolliset erot performansseissa selittyvät vaihtelevilla ominaisuuksilla, joita sivustot tarjoavat. On mahdollista ajatella, että haastateltavamme tuovat itseään esiin juuri siten kuin he itse haluavat ja sellaisina kuin he itsensä näkevät. Ei kuitenkaan pidä sivuuttaa kontekstin vaikutusta. Ihmisten käyttäytymiseen vaikuttavat sosiaaliset vihjeet, ympäröivä teknologia ja sivusto, jolla liikutaan (boyd & Heer, 2006; boyd, 2008b, 126). Emanuel ym. (2014) viittaavat minän esittämiseen vaikuttavina voimina kontekstin, sivuston, motivaation ja kuvittelun yleisön. Myös Heinonen (2008, 145) tuo esiin yhteisön muodon vaikutuksen esitykseen. Myös Kiira kommentoi sivuston merkitystä oman profiilin laadintaan: *Mut aika lyhyt semmonen [profiiliteksti]. Koska Deittisivusto S:ssä ei oo yleensä ihmisillä mitenkään hirveesti tekstiä muutenkaan. Niin totta kai se varmaan vaikuttaa et mikä se muu kulttuuri siellä on.*

Fyysisen maailman lavastusta oli mukana myös valokuvissa, vaikka suurin osa haastateltavista kertoi kuvien olevan enimmäkseen heistä itsestään ja omista piirteistä kertovia. Ympäristöllä haluttiin välittää itsen eri puolia, arvostuksia, esteettistä silmää, ja persoonallisuuden piirteitä. Mendelsonin ja Papacharissin (2011, 268-269) facebook-tutkimuksessa ilmeni, että

tutkittavien kuvia leimasivat yksilön korostaminen, kontekstin minimointi ja erityinen tietoisuus kuvattavana olemisesta. Aineistossamme ei kokonaan ilmennyt kontekstin minimointia, kuten edellisessä tutkimuksessa, vaan lavasteita hyödynnettiin. Lavasteet viestivät merkittäviksi miellettyjä ominaisuuksia itsestä, kuten arvoja, persoonallisuudenpiirteitä ja itselle tärkeitä paikkoja. Myös Heinonen (2008, 130) kirjoittaa kuviin useimmiten liitettävän jotain henkilökohtaista ja sellaista mikä liittyy yksilön ympäristöönsä.

Mä oon vaik luonnon keskellä tai jossain sellases, aika rento kuva. Ja just mietin silleen tarkkaan et siit tulis semmonen vaikutelma kuka mä oikeesti olen. Et ehkä vähän semmonen vähän leikkimielinen ja rento ihminen. (Minea)

- - missä mä oon just jossain metsässä tai puistossa tai luonnossa tai silleen koska - - mä oon ehkä kokenu et se jotenkin kertoo jotain semmosta aika oleellista musta että jos se on semmosessa ympäristössä otettu kuva. (Saara)

TAULUKKO 2. Tiivistelmä aktuaalisen kehyksen tuloksista

Kehys	Aktuaalinen
Positio	Performoija
Arvioinnin kohde	Itse
Tilannemääritelmä	Avoimuus Rehellisyys Luotettavuus Aitous Monipuolisuus

6.2 Strateginen kehys

Toinen kehys, joka aktivoitui haastateltavien puheessa performoijan positiossa, oli strateginen kehys. Tälle kehykselle oli keskeistä päätöksenteko itsen esittämisen prosessissa: mitä valittiin itsestä julkaistavaksi, mitä valittiin olematta julkaisematta eli miten profiilia säädeltiin. Päätöksenteko oli harkittua ja punnittua performanssia – sanalla sanoen vaikutelman

luontia. Strategisessa kehyksessä ilmeni yhtäältä profiilityö, jolloin itseä esitettiin strategisessa ja samaan aikaan autenttisessa valossa tasapainoillen yksilöllisyyden ja sosiaalisen suotavuuden välillä.

Strategiselle kehykselle oli ominaista selektiivinen itsen esittäminen. Selektiivisyys tarkoitti sitä, että itseä esitettiin valikoiden. Tietty puolet tuotiin esiin, toiset jätettiin tuomatta. Nämä julkistetut puolet olivat positiivisia. Vastakkaisesti kertomatta jätetty nähtiin yksilölle epäsuotuisana informaationa. Kai toteaa: - - *ihmiset kuitenkin pyrkii antaa itestään parhaan mahdollisen kuvan [internetissä]*. Haastatellut halusivat korostaa itseään avoimina, helposti lähestyttävänä, luottamuksellisina, miellyttävänä, mielenkiintoisina, hauskoina ja huumorintajuisina persoonallisuuksina. Haastateltavamme toivat etunäyttämölle siis miellyttävät piirteet esiin. Takanäyttämölle taas piilotettiin arkaluonteiset asiat. Samoin Heinonen (2008, 129) toteaa ihmisten viestivän verkossa itsestään asioita, joita haluavat jakaa muille: ne ovat henkilökohtaisia viestejä muille. Strategisessa kehyksessä tämä halutun informaation jakaminen oli selektiivistä ja idealisoitua.

Profiilityön yhtenä elementtinä on siis profiilin säätely vastaamaan ideaalia vaikutelmaa samalla piilottaen epäideaalin informaation pois (Silfverberg ym., 2011). Tätä profiilityötä haastateltavamme toteuttivat strategisessa kehyksessä. Profiilin laadullisen sisällön lisäksi haastateltavat mielsivät, ettei itsestään pidä jaaritella liikoja, koska se voi antaa negatiivisen kuvan yleisölle. Uskin ja Lampisen (2014, 11-12) mukaan informaation määrän jakaminen huolestuttaa yhteisöpalveluiden käyttäjiä. Tätä myös haastateltavamme pohtivat. Itsestä kertomisen laadun ja määrän harkinta aiheutti haastateltavissa punnintaa tulkintojen kehästä: miten muut tulkitsevat esiintyjän toimet, miten se vaikuttaa esityksen havaitsemiseen ja millä tavalla performanssiin vastataan tulkintojen taustoittamana. Niin ikään Heinonen (2008, 130) kirjoittaa esittäytymisen ja vastaanottajan tulkinnan olevan kiinteästi sidoksissa toisiinsa.

Nimenomaan tähän oon pyrkiny eli niinku sanoin nii jättäny mainitsematta joitakin tällasia ei-niin-hittijuttuja. Koen että multa ei hirvittäviä luurankoja kyllä kaapista löydy mutta aina voi joitakin tällasia asioita olla joita ei välttämättä oo mitään syytä tuoda heti kärkeen ilmi. Ja just näitä omia hyviä puolia oon pyrkiny korostamaan siinä profiilissa esimerkiks siinä omassa profiilitektissä juuri. (Perttu)

Sen takia mä en oo myöskään aina sitte käyttäny niitä [hakukriteerejä] hirveesti koska ne rajaa pois ihmisiä jotka ei vaan halua laittaa tuhat eri kriteeriä ittestään koska se antaa ehkä hirveen vaativan kuvan. Sitä mä oon iteki yrittäny noudattaa omassa profiilissa et tietty totta kai mä pidän siinä joitaki mistä musiikista mä tykkään. Mikä saa mut syttymään ja mistä tykkään ja mistä en tykkää. Mut jos sinne hirveesti kirjottaa kaikkee niin se antaa kuvan et on tosi vaativa. Et ei liian vähän mut ei liikaakaan. - - Kertoo jotain mut ei silti kaikkee. (Kiira)

Mitä deittailijat eivät sitten halunneet kertoa itsestään? Tähän kategoriaan listattiin seuraavat seikat: häpeälliset asiat, liian yksityiskohtaiset tiedot, henkilökohtaiset aspektit, intiimit tiedot ja aiemmat seurustelusuhteet. Aaron sanoo: *Ei varmaan nyt kannata lähteä kertoon jotain ikäviä kenties häpeällisiä juttuja menneisyydestä. Eikä kovinkaan kuitenkaan yksityiskohtaisia henkilökohtaisia asioita.* Rui ja Stefanone (2013) toteavat, että mitä enemmän yleisöä, sitä enemmän tarvitaan itseä koskevan tiedon jakamista verkossa. Tämä ei kuitenkaan voinut mennä strategisessa kehyksessä äärimmäisyyksiin, koska kuten Silfverberg ym. (2011) kirjoittavat, yksilö luo profiilin palvelemaan ja saavuttamaan tiettyjä tarkoituksia ja vastaavasti olemaan palvelematta epätoivottuja lopputulemia. Liiallisella avoimuudella ja paljastamisella haastateltavamme saattoivat saada aikaan epätoivotun tuloksen, jolloin toivottu kuviteltu yleisö karkotettaisiin esiintyjän performanssilla. Täten heidän oli tarkoituksenmukaista pidättää jotkin asiat itsellään. Lisäksi liiallinen avoimuus saattoi saada myös epätoivotun yleisön huomion, mikä aiheutti yleisöjen sekoittumisen, kontekstin luhistumisen. Kontekstin luhistuminen oli riski, joka seurasi moninkertaisen yleisön edessä performoinnista. Kiira kuvaa tasapainoilua avoimuuden ja varovaisuuden välillä moninkertaisten yleisöjen edessä.

Nettideittailussa ehkä ei kannata liian henkilökohtasia asioita kertoa koska siel voi silti olla niitä kaikenlaisia ihmisiä. Et antaa todenmukasen kuvan ittestään mutta ei liian yksityiskohtasia asioita. (Kiira)

Itsen esittämisen on tapahduttava sosiaalisesti suotavassa valossa (Walther, 2006), joten performanssia on valvottava ja kehiteltävä keinoja miten säädellä informaation jakamisen määrää katsojakunnalle (Goffman, 1971, 106). Haastateltavat pohtivat rajanvetoa yksityisen ja julkisen välillä. Kaikesta esittäytymisestä voi potentiaalisesti kehkeytyä hyperjulkista materiaalia verkossa, joten haastateltavamme halusivat välttää joutumisen negatiivisten spottivaikeuksien alle sekä suojella itseään tältä hyperjulkisuudelta. Repivää informaatiota ei ollut hyvä

jakaa jos halusi välittää toivotun vaikutelman itsestään. Seuraavassa katkelmassa Perttu pohdii repivän informaation suhdetta parinvalintaan. Pertun ainoana perusteena nettideittailulle oli löytää parisuhde. Seurustelukumppanin etsintä vaikutti siihen, mitä seikkoja hän jätti itsestään kertomatta.

Toki oon tehny kyllä myös sellasia valintoja kuitenkin et oon jättäny joitakin asioita sanomatta. Se johtuu yhtäältä siitä että niitä ei oo kysytty sen sivuston toimesta erikseen ja sitten oon myös ehkä toisaalta ajatellu että ne eivät välttämättä edistä sitä parinvalintaprosessia millään tavalla positiivisesti. Ne ei olis välttämättä hyviä tai - - houkuttelevia asioita jos niitä siellä mainitsee. Esimerkiks vaikka tämä aiempi parisuhdehistoria. Joillekin se voi olla hirmu tärkeetä tietää että millanen se on ollu mutta mä uskon että sellaset ihmiset kyllä myös sen kysyy sitten oma-alotteisesti. En koe et sitä tarvii erikseen kirjoittaa auki. No mä en tiedä mitä ihmiset yleensä pitää hyvänä ehkä se vois olla pari sellasta pidempää suhdetta mut mulla on kuitenkin se pyöree nolla siellä niin ei se ehkä houkuttelevimmista päästä sillee oo. Se voi herättää tiettyjä mielikuvia ihmisestä ja herättääkin tietenkin. (Perttu)

Performoijan halu vuorovaikuttaa vaikutti siihen, miten hän itsensä esitti kuvitellulle yleisölleen. Haastateltavien perustelut nettideittailuun olivat moninaiset. Pääasiallisin niistä oli seurustelu. Seuraavaksi eniten haettiin ystävyys-suhteita, kolmanneksi seksiä. Strateginen performointi muotoutui sen mukaan millaista tietoa potentiaalisen seurustelukumppanin, ystävän tai seksikumppanin odotettiin haluavan tietävän. Repivä informaatio tässä kontekstissa koski edellä mainittuja liian intiimejä ja epäsuotuisia asioita. Toisessa kontekstissa vastaavanlainen strategisuus olisi ollut tarkoituksetonta eikä nettideittailijoiden mieltämä repivä informaatio olisi ollut epäedullista. Esimerkiksi Davisin ym. (2015) tutkimuksessa tarkasteltiin blogipostauksia, joissa kerrottiin kirjoittajan kiusaamiskokemuksista. Anonyymisti kirjoitetut kommentit julkiseen blogiin kuvasivat millaiset henkilökohtaiset ominaisuudet olivat johtaneet kiusaamiseen. Niitä olivat esimerkiksi fyysinen ulkonäkö, seksuaalinen orientaatio, ”nörttimäisyys”, epätavalliset kiinnostuksen kohteet ja mielenterveyden häiriöt. Henkilöt kirjoittivat nimimerkkinsä suojissa kokemuksistaan avoimesti. Blogisaitin kuviteltu yleisö oli varsin erilainen kuin tämän tutkimuksen nettideitti-ympäristö, jossa kokemukset esimerkiksi kiusatuksi tulemisesta ja niiden yksityiskohtainen erittely ei ollut suotavaa. Odotukset vuorovaikutuksen laadusta säätelevät strategisuuden odotuksia ja normeja.

Profiilikuviksi valittiin visuaalisesti esteettisiä, edustavia ja omaa silmää miellyttäviä kuvia. Hancock ja Toma (2009) kirjoittavat itsen esittämisen ulottuvan profiilitekstin lisäksi myös valokuviiin, joissa minää performoidaan kiilloitetusti ja hiotusti parhaat puolet ilmaisten.

Myös Heinonen (2008, 144) kirjoittaa seuranhaussa olevan keskeistä positiivisen vaikutelman luonti. Tämä onnistuu esimerkiksi edustavan kuvan valinnalla. Silfverbergin (2010, 59) mukaan profiilia voidaan katsoa pikaisesti ja pinnallisesti tai sitten huolellisesti perehtyen ja syvällisemmin silmäillen. Tämä mielessä pitäen on ymmärrettävää, että haastattelemamme nettideittailijat halusivat strategisesti tuoda itsestään valiopuolen esiin. Kyse saattoi olla vain muutamasta sekunnista, jonka katsoja vietti tarkastellen profiilia. Oli tehtävä vaikutus välittömästi eikä ollut aikaa hukattavaksi. Paras mahdollinen versio itsestä oli tuotava esiin, jotta voisi luoda itsestään edustavimman vaikutelman potentiaaliselle toiselle. Attraktiivisen kuvan valitseminen on profiilityötä ja idealisoitua esitystä.

Iteki siihen oon laittanu ehkä muutaman sanan itestä silleen tiivistetysti mitkä tuntuu et jos on muutama semmonen kuva johon itse on tyytyväinen ja joita haluaa pitää siinä ja mitä puolta haluaisi itseä tuoda esiin. (Kai)

Nettideittailun kontekstissa valiopuolen esiintuonti yhdistyi fyysiseen attraktiivisuuteen. Tuloksemme käyvät yksiin Vasaloun ja Joinsonin (2009) tutkimuksen kanssa, jossa todettiin nettideittailijoiden avatarhahmojen olevan luotuja vaikutelman teon motivoimana. Vaikutelmaa luotiin muokkaamalla avataria attraktiiviseksi. Itsen esittäminen oli strategista, muttei kuitenkaan harhaanjohtavaa. Samassa tutkimuksessa havaittiin, että bloggaajien avatarit puolestaan heijastelivat tarkasti heidän fyysisiä piirteitään, elämäntyylään ja mieltymyksiään, ja pelaajien avatareissa korostui älykkyys. Kontrastina bloggaajien ja pelaajien avatareihin, nettideittailijoiden profiilityössä korostui visuaalinen viehättävyys ja attraktiivisuus. Tässä tutkimuksessa kukaan haastateltavista ei todennut älykkyyden ilmentämisen valokuvissa olevan keskeistä. Sen sijaan kuvan haluttiin olevan attraktiivinen. Haastateltavat halusivat olla edustavan näköisiä valitsemisissaan valokuvissa. Tämä heijastaa sitä, että performerit havittelivat muita romanttisissa aikeissa olevia henkilöitä. Nettideittailun konteksti loi vaikutelmien hallinnan ympäristön, jossa yksi merkittävimmistä tavoitteista oli näyttää mahdollisimman hyvältä. Attraktiivisuus siis yhdistyi partnerinhakuun. Ulkonäön merkityksestä puhuu sekin seikka, että valokuva esitettiin tärkeäksi niin aktuaalisessa kuin strategisessa kehityksessä.

Totta kai mä oon halunnu laittaa semmosii kuvii mistä mä ite tykkään tai mitkä on mun mielestä semmosii edustavii. (Saara)

Siinä tykkää siinä miten sen... se kuva on ehkä sommiteltu ja miten kaikki valot ja värit menee. Totta kai se on myös reunaehto ettei ite omasta mielestään

näytä ihan kestävämmältä siinä. Vähintään neutraalin näkönen, voi olla tyytyväinen omaan panokseensa omassa kuvassaan. - - Ne on parhaimpia mitä on saatavilla. (Kai)

Muokkaus ja hionta olivat tärkeitä elementtejä strategisessa kehityksessä. Profiilia pyrittiin muokkaamaan kokemuksen myötä paremmaksi ja houkuttelevammaksi katsojille. Tavoitteena oli esittää itseä mahdollisimman viehättävässä valossa. Saara kommentoi havainnollistavasti: *Sä voit vaik kaks tuntii istuu siinä koneella ja miettii et mitä mä kirjoitan. Se on ehkä tietyllä tapaa harkitumpaa että mitä sä itestä kerrot sitte.* Muokkaus miellettiin jatkuvana prosessina ja profiilin ylläpitona ja viilaamisena. Hiomisen miellettiin parantavan omia mahdollisuuksia ja sen toivottiin johtavan menestykseen partnerinhausssa. Heino ym. (2010) totesivat nettideittailun markkinametaforaa käsittelevässä tutkimuksessaan deittailijoiden muokkaavan profiiliaan esimerkiksi valokuvaa vaihtamalla, jos sen markkina-arvo ei ollut riittävä. Samanlaista muokkausta haastateltavat totesivat tehneensä, mikäli he olivat tyytymättömiä profiiliinsa.

Profiililyön tekijät suhtautuvat omaan profiiliinsa hiottavana tuotteena. Profiilin ajatellaan heijastavan käyttäjänsä minuutta, joten ei ole tavatonta, että vaikutelman luontiin investoidaan. (Uski & Lampinen, 2014; Silfverberg, 2010, 81; Silfverberg ym., 2011.) Internetin epätahtisuus mahdollistaa huolellisen vaikutelman hallinnan ja muokkauksen, ja jatkuva tietoisuus näkymättömästä yleisöstä aikaansaa performanssin hallintaa ja kontrollointia (boyd, 2008a, 35). Myös Goffman (1971, 45) kirjoittaa ideaalisesta esityksestä, jolla halutaan välittää ihannoitu tilanteenarviointi. Haastateltavat tekivät profiililyötä eli muokkasivat ja hioivat esitystään ajan kuluessa. He pyrkivät muodostamaan suotuisan tilannemäärittelyn, joka johtaisi onnistuneeseen performanssiin.

- - kuvia varmaan vaihtelin useammin ku tekstiä. Tekstiin saatto tulla vaan semmosia pieniä lisäyksiä tai muutin jotain sanaa tai tämmöstä et se kuulostais paremmalta. (Eveliina)

Strategista muokkaamista voi kutsua myös kiillottamiseksi: omaa profiilia pyrittiin kiillottamaan tietoisesti kohti tiettyä positiivista kuvaa itsestä. Kiillottaminen saattoi pitää sisällään hivenen liioittelua, mainosmaista puhetta ja itsen ylistystä. Aaron kuvaa: *- - [profiilitekstissä] koitin kattavasti ittestäni kertoa. Jonki verran siinä tais olla semmosta sanotaan, miksi sitä sanotaan. Ylisanaista itsebuustia. - - Vaikka noissahan sanotaan että ne on vähä niin ku työhakemuksia että niissä saa olla ylisanoja itestä mutta ei kuitenkaan mikään yliampuva.*

Vuorovaikutuksen epätahtisuus antaakin aikaa miettiä kuinka haluaa itsensä esittää ja miten reagoi muihin käyttäjiin. Tietoisuus tästä mahdollisuudesta sai nettideittailijat puntaroimaan rajanvetoa sallitun, hyväksytyin kiillottamisen ja liiallisen harhauttamisen välillä.

Yksilöiden esitykset internetissä voivat olla totta tai valhetta (Heinonen, 2008, 131). Luotettavuus itsen esittämisessä on luultavasti vähemmän totuudellista kuin luulemme (Hancock & Toma, 2009), ja toisaalta ”totuudellisen esityksen” määritelmä on yksilökohtaista (Silfverberg, 2010, 66). Uski ja Lampinen (2014) tuovat esiin kuinka yksilöiden on huijattava ollakseen autenttisia sosiaalisten yhteisöpalveluiden sivuilla. Tätä samaa tasapainoilua yksilön ja sosiaalisen välillä ilmeni strategisessa kehityksessä. Toisaalta haastateltavien oli oltava rehellisesti oma itsensä, toisaalta oli pyrittävä tekemään vaikutus sosiaalisesti suotavalla tavalla, kuten profiilityön ristiriitaisiin tavoitteisiin kuuluu. Missä menee raja omana itsenä olemisen ja liiallisen kiillottamisen välillä, kun hyviä puolia liioitellaan ja huonoja puolia jätetään kertomatta? Missä vaiheessa esitys on jo valheellista lume-edustusta?

Haastattelija: Ootko ottanu muilta [mallia] tai vertaillu?

Kiira: Kyl mä vähän ehkä oon. Totta kai sitä vähän yrittää et miten mikä kuulostaa hyvältä. Sit ku kyllästyy omiin miten kirjottaa tietyllä tavalla. Kaikil on oma semmonen tapa kirjottaa. Niin ottanu vähän miten tän asian voi ilmasta toisella tavalla. - - Mut en mä yritä liikaa myöskään muuttaa itteeni. Koska se justiinsa et jos sä kirjotat jotain mikä ei oo yhtään totta ittestäs tai jotenki yrität muuttaa sitä omaa ilmasuas niin onks se sitte oikeesti fiksua ku sä meet trefeille jonku kans ja se huomaa et sä ootki ihan joku toisenlainen ihminen.

Kyl mä sit vertailin ku sit löyty oikeesti tosi hyvii profiilei niin kyl mä, yritin vähän, en tietenkään suoraan mitään siitä voinut kopioida. Mut silleen ehkä jotain, yritin sitä tyylit ehkä kopioida tai keksii jotain omasta elämästä jotain samal taval ilmastuna jotain asioita. (Minea)

Muokkaamiseen ja hiontaan liittyy läheisesti kokemuksista oppiminen. Deittailijat kuvasivat oppineensa ajan myötä tekemään profiilistaan paremman ja miellyttävämmän kokonaisuuden. Opittua käytettiin hyväksi ja sen tuloksia hyödynnettiin. Prosessia eivät kuvanneet pelkästään omiin kokemuksiin nojaaminen, vaan myös muiden performansseista opittiin, inspiroiduttiin ja otettiin mallia omalle edustukselle. Mallin ottamisen lisäksi havainnoitiin myös muiden tekemiä virheitä, joita sitten vältettiin omassa performanssissa. Ei ollut järkevää toistaa toisen performoijan virhettä, jos tahtoi päästä itse parempiin tuloksiin. Oman esityksensä

lomassa haastateltavat siis suorittivat vertailua ja arviointia sivuston muiden kanssakäyttäjien kesken, niin kuin Silfverberg ym. (2011) toteavat tulkintojen kehästä.

Kyllä mä sitten naistenki profiileja kävin välillä kattomassa. Että ketä on kilpailemassa ja millasia kuvia heillä on. (Eveliina)

Silfverberg (2010, 45) kirjoittaa muiden käyttäytymisen vaikuttavan oman profiilin laadintaan. Profiililyöhön vaikuttavat myös teknologia, sivuston normit ja muut käyttäjät, nimittäin yksilö tarkastelee ja havainnoi muiden käyttäytymistä ja tämä johtaa oman profiilin hallintaan (Silfverberg ym., 2011; Uski & Lampinen, 2014). Tämä käy yksiin strategisen kehityksen oppimisen kanssa. Nettideittailija ei ole yksin sivustolla itsenäisenä ja irrallisena agenttina, vaan hän seuraa katsomossa myös muiden performansseja mallioppimisen kontekstissa. Lisäksi halu menestyä paremmin kumppaninhausassa, toisin sanoen halu seurustella, saattoi saada aikaan profiilin muokkausta ja hallinnointia kuten alla olevista Kain ja Pertun katkelmista käy ilmi.

Totta kai sitä kun on selannu vaikka en tiedä, onko yhteensä käyttäny tän neljän viiden kuukauden aikana jonku vaikka 50 tuntia sen ohjelman käyttämiseen vai kuinka paljon. Niin tavallaan tietää siitä suhteesta tai siitä vaadittavasta volyymista jos haluaa saada matcheja ja myös ehkä siitä että mihin suuntaan sitä omaa profiilia varmaan pitäis lähteä muokkaamaan jos haluais saada enemmän matcheja. (Kai)

Sillä tavalla voin sanoo opiskelleeni että kävin joltakin parilta nettisivustolta tällasilta iltalehden tyyppisiltä huikeilta sivustoilta kattomassa jotakin listoja tyyliin läpi että mitä kannattaa sanoa ja mitä ei kannata. En kyllä niitäkään hirvittävän orjallisesti oo noudattanu. - - Tällä hetkellä mulla esimerkiks ei oo se profiilikuvaus täysin samanlainen mitä alussa. Täs on ite asiassa oppimista tapahtunu. Oon muokannu profiilia mielestäni parempaan suuntaan tässä aikana minä oon ollu siellä. Siitä varmasti kertoo ehkä tuloksetki siinä mielessä että esimerkiks naisten yhteydenotot minun suuntaan on kasvanu aika paljon. (Perttu)

Haastateltavat kuvasivat profiilin ja viestin kirjoittamisen sekä valokuvien hallinnoimisen olevan haastavaa. Prosessia sanoitettiin työlääksi, aikaavieväksi, vaikeaksi, vaivannäköä ja pohdintaa vaativaksi. Eveliina toteaa: *Kyllähän se vie aika paljon vaivaa, aikaa ja pitää nähä vaivaa. Pitää olla paljo koneella.* Strateginen kehys oli sanalla sanoen tietoista ja harjittua vaikutelman luontia, jonka eteen oli nähtävä vaivaa. Haastateltavamme mielsivät vaikutelman luonnin epävarmaksi ja jopa stressaavaksi: vaikka kuinka panostaisi performans-

siinsa, voi olla, ettei se johda toivottuihin lopputuloksiin. Profiilityöhön kuului ponnisteleminen performanssin eteen. Vaivannäkö korostui erityisesti vahvimmin parisuhdetta etsivien puheissa. Kun seurustelukumppania etsittiin tosissaan, profiilityöhön kuului sen osoittaminen huolella laaditun esityksen avulla.

Kyllä minä pidän ihan aidosti tällasilla sivustoilla vaivaa nähdyn profiilin pitämistä omia pariutumismahdollisuuksia parantavana tekijänä. (Perttu)

Goffman (1971, 59-60) kirjoittaa esityksen päämääränä olevan uniikin vaikutelman antaminen, jotta välttyttäisiin rutiininomaisen performanssin toistamiselta. Nettideittailukontekstissa strategisuus asetti haasteensa performanssin autenttisuuden vaateelle. Hyviksikään havaittuja performansseja ei ollut hyvä toistaa identtisenä loputtomiin, jotta koki viestivänsä edelleen aktuaalisesta positiosta käsin. Tarvittiin siis strategisuutta aktuaalisuuden välittämiseen. Alla olevissa katkelmissa Kiira ja Aaron pohtivat viestien kirjoittamisen hankaluutta: kuinka antaa itsestä aito ja välitön vaikutelma ja olla toistamatta uudelle ihmiselle sanasta sanaan mitä on aiemmin kertonut itsestään muille.

Se on niin työlästä. Se on helpompaa ku tapaa ja näkee ja voi puhua näin eikä tarvi kirjottaa hirveitä kertomuksia ittestään ja sitte ku sä oot kertonut sen asian tuhat kertaa. Tai se tuntuu siltä ku sä kirjotat sitä taas sitä samaa stooria ja yrität taas jotenki asetella ne asiat eri tavalla ettet niin ku tuntis ittees joksku megafooniks niin onhan se työlästä. Siinä laittaa ittensä niin likoon, niin on se siks aika työlästä. (Kiira)

Yritin luoda sitä kontaktia aina yhteen ihmiseen kerrallaan. Siinä on vaara että jos laittaa kovin monelle niin sitä ei pysty keskittyyn kunnolla. Sitä laittaa semmosen tylsän massaviestin että hei mitä kuuluu, ois kiva ehkä jutella. Ei se välttämättä herätä kenessäkään sitä. (Aaron)

Strategisessa kehyksessä ilmeni kohdeyleisölle esiintymistä, segmentointia, katsojakuntaerottelua. Haastateltavat toivat esiin pohdintoja siitä, keitä mahtaa olla yleisössä, yleisön rajauksesta, ja millaisia ihmisiä he pyrkivät tavoittamaan performanssillaan. Yleisöä saatettiin pohtia asettumalla kuvaannollisesti heidän positiionsa, ja muokkaamalla tämän mielikuvan mukaisesti esitystä. Aaron kuvailee: *Pyrin miettimään että miltä se kuva näyttää sen toisen ihmisen näkökulmasta.* Tulos käy yksiin boydin (2006a) kanssa, jonka mukaan yksilö miettii profiilia muuttaessaan tai sisältöä julkaistessaan kuviteltua yleisöä ja heidän saamaansa vaikutelmaa itsestä. Myös Heinonen (2008, 144) kirjoittaa, että kuvan on oltava seuranhaussa

potentiaalista tulevaa seuralaista miellyttävä. Kuviteltu yleisö, etsitty toinen, vaikutti siis siihen, miten haastateltavamme performoivat.

Jos sulla on siinä sitaatti jossa on sanapari old men niin se ei välttämättä ehkä tämmösessä näin pikasesti vilkaistuna ja aateltuna oo semmonen kaisista jännin ja hauskin sitaatti valinta. Mut toisaalta - - ehkä se vois viestii sitä että minkälaista yleisöä sillä pyrkii tavoittaaan tietenki. (Kai)

Vahvimmin haastateltavamme etsivät yleisöstä itsensä kaltaisia. Heidät toivottiin tavoittavan profiilien joukosta. Epätoivotun yleisön toivottiin ymmärtävän yksilön performanssista, että viestini ei ole tarkoitettu sinulle, emme ole sopivat toisillemme, älä lähesty minua. boydin (2014, 62) mukaan sosiaalisen median käyttäjät yrittävät segmentoida yleisöään, estää epätoivottua yleisöä näkemästä heitä ja osoittaa viestinsä vain pienelle ryhmälle. Tämän puolesta puhuu aineistomme. Toisaalta yleisöä ei välttämättä määritelty ennalta, vaan se haluttiin pitää mahdollisimman avoimena, monet yksilöt tavoittavana. Perttu pohtii yleisön laajentamisesta: - - *kaikilla sivustoilla [minulla] on täysin sama profiiliteksti, se leipäosa. Sen takia en oo kokenu et tarvii muuttaa ja oon sitten laittanu sen kaikille sivustoille ihan maksimoidakseni sen alueen ja ihmismäärän kenen kanssa voi mahollisesti olla tekemisissä. Moninkertaisen yleisön voi siis nähdä toisaalta haasteena jäsenten ollessa moninaisista konteksteista, toisaalta laajana potentiaalina tavoittaa yleisöstä kenet tahansa maksimoiden näin kaikki mahdollisuudet seuranhakuun (ks. Heino ym., 2010).*

TAULUKKO 3. Tiivistelmä kehysten tuloksista

Kehys	Aktuaalinen	Strateginen
Positio	Performoija	Performoija
Arvioinnin kohde	Itse	Itse
Tilannemääritelmä	Aitous Avoimuus Rehellisyys Luotettavuus Monipuolisuus	Selektiivisyys Attraktiivisuus Kiillottaminen Oppiminen Kohdentaminen

7 YLEISÖN KEHYKSET

Yleisön kehyksissä vastaamme kysymykseen, miltä muiden tuottamat esitykset näyttävät yleisön näkökulmasta katsottuna. Toisin sanoen aiemmin lavalla esiintynyt performoija siirtyy nyt katsomoon yleisön positioon. Aplodikehys kuvaa suosiollisia esityksiä, joita yleisö pitää hyväksyttävänä, puoleensavetävinä ja mielenkiintoisina. Punaisten lippujen kehys tiivistää paheksuttavien esitysten piirteet. Se kuvaa performatiivista toimintaa, jota ei mielellään nähtäisi lavalla lainkaan. Sekä aplodikehys että punaisten lippujen kehys antavat netissä deittaileville käyttäytymissäännöt siitä kuinka deittisivustoilla tulisi tai ei tulisi käyttäytyä.

7.1 Aplodikehys

Suurin osa haastatelluista mainitsi valokuvan ja viehättävän ulkonäön olevan tärkeimmät tekijät, joita he tarkkailivat katsoessaan profiileja. Visuaaliselle edustavuudelle ja attraktiivisuudelle annettiin painoarvoa, ja ne miellettiin jopa tärkeimmiksi tekijöiksi kiinnostavassa profiilissa. Ulkonäön tärkeä painoarvo saatiin tulokseksi myös Rosen ym. (2008) tutkimuksessa. Myös Hamari (2011, 176) kirjoittaa valokuvan vaikuttavan vahvasti kiinnostuksen muodostumiseen. Ilmiötä tukee Whittyn (2008) tutkimus, jonka mukaan ulkonäöllä on merkitystä niin nettideittaillessa kuin fyysisen maailman tapailussa. Tässä tutkimuksessa ulkonäön lisäksi kuvasta saatettiin katsoa myös toisen tunnetiloja, esimerkiksi hymy viesti positiivisia asioita henkilöstä. Myös kuvattoman profiilin kanssa oltiin valmiita viestimään, jos esimerkiksi profiilissa ilmeni selitys kuvattomuudelle. Eveliina toteaa: *Mutta sitte taas ne kuvattomat profiilit jossa oli pitkä profiiliteksti ja esimerkiks joku selitys sille miksei halua pitää kuvaa esillä niin oli neki kiinnostavia.* Itsen esittäminen nettideittaillessa ei ole enää vain tekstin varassa (ks. Holappa, 2011, 164; Lawson & Leck, 2006) vaan kuvallisuus on

2010-luvulla normi, kuten aineistostamme tulee esiin. Itseä oli esitettävä monipuolisesti ja kokonaisvaltaisesti eikä puolittainen performanssi lavalla kääntyen heikossa spottivalossa riittänyt.

Kyl se on ulkonen kuva totta kai on yks tärkeimmistä. Se nyt on vähän harmilista et se menee niin mutta jos ei oo fyysistä mieltymystä siihen ihmiseen niin onhan se vaikeeta sitte rupee hirveesti yrittään jotenki en mä tiedä. Tykkäämään vaan sen muista asioista jos ei se fyysinen vetovoima oo siinä olemassa. (Kiira)

Yksi haastateltavista, Perttu, toi ilmi, että valokuvaa toivoisi toiselta sen vuoksi, että itselläänkin on valokuva esillä: *Siinä on myös kyse siitä tasapuolisuudesta siinä mielessä että mulla itelläni on - - kuvia itsestäni. Mä haluan että toisellakin on.* Kuvan merkitys kulminoitui siis tässä tapauksessa tasapuolisuuden ja vastavuoroisuuden merkityksiin. Valokuvilla viestitään ulkonäön lisäksi henkilökohtaisia asioita nettideittisivulla kuten arvoja ja tekemisiä (Ellison ym., 2006). Tämä välittyi aineistostamme, esimerkiksi Minea kertoi arvostavansa huumorintajuutta. Yleisön positiossa hän etsi valokuvista huumorintajuutta ilmentäviä seikkoja (”naurua”, ”pilkettä silmäkulmassa”, ”leikkimielisyyttä”, ”heittäytymistä”). Seuraavassa sitaatissa Kai kuvaa kuinka hymy antaa myönteisen kuvan profiilin haltijasta.

Niissähän sit huomaa et niissä ratkaisee et jos spontaanisti tykkää, tulee positiivisempi fiilis jos on sellanen vaikka tää tyttö hymyilee luonnollisesti ja muuta eikä oo semmonen ku ois syönyt kaks kiloo sitruunoita just ennen kuvanottohetkeä. (Kai)

Kuvan attraktiivisuuden lisäksi attraktiivisuutta odotettiin myös profiilitekstillä, kuten Aaron ilmaisee: *Kyllä se varmaan se tekstin houkuttelevuus on se tärkein siinä. Miten ihminen pystyy sen asiansa kertomaan.* Keskusteluyhteyden luominen oli tärkeää eikä se luonnistunut, jos verbaalinen esiintulo oli heikkoa. Sanavalintoja ja oikeinkirjoitusta tarkkailemalla luotiin myönteisiä mielikuvia. Esimerkiksi Saara kertoi, että toisen kirjoitustyyli oli merkittävä tekijä toisen performoinnin arvioinnissa. Persoonallinen vivahde sai henkilön positiivisesti kiinnittämään huomion puoleensa. Kai puhui vähiten verbaalisen attraktiivisuuden puolesta, minkä tulkitsemme johtuvan hänen käyttämänsä deittisovelluksen rakenteesta. Tinderissä minuutta esitetään ensisijaisesti valokuvin, jolloin sanallinen vetovoima ei niinkään korostu normatiivisena odotuksena.

Profiilin toivottiin olevan informatiivinen. Informatiivisuudella viitattiin profiilin laajaan ja monipuoliseen sisältöön. Profiilin haluttiin kattavan tietoja ulkonäöstä, iästä, asuinpaikkakunnasta, siviilisäädystä, seksuaalisesta suuntautumisesta, koulutuksesta, vapaa-ajan aktiviteeteista, harrastuksista, mielenkiinnon kohteista, musiikkimausta, persoonallisuuden piirteistä, henkisestä kypsydestä, ajatusmaailmasta, maailmankuvasta, arvoista, seuranhaun syistä, mahdollisista lapsista sekä ajatuksista seurustelua, parisuhdetta ja rakkautta koskien. Informatiivisuus menee yksiin Goffmanin suorien ilmaisujen kanssa, joita esiintyjä avoimesti kertoo yleisölle. Luemme informatiivisuuden positiivisen avoimuuden kategoriaan, mitä haastateltavamme arvostivat. Esittämällä itsensä suoraan ja informatiivisesti vähentää väärin tulkintojen syntymistä verkossa (Heinonen, 2008, 131).

Heino ym. (2010) kirjoittavat ihmisten holistisen arvioinnin sijasta osan nettideittailijoista redusoivan mahdolliset partnerit osiin ja etsivän täydellisistä osista koostuvaa voittoa. Profiilien loppumattomalta tuntuva tarjonta kannusti nettideittailijoita shoppailumentaliteettiin, jolloin deittailijat pystyivät valitsemaan tarjonnasta mitä halusivat ja mitä eivät halunneet. Tutkijat ehdottavat, että nettideittailukonteksti rohkaisee deittaajia omaksumaan markkinatorientaation, jolloin potentiaalisia deittikumppaneita arvioidaan, valitaan ja hylätään kuin ostettavia tuotteita yksityiskohtien perusteella. Aineistomme ei anna tälle tulokselle vahvistusta. Profiileista haettiin kokonaisuuksia, ei yksittäisiä piirteitä. Edellä esitetty haastateltavien toivomuslista ei ollut ehdoton vaatimuslista, jossa yhden osan puuttumisen ajateltiin pilaavan kokonaisuuden, vaan tietty miellyttäväksi koettu osa saattoi kompensoida jonkin toisen puuttumista.

Minkälaiset Deittisivusto A:n profiilit on kivoja? Niitä kuviahan voi olla siinä vaikka 1-15 kappaletta, sillä nyt ei ihan kauheesti oo väliä. Jos on yks hyvä kuva, niin totta kai sitä laikkaa ja siinä mielessä et yhdellä kuvalla kyllä saa ihan yhtä hyvin sen laikin minulta ja varmasti monelta muulta mieheltä myös. Jos on vaikka 10 kuvaa joista vaikka 1 tai 2 on jotenkin heikompia niin sitä yleensä lähtee puntaroimaan sitä kokonaisuutta. (Kai)

- - ainakin toi ehkä etäisyysjuttu et jos kuitenkin katoo käytännössä kuinka kaukana olevia on kuitenkin törmäillyt niin se on ilmeisesti ehkä eniten se asia mistä mä oon tavallaan valmis joustamaan. Jos on joku kiinnostava ihminen jostain kauempaa niin okei se ei nyt paljon loppupeleissä häiritse ku se että jos ois joku ei-kiinnostava jostain läheltä niin sitä nyt ei kiinnosta ollenkaan. (Johannes)

Aineistomme valossa nettideittisivustoilta haettiin seuraa ennen kaikkea itsen kanssa samankaltaisista yksilöistä. Toisen toivottiin olevan suurin piirtein saman ikäinen ja samassa elämäntilanteessa kuin itsekin. Eveliina toteaa: *Totta kai ne kiinnosti eniten jokka oli sitä omaa ikäryhmää.* Myös välimatkan haluttiin olevan kohtuullisen lyhyt, jotta tapaaminen voitaisiin järjestää helposti ja vaivattomasti. Jos toinen asui liian kaukana, ei kasvokkaista tapaamista välttämättä lähdetty suunnittelemaan vaan vuorovaikutus tyrehtyi alkuunsa, vaikka toinen olisi muutoin ollut mielenkiintoinen henkilö. Tämä puhuu demografisten tietojen samankaltaisuuden vaatimuksesta, kuten Johannes kuvaa seuraavassa sitaatissa.

Siinä on oikeestaan huomannutkin et se on vaihtunu että se on koko ajan lähentynyt [välimatka]. Vähemmän matkan päähän jaksaa tavallaan etsiä [profiileja]. - - Ideaalitapauksessa on kyl ainaki huomannu että pitäis olla lähempänä vaan koko ajan. (Johannes)

Morgan ym. (2010) saivat saman tuloksen. Heidän tutkimuksessaan nettideittailijat etsivät enemmän samanlaista kuin täydentävää kumppania. Toisesta ei siis etsitty kompensoijaa omasta persoonallisuudesta puuttuville ominaisuuksille. Halu samankaltaisuuteen tulee ymmärrettäväksi tilanteenmäärittelyn kautta. Yhteinen ymmärrys tilanteesta sujuvoittaa vuorovaikutusta, ja vähentää häiriöiden määrää. Myös tässä tutkimuksessa tilanteenmäärittely deittisivustolla oli sitä helpompaa mitä samankaltaisempia yksilöt olivat keskenään. Kun molemmilla osapuolilla oli yhteinen tilanteenmäärittely siitä mitä vuorovaikutukselta haettiin, kanssakäymisen nähtiin todennäköisemmin sujuvan toivotusti sekä virtuaalisesti että kasvokkain. Tämä puolestaan tukisi tavoitteita eli miellyttävän seurustelukumppanin, ystävän tai seksisuhteen muodostumista.

Sekin on mun mielestä aika tärkeä asia et jos siitä profiilista pystyy päättämään edes vähän että minkä tyyppisiä ajatuksia sillä ihmisellä on ylipäätään seurustelusta tai parisuhteesta tai rakkaudesta niin sitten pystyy ehkä jo vähän kattomaan että haluaisinko mä. Onks tää mun kanssa yhteensopiva vai ei. (Saara)

Toki samankaltaisuus nyt mun nähdäkseni viehättää aika paljon. Sen henkilön tulis, ei nyt välttämättä samoja harrastuksia tai samoja mielipiteitä täysin omata asioista mutta jonkinlainen summittainen samansuuntainen arvopohja, ajatusmaailman samankaltaisuus yleensä. Koulutuksesta en niinkään oo, tai koulutuksen suhteen mulla ei oo niinkään sellasta, en oo niin tarkka sen suhteen että ihminen voi olla koulutuksesta riippumatta hyvin kypsä ja ajatteleva ja siis kaikilta asteilta löytyy mielenkiintoisia ihmisiä. Mä koen että mä oon ite sellanen aika syvälinen ihminen niin mä tarvitsin sitte samantyyppistä itseleni. (Perttu)

Aplodeja saivat niin ikään sopivan pituiset profiilitekstit ja viestit. Tekstin hyvän maun mukaisia pituuksia ei useinkaan määritelty tarkkaan. Poikkeuksen tästä tekee Kiira: *Aika lyhyt ja ytimekäs - - Semmonen puol aaneljä on aika hyvä*. Yhtä mieltä oltiin kuitenkin siitä, että sekä liian lyhyet että liian pitkät tekstit eivät olleet suotavia, ja ne luokiteltiin näin punaisten lippujen kehykseen. Liian lyhyet tekstit miellettiin tusinaprofiileiksi, joissa ei ollut sisältöä eikä mitään persoonallista. Ne olivat tyhjiä performansseja, jotka eivät antaneet riittävästi tietoa esittäjästään. Liian pitkät tekstit nähtiin väsyttävänä tai epäilyttävänä. Niitä ei jaksettu lukea tai sitten niiden pituus herätti lukijassaan negatiivisen mielikuvan performoijasta. Ainoastaan Kai ei kommentoinut viestin pituuden merkityksestä – tämä todennäköisesti johtui hänen käyttämänsä deittisovellus Tinderin kuvapainotteisuudesta, jossa esittelyteksti ei ole yhtä merkittävässä asemassa kuin perinteisemmillä deittisivustoilla.

Lawson ja Leck (2006) kirjoittavat nettideittailijoiden arvioivan potentiaalisen partnerin luotettavuutta tarkkailemalla lyhenteiden käyttämistä tai käyttämistä jättämistä, sanavalintoja, kirjoitusnopeutta, valokuvien ja viestien sisältöä ja pituutta. Näitä tekijöitä haastateltamme arvioivat. Vain Eveliina mainitsi spontaanisti hymiöiden käytön tärkeyden, mikä voidaan lukea osaksi luotettavuutta mittaavaa arviointia. Goffmanin (1971, 12) mukaan ihmiset pyrkivät keräämään luotettavaa informaatiota toisesta. Ellison ym. (2006) toteavat nettideittailijoiden huomioivan myös hienovaraiset vihjeet, kuten kirjautumisajan, kieliopin ja viestien pituuden, mitkä vastaavat tahattomia, epäsuoria ilmaisuja. Suorat ilmaisut taas ovat etunäyttämölle kuuluvaa vaikutelman luontia. Kai toteaa kirjoitusvirheistä näin: - - *jos sen tytön kirjottama teksti on et jos siinä on kolme viidestä kirjoitettu väärin ja välimerkit jos on ihan syvältä. - - Et semmosesta periaattees tulee vähän miinusta*. Haastateltavat siis arvioivat luotettavuutta monenlaisin keinoin. He tarkkailivat sekä suoria että epäsuoria ilmaisuja, koska vihjeitä ei ollut tarjolla niin paljoa nettideittisivustolla. Ihmiset tarkkailevat verkossa annetun lisäksi siis rivien välistä ilmeneviä asioita, kuten myös Heinonen (2008, 133) kirjoittaa.

Puolet haastateltavista piti ainutlaatuisuutta tärkeänä tekijänä tässä kehyksessä. Sivustoilta etsittiin erityisiä ihmisiä, jotka ovat omanlaisiaan. Johannes kuvaa kiinnostavia profiileja: *Sellasi mis on jotain ehkä tavallisuudesta poikkeavaa*. Tusinaprofiileja ei pidetty aplodien arvoisina, koska niistä ei välittynyt aito ja oikea persoona profiilin takaa. Ainutlaatuisuuden ajateltiin tavoittavan toisen todellisen minuuden, ja kertovan hänestä ihmisenä relevantteja seikkoja. Profiilista etsittiin ainutlaatuista ihmistä, johon olisi helppo ottaa yhteyttä joidenkin

perustietojen taustoittamana. Se että oli yksilöllinen, miellettiin positiivisesti erottavaksi tekijäksi persoonattomasta massasta, kuten Kai arvioi: - - *on ehkä turvallisempi vaihtoehto varmaan tytölle mun näkökulmasta et se pitää olla vähä melko varma et sulla on jotain - - originellia tai hyvää tai fiksua siinä.*

Niin ikään samaa teemaa pohtii Saara: *Semmonen et se jollain tapaa erottuu sieltä massasta et siin on joku semmonen persoonallinen vivahde.* Ainutlaatuisuuden vaade näyttäytyi toisaalta myös haluna varmistaa, että ruudun takana on oikea ihminen. Niin valokuvan kuin tekstin kautta haluttiin tavoittaa uniikki ja aito persoona. Goffman (1971, 59-61) kirjoittaa esittäjän tahtovan välittää itsestään ainutlaatuista vaikutelmaa, koska tällä voidaan hälventää performanssin rutiininomaisuutta ja toistoa. Jos yleisö havaitsee performoijan esittävän kovin säännönmukaista tekelettä, se tulee epäileväiseksi esiintyjän vilpittömyyttä kohtaan – onko hyvin harjoitellun performanssin takana aitoa henkilöä laisinkaan? Samaa hakivat haastateltavamme eli aitoa ihmistä teknisen profiilin takaa. Pelkkä kylmä profiili ei itsessään voittanut ketään puolelleen, vaan tarvittiin mukaan inhimillisiä vihjeitä toisesta.

Että siinä on mainittu joitakin persoonallisia asioita esimerkiksi siitä henkilöstä. Sellasta pidän aika onnistuneena tekstinä joka jollain tavalla osoittaa että se henkilö on ainutlaatuinen koska sellanenhan herättää kiinnostusta. (Perttu)

- - kauheen vaikee ehkä antaa mitään kauheen tarkkaan kuvausta mut semmoset aidon oloset. Siis semmoset mistä tulee semmonen et niissä on jotain persoonallista, ja et kokee jotenkin et saa kiinni siitä ihmisestä kuka siel kirjottaa. - - Mut et se jollain tapaa erottuu sieltä massasta et siin on joku persoonallinen vivahde. (Saara)

Suosiota saivat niin ikään performanssiin panostaminen. Kiitettävää toimintaa oli se kun kanssakäyjä oli investoinut esitykseensä, nähnyt vaivaa vuorovaikutuksen eteen ja harjoittanut harkittua performanssia. Eveliina kertoo: *Tuli semmosia mukavia miehiä siis ne saatto kirjottaa ihan hirveenki pitkän viestin. Et oli nähny vaivaa siihen ihan hirveesti. - - Kyl mä tykkäsin siitä jos oli panostanu siihen profiilitekstiin ja ehkä oli kuvaki.* Aineistomme perusteella näyttää siltä, että profiilityö havaittiin sivustolta helposti, ja sitä arvostettiin. Myön-teistä, strategista itsen esittämistä odotettiin muilta, ja sitä itekin toteutettiin kuten toimme esiin strategisessa kehyksessä. Yksi haastateltavistamme, Johannes, ei kuitenkaan arvostanut profiilityötä, performanssiin panostamista, ja piti chattia luotettavampana henkilön kiinnostavuuden arviointiin.

Kyl kuitenkin hyvin paljon paremmin saa siitä [chatista] selvää kun jostain pelkästä profiilista josta ei tiedä yhtään mitään et onks tää ihminen kirjottanu tän yhteen putkeen vai onks käyttäny tähän kolme tuntia aikaa tähän hiomiseen ja vääntämiseen ja kääntämiseen. Ja se että kuinka paljon ihminen on käyttäny siihen niin vaikuttaa hyvin paljon siihen että tavallaan millä tavalla sitä arvioidaan onks tää kiinnostava vai ei. Se puuttuu niin ku interaktio kokonaan semmosesta valmiiks kirjoitetuista jutuista. Mut kyl chatin perusteella jollain tavalla pystyy arvioimaan et onks se kiinnostava vai ei. (Johannes)

Johannes teki poikkeuksen muista haastateltavista siinä, että hän painotti vähiten strategisuutta itsen esittämisessä. Täten hän ei myöskään sitä odottanut muilta performoijilta vaan painotti spontaania vuorovaikutusta aplodien arvoisena esittäytymisenä.

TAULUKKO 4. Tiivistelmä kehysten tuloksista

Kehys	Aktuaalinen	Strateginen	Aplodi
Positio	Performoija	Performoija	Yleisö
Arvioinnin kohde	Itse	Itse	Performoija
Tilannemääritelmä	Aitous Avoimuus Rehellisyys Luotettavuus Monipuolisuus	Selektiivisyys Kiillottaminen Attraktiivisuus Kohdentaminen Oppiminen	Attraktiivisuus Informatiivisuus Samankaltaisuus Sopivan mittainen viesti Ainutlaatuisuus Vaivannäkö

7.2 Punaisten lippujen kehys

Eniten haastateltavamme arvostelivat niukkasisältöisiä esityksiä yleisön positiossa. Tällaisia esityksiä leimasivat vähäinen informaatio, valokuvattomuus, ja riittämättömän pituinen

tervehdymisviesti. Eveliina toteaa: *Netissä pitäis nyt kuitenkin tehdä vaikutus sillä omalla profiililla, jos on sellanen [kuvaton] profiili niin eihän se nyt vakuuta ketään.* Östman (2007, 115) aprikoi pro gradu -tutkielmassaan nykyajalle olevan aiempaa ominaisempaa henkilökohtaisen tekeminen julkiseksi verkossa. Tästä johtaan voidaan todeta, ettei deittisivustoilla ollut suotavaa esittäytyä tavalla, joka ei ollut haastateltaviemme mielestä nykyaikaan soveltuva eli tarpeeksi henkilöstä kertovaa.

Tidwellin ja Waltherin (2002) mukaan ihmiset pyrkivät vähentämään tutustumisen epävarmuutta internetissä paljastamalla itsestään tietoja. Aineistomme perusteella voidaan todeta, ettei tutustuminen nettideittailussa etene, mikäli potentiaalisesta toisesta ei ole saatavilla riittävästi esitietoja, tai hänellä ei ole motivaatiota jakaa niitä. Pikainen ja niukka performanssi jätti erilaisen vaikutelman kuin huolellinen ja panostettu. Niin kuin Saara toteaa: *Tosi lyhyet [ovat epäkiinnostavia], tai et ihan muutamalla sanalla kerrottu. Tai siis semmoset jossa sanotaan just että mä oon nyt ihan tällanen tavallinen tyyppi, laita viestiä ja kysy lisää jos kiinnostuit. En oo kiinnostunu koska en tiedä mitään susta vielä.* Performanssi tuottaakin vaikutelmia, jonka perusteella yksilöä kohdellaan (Goffman, 1971, 12, 268). Mikäli tämä performanssi oli tyhjä, toisin sanoen niukka, se ei vakuuttanut katsojakuntaa. Yleisö ei tällöin saanut riittävästi informaatiota arvioidakseen voisiko kyseisen henkilön kanssa saavuttaa ne tavoitteet, joiden vuoksi deittisivustolle oltiin tultu.

- - hirveen paljon, ihmiset lähettää välillä jopa jostain toiselt puolelt maailmaa vaan että moi tai sul on kauniit silmät tai sä oot niin seksikäs tai jotain sellasta mihin mä yleensä en sit vastaa mitään koska siinä ei oikeen oo mitään sisältöä siinä viestissä. Se on varmaan semmonen minkä ne lähettää kaikille vaan et ne sais ees joltain vastauksen. Sit tuli sellasii aika perusviestejä että hei mä oon tämmönen mies ja sul on ihan kiva profiili ja mitäs sä. Ja sit seki oli vähän vaikee vastata koska siinä oli vaan vaikka että no mitäs sä tai miten menee tai joku. Niin oli vähän semmonen et no ihan hyvin menee mites sä. Et vähän liian small talk vaan et siihen on vaikee tarttua. (Minea)

Haastateltavat mielsivät intiimien tietojen paljastamisen epäsuotavana toimintana nettideittisivustoilla. Nämä intiimit tiedot miellettiin henkilökohtaisiksi asioiksi, joista ei pitäisi kertoa julkisesti. Yksilön on löydettävä sopiva tasapaino jakamisen ja jakamattomuuden suhteen (Farber, 2006), koska tiettyjen tietojen liian varhainen tai liian avoin luovuttaminen verkossa voi olla tilanteeseen sopimatonta ja riskialtista (Lawson & Leck, 2006). Aineistomme vahvistaa tämän, sillä liiallinen avoimuus koettiin epämukavana, ahdistavana, ja jopa takertuvuutta viestivänä persoonallisuuden piirteenä sekä implikaationa liian innokkaasta

parisuhdehakuisuudesta. Yliavoin performanssi oli epäsuora vihje mahdollisesta ei-toivostusta vuorovaikutuksesta. Yksilön ilmaistessa itseään hänen on syytä pohtia yksityisyyden ja julkisuuden rajoja, jakamisen määrää ja laatua, kuten Farber (2006) kirjoittaa.

Haastattelija: Onko sun mielestä mitään mitä ei kannata Deittisivusto A:ssa paljastaa itsestään?

Kai: Se varmaan kulkee aika paljon samoja linjoja pitkin kun mitä ei haluais laittaa nettiin muutenkaan itsestään. Että jos on jotain semmosia mitään synkempiä salaisuuksia. - - Ehkä ois relevantimpaa sitte miettiä että mitä ihmiset sen enempää ajattelematta tulevat sinne laittaneeksi mikä mun mielestä ei oo sitten hyvä et he sitten siellä paljastavat.

Ei varmaan nyt kannata lähteä kertoon jotain ikäviä, kenties häpeällisiä juttuja menneisyydestä. Eikä kovinkaan kuitenkaan yksityiskohtaisia, henkilökohtaisia asioita. Ne kuitenkin jää sinne ja joku voi napata ne tiedot sieltä kuitenkin. (Kiira)

Mitä haastateltavat sitten toivoivat pidettävän poissa nettideittisivustolta? Repiväksi informaatioksi he mainitsivat häpeälliset asiat menneisyydestä, rikokset, viitteet matalasta itsetunnosta, omien huonojen piirteiden erittelyn, lääketieteelliset diagnoosit, suuret salaisuudet, lapsuuden traumat, koko elämäntilanteen ja eletyn elämän yksityiskohdat, aiempien seurustelusuhteiden mustamaalauksen sekä oman sinkkuajan pituuden kertomisen. Nämä olivat siis Aaronia lainaten: *Semmosia mitä nyt normaalisti ihminen ymmärtää että toinen ihminen ei halua kuulla.* Aspektien ymmärrettiin olevan samoja mitä ei fyysisessä maailmassakaan olisi suotavaa tuoda kättelyssä ilmi. Tässä mielessä virtuaalinen deittikonteksti ei eroa fyysisen maailman vuorovaikutussäännöistä. Tätä tukee myös Hardeyn (2004) toteamus: verkossa pätevät loppujen lopuksi samat vuorovaikutuksen normit kuin myös kasvokkain tapahtuvassa kanssakäymisessä.

Nettideittisivuston implisiittisen säännöstön voi rinnastaa normeihin, joita jokaisen odotetaan noudattavan. Eveliina muotoilee: *Mutta eihän nyt tietenkään ku joku lähettää ekan viestin niin siihen vastataan oma elämänhistoria tai suurimpia salaisuuksia. Silleen nyt vähän pitää miettiä.* Mikäli normia ei noudatettu, tekoa seurasi paheksuntaa ja henkilön välttely, yleisön pois kävely teatterisalista. Normit muodostivat suhteellisen yhtenäisen käyttäytymiskoodiston haastateltaviemme kuvailemina, eli normeista oltiin yksimielisiä. Holappa (2011, 167) kirjoittaa, että deitti-ilmoitusta laativilla ihmisillä on vähintään tiedostamaton käsitys siitä millainen on internetin deitti-ilmoitus. Tulkitsemme deittimaailman normien kuuluvan

näihin sisäistettyihin käsityksiin. Koskevathan ne nimenomaan ilmoituksia ja profiileja. Profiiliryöstä odotettiin siis muilta – strategista muokkausta, profiilin säätelyä, yleisön tulkintojen heräämisen huomioimista ja tasapainoa yksilöllisyyden, henkilön aktuaalisten ominaisuuksien, ja sosiaalisen suotavuuden aspektien välillä.

Oikeestaan tosta mitä ei haluais kertoa niin totta kai jos sulla on vaikka jotain henkilökohtaisia ongelmia ollu tai mitä ikinä jotka tuntuu tai sun henkilöhistoriaan liittyy semmosia aspekteja mitä syystä tai toisesta et haluais tuoda toiselle henkilölle nopeesti esille. Must tuntuu et se pätee ihan samalla tavalla kasvotusten kuin sitten Deittisivusto A:ssakin. (Kai)

- - omien huonojen puolien erittely ei välttämättä oo mun mielestä hirvittävän järkevää heti siihen kärkeen. Mä koen että parhaiten lähetään liikkeelle sillä että keskitytään niihin positiivisiin asioihin. Eikä mun mielestä sellanen lähestymistapa poissulje sitä rehellisyyttä siinä. Toki ne huonot puoletki, niistä voidaan puhua mutta ehkä niistä puhumisen aika ei oo heti siihen kärkeen. Ite en esimerkiksi sellasista profiileista välttämättä hirveesti syty joissa ollaan jotenkin keskimääräistä enemmän kiinnitetty huomiota siihen negatiivisiin asioihin ja omien huonojen puolien listaamiseen. Toki siis teksti voi olla elävä ja siellä voidaan mainita monipuolisesti itsestä ja niitä huonojakin puolia tuoda esiin mutta se ei sais millään tavalla painottua mun mielestä sieltä. Se maku mikä siitä jää pitää ehottomasti olla positiivinen jotta se on tarkoituksenmukanen. (Perttu)

Muiden silmissä torjutut piirteet ilmenevät yksilöiden takanäyttämöllä. Etunäyttämön esityksen on oltava ehdottomasti moitteetonta. Oman käyttäytymisen kontrollointi johtaa yhteistyöhön muiden kanssa, joten yksilöiden on pidättäydyttävä ”kohtausten järjestämiseltä”. (Goffman, 1971, 76, 119, 125, 227.) Edellisessä kappaleessa esitettyihin seikkoihin nojaten voidaan todeta, ettei etunäyttämölle ollut suotavaa tuoda takanäyttämön materiaalia. Tämä vaade ei täytynyt, mikäli yksilö suhtautui itseä koskevaan tiedonantoon liian liberaalilla tavalla. Moitteettomuuden vaateen rikkominen häiritsi ideaalisen vaikutelman syntymistä esiintyjästä. Nämä kontrolloimattomat kohtaukset, vajavaiset performanssit ja epäsuorat ilmaisut nimittäin johtivat nettideittisivustolla vuorovaikutuksen häiriöihin ja niiden sammumiseen. Ne loivat vaikutelman jollakin tavalla poikkeavasta yksilöstä, jolla olisi epäsuotuisia ominaisuuksia.

Kunhan se ihminen ei vaikuttanu ihan creepiltä. Ku siel on myös semmosta porukkaa joka saa itsensä vaikuttamaan ainakin internetissä vähän sekopäiseltä niin niihin ei sit aina uskalla lähteä mukaan. (Minea)

Yhden Instagram nikki oli ollut kaikki kirjaimet pienellä yhteenkirjotettuna luuseriliisa [nimimerkki muutettu]. Josta tuli mieleen se et minkä takia et minkälainen itsetunto ja itsekunnioitus tai lähinnä sen puute tolla tytöllä varmaan on. Totta kai se on tosi epäviehättävä ominaisuus. Mä en sitte tiedä minkälainen mies sen perusteella laikkais hänen profiiliaan. Et se on semmonen mitä mä en itse sinne laittaisi. Mulla lähtökohtaisesti ei oo semmosta nick nimi-merkkiäkään missään. (Kai)

Punaisia lippuja heilutettiin loukkaaville performansseille. Nämä loukkaavat performanssit olivat seksuaalisia ehdotteluja, rivoa ja törkeää kielenkäyttöä sekä loukkausten jakamista. Kaikki haastatellut naiset mainitsivat seksuaaliset ehdottelut epämiellyttävänä yhteydenotoina ja kokeneensa niitä itse. Kukaan heistä ei kertonut seksiseurauksen etsimisen olevan pääasiallinen syy seuranhakuun. Saara mainitsi hälytyskellojen soineen hänen saadessaan kutsuja hotellille. Minea puolestaan kertoo: *En pistäny sitä seksisuhdetta koska naisena saa kuitenkin seksiviestejä ihan tarpeeks muutenki niin ei sitten halunnu lisätä sitä määrää enää.* Hän toisin sanoen rajasi performanssiaan eikä halunnut esiintyä seksiä etsivälle yleisölle. Naiset eivät halunneet herättää painajaisyleisön huomiota. Miehistä Perttu otti kantaa seksuaaliseen ehdotteluun ja mainitsi sen olevan hyvien tapojen vastaista. Seksuaaliset ehdottelut olivat suoria ilmaisuja, ja ne saatettiin kokea jopa ostamisyriytyksiksi. Vaikka toimme aplo-dikehyksessä esiin, kuinka performanssin vajuusta voi kompensoida toisilla suotuisilla elementeillä, mikään ei voinut hyvittää seksuaalista ehdottelua. Se oli ehdoton normi, jonka rikkominen turhautti ja päätti vuorovaikutuksen.

- - tuli justiin niitä et heti alettiin ehdottelemaan suoraan ja aika rivoa tekstiä tuli. Ne oli kyllä aika hirveitä. - - Sitte tuli aika paljo niitä et yritettiin ostaa. - - Et maksan seksistä viestejä. (Eveliina)

- - kuvat jossa näkyy vaan vatsalihakset tai mies ilman paitaa. Jotenki on aika härskejä mun mielestä siinä mielessä et niillä jotenki viestittää et on hake-massa just jotain seksisuhdetta. Henkilökohtaisesti mulle se antaa sellasen kuvan vaikka siellä tekstissä lukis mitä ihania juttuja. (Kiira)

Lampisen (2014) mukaan sosiaalisten yhteisöpalveluiden ominaispiirteinä ovat huomaavaisuus ja yhteistyö muiden kanssakäyttäjien kanssa, mutta tämän aineiston valossa tämän ei täydellisesti voida todeta toteutuvan kaikkeudessaan nettideittisivustoilla. Ellison ym. (2011) kirjoittavat nettideittisivustoilla vallitsevan jaettuina kontekstuaalisia odotuksia, jotka viittaavat yhteisiin toimintasääntöihin siitä kuinka sivustolla tulee käyttäytyä. Haastateltavillamme oli selkeät käsitykset näistä jaetuista kontekstuaalisista odotuksista, normeista, ja

he sanktioivat tällaista käyttäytymistä ilmiannolla tai poistamalla viestin. Näin he jättivät epäsuotuisan performanssin vaille huomiota.

- - oli joku lentokapteeni jostain en muista mistä maasta lähetti mulle viestin et hei et mä oon tääl hotellis tääl Suomessa et haluisiks sä tulla tänne käymään. Mä en ees vastannu siihen mitään. Se selkeesti yritti vaan saada jotain seuraa ollessaan työmatkalla Suomessa, et tonkin tyylisiä. (Minea)

On tullu aika paljon semmosii seksuaalisia ehdotteluja tai tämmösiä, mihin mä en myöskään vastaa. Ne on tavallaan yhtä tyhjän kanssa. - - Mun mielestä se on törkeetä mennä ehotteleen jotain seksiä tai jotain muuta tämmöstä täysin vieraan ihmisen kanssa. Ja et jos se on se ensimmäinen yhteydenotto että hei että hei mites ois. Niin mun mielest se on. Tai vähintäänkin silleen jotenkin, en mä tiä asiatonta tai mikä se nyt ois se hyvä sana. (Saara)

Siinä missä naiset mainitsivat seksuaalisia ehdotuksia tekevät esitykset epämieluisina, miehet toivat puheessaan esiin lapset. Aaron ja Perttu totesivat, etteivät he silloisessaan elämäntilanteessa nettideittaillessaan olleet valmiita sitoutumaan naiseen, jolla oli lapsia. He etsivät lapsetonta sinkkua, jonka elämäntilanne muistuttaisi siinä suhteessa heidän omaa elämäntilannettaan. Aaron kertoi, että mahdollisista lapsista kertomatta jättäminen antaisi toisesta epärehellisen ja piilottelevan vaikutelman, jolloin se Caspin ja Gorskyn (2006) harhauttamisen määritelmän mukaisesti johtaisi epätoteen uskomukseen toisesta. Myös Kai mainitsi, että lasta ei kenties ollut hyvä sisällyttää profiilikuvaan. Hän ei kuitenkaan ottanut kantaa siihen olisiko hän ollut valmis mahdolliseen isän rooliin vaan pohti miten itseä saa netissä esittää.

Mä en tiedä jos mä oisin jonkun tai mä oisin pieni lapsi niin arvostaisinko mä sitä että jos on vaikka jossain kuvissa etualalla tai silleen okei multa ei välttämättä voitu kysyä lupaa. Et jos on vaikka nainen kolmikymppinen jolla on vaikka seittemän vuotias lapsi ja hän on siinä kuvassa selkeästi esillä. Mut sit ei voi tavallaan tietää et onko hän ok sen kanssa et hän on ikään kuin osa äitinsä deittailuprofilia. Se tietysti on semmonen ehkä eettinen näkökohta... (Kai)

Mitäänsanomattomuus ei ollut toivottavaa. Mitäänsanomattomuudella viitattiin tavanomaiseen, arkipäiväiseen, ei-persoonalliseen ja ei-erityiseen henkilöön. Tällaisen tavallisuuden miellettiin kertovan henkilöstä vain sen minkä voi arvata kenestä tahansa. Hän opiskelee, käy töissä, harrastaa liikuntaa ja katsoo televisiota. Nämä yksityiskohdat eivät itsessään kerro mitään ihmisestä, koska samoja asioita tekevät kaikki muutkin ja ei-persoonallisesta henkilöstä oli vaikeaa kiinnostua. Mitäänsanomattomuus yhdistyi kliseisyyteen, latteuteen ja kuluneisuuteen.

Tekstin ja muun puolesta niin, ehkä siinä on enemmänkin tavallaan sellasia, tusinapuolen juttuja tai sellaseen niin meinstriimiä kun voi olla. Tekstiin on just laitettu että joo joo tykkään oon kiva ja blaa blaa niin kun tämmöstä mitä tyyliin vois kuvitella että kaikki haluaa toisesta ihmisestä. Jotain sen tyyppistä joka ei konkreettisesti kuitenkaan kerro yhtään mitään. Niin se on ehkä vähän semmosta että ooks nyt ihan tosissaan. - - Mitä tavallaan se sinuus tässä erotuu muka. - - Mieluummin lukee jonkun yhden kiinnostavan viestin päivässä tai viikossa tai vaikka kuukaudessakin kun se että sieltä tulee kymmeniä päivässä sellasii mitäänsanomattomia diipadaapailijoita. (Johannes)

Niillä saattaa olla jotain kuluneen puoleisia elämänviisauksia live, love, laugh. - - mut jos on semmonen miljoona kertaa nähty Marilyn Monroe said if you can't handle me at my worst, you don't deserve me at my best. Silleen vau, tosi originellia! Hei sä oot 274:s tollanen jolla on toi teksti! (Kai)

Tällä punaisella lipulla oli yhteyttä aiemmin mainittuun tyhjään performanssiin, joka ei kata tarpeeksi tietoja toisesta kiinnostuksen heräämiseksi. Tästä punaisesta lipusta mainittiin kuitenkin myös poikkeuksia. Aaron toi esiin arvostavansa ennemmin tavanomaisuutta, maanläheisyyttä ja naapurintyttömäisyyttä kuin persoonallista vivahdetta profiilissa.

TAULUKKO 5. Tiivistelmä kehysten tuloksista

Kehys	Aktuaalinen	Strateginen	Aplodi	Punaiset liput
Positio	Performoija	Performoija	Yleisö	Yleisö
Arvioinnin kohde	Itse	Itse	Performoija	Performoija
Tilannemääritelmä	Aitous Avoimuus Rehellisyys Luotettavuus Monipuolisuus	Selektiivisyys Kiillottaminen Attraktiivisuus Kohdentaminen Oppiminen	Informatiivisuus Attraktiivisuus Ainutlaatuisuus Samankaltaisuus Sopivan mittainen viesti Vaivannäkö	Niukkuus Avautuminen Ehdotteleminen Mitään-sanomatto- kliseisyys

8 POHDINTA

Tässä tutkielmassa olemme tarkastelleet itsen esittämistä nettideittisivustoilla. Tutkimuskysymyksiksi muodostuivat tulkintakehykset itsen ja muiden performansseille deittisivustoilla. Rakensimme itsen esittämiseen kaksi kehystä, jotka ovat aktuaalinen ja strateginen. Yleisökehysiksi muodostimme kaksi, jotka ovat aplodi ja punaiset liput. Aktuaalinen kehys tarkoitti itsen esittämistä mahdollisimman autenttisesti ja rehellisesti valossa – sellaisina kuin haastateltavat mielsivät olevansa todellisuudessa. Strateginen kehys koostui hiotusta performansista ja vaikutuksen tekemisestä yleisöön. Aplodikehys kuvasi yleisön antamia suosionosoituksia hyviksi arvioiduille esityksille, ja punaisten lippujen kehys taas päinvastaisesti paheksuntaa ja tietynlaisten performanssien torjuntaa.

Kun nettideittivustolla toimivat henkilöt noudattivat aktuaalisen kehysten säännöstöä, heidän esityksensä oli tyypillisesti aito, avoin, rehellinen, luotettava ja monipuolinen. Aktuaalisen kehysten rinnalla toimi strateginen kehys. Strategiset performanssit olivat selektiivisiä, kiillotettuja, attraktiivisia, kohdennettuja ja niitä oli työstetty oppimalla. Yksilöt tasapainoivat aktuaalisen ja strategisen kehysten välillä. Muiden nettideittiaajien esityksiä arvioitiin aplodikehyksessä ja punaisten lippujen kehyksessä. Aplodikehysten mukaan suotuista esityksistä oli informatiivinen, attraktiivinen, ainutlaatuinen, samankaltainen, sopivan mittainen ja työstetty. Punaisten lippujen kehyksessä epäsuotuisa esitys oli niukka, liiallisesti avautuva, klišeinen, seksuaalisesti ehdotteleva ja mitäänsanomaton.

Tutkielman teossa olemme tukeutuneet tutkimuseettisiin sääntöihin. Ihmisoikeudet ovat olleet työmme perusta, kuten Tuomen ja Sarajärven (2009, 131) mukaan hyvään tutkimukseen kuuluu. Hänninen (2008, 123) listaa laadulliselle ihmistieteiden tutkimukselle yleisiä eettisiä normeja, jotka ovat osallistujien vapaa suostumus, luottamuksellisuus, anonyymiys, tutkittavien harhaanjohtamisen välttäminen sekä vaatimus olla tuottamatta vahinkoa tutkittaville.

Informoimme haastateltaviamme tutkielmasta yhteydenottoilanteessa, lähetimme heille haastattelukutsun ja kävimme vielä kertaalleen kaiken läpi kasvotusten ennen haastattelua. Osallistuminen perustui siten informoituun vapaaehtoisuuteen.

Käsittelimme aineistoa luottamuksellisesti. Anonymisoimme aineiston huolellisesti kaikki tunnistetiedot häivyttäen. Toimimme aineiston suhteen kuten olimme haastateltaville kertoneet eli heidän yksityisyyttään kunnioittaen ja suojaen. Hänninen (2008, 129) huomauttaa, että litteroidessa liiallinen editointi (täytesanoja poistamalla, murteita häivyttämällä, korjaamalla kielioppia) saattaa estää haastateltavan äänen esille tulemisen ja vähentää tulkinnan mahdollisuuksia. Meikin editoimme litteraatioita ja katsomme sen päteväksi valinnaksi lukemisen sujuvoittamiseksi ja varsinaisen pääsanoman löytämiseksi tekstistä. Tutkielmamme ei ole metodologialtaan diskurssianalyttinen, jolloin litteraation tarkkuus ja sanojen yksityiskohtaiset vivahteet olisivat saaneet tulkinnassa enemmän painoarvoa.

Tuomi ja Sarajärvi (2009, 158-159) kirjoittavat, että jos tutkimus ei ole eettisesti kestävä, se ei voi olla luotettavaa, mutta eettinen kestävyys yksinään ei tee tutkimuksesta luotettavaa. Tutkielmaa tehdessämme olemme toimineet sitoumuksettomista lähtökohdista käsin, ja tutkielmamme täyttää tutkimuseettisen neuvottelukunnan (Hyvä tieteellinen käytäntö, 2012) ohjeet hyvistä tieteellisistä käytännöistä: rehellisyyden, huolellisuuden, tarkkuuden, avoimuuden, vastuullisuuden, muiden tutkijoiden kunnioituksen ja tulosten julkisuuden. Olemme onnistuneet säilyttämään tutkimuksen vapauden velvollisuuden, koska emme ole saaneet henkilökohtaisia etuja tutkielman teosta, ellei oteta huomioon opinnäytetyöstä koituvia opintopisteitä.

Analyysissä olemme tukeutuneet Goffmanin dramaturgiaan ja kehysanalyysiin. On ollut hyvä valinta käyttää saman tutkijan käsitteistöä ja metodologiaa niiden sopiessa hyvin yhteen teorialtaan ja käytännön tasoltaan. Käyttämämme muu teoria, Uskin profiilityö ja boydin kuviteltu yleisö, ovat täydentäneet analyysiamme ja tuoneet tuoretta, 2000-luvun, näkökulmaa aiheeseen. Goffmanin klassikkoteoksen yhdistäminen verkkovuorovaikutuksen tutkimukseen on palvellut työtämme hedelmällisenä tieteellisenä triangulaationa. Triangulaatio ei olisi onnistunut pelkässä Goffmanin luomassa viitekehyksessä pitäydyttäessä. Tätä voidaan pitää tutkielman vahvuutena. Tieteellinen triangulaatio on myös lisännyt tutkielman uskottavuutta. Alasuutari (1999, 84) kirjoittaa, että laadullista aineistoa tulisi tarkastella monenlaisten metodisten linssien läpi.

Strategisen profiilityön ilmiö eittämättä vaihtelee virtuaalisen kontekstin myötä (Silfverberg, 2010, 78) emmekä voi olettaa tietynlaisissa ympäristöissä kehitellyn profiilityön soveltuvan kaikilta osin deittikontekstiin. Kuten todettu, internet ei ole homogeeninen tila (Nguyen ym., 2012). Näemme silti profiilityön soveltamisen nettideittailun kontekstiin perusteltuna, koska strateginen vaikutelman luonti on nähtävissä myös mainituissa (Hancock & Toma, 2009; Heino ym., 2010; Ellison ym., 2006; Ellison ym., 2011; Lo ym., 2013; Guadagno ym., 2012; Hall ym., 2010) nettideittiperformointia koskevissa tutkimuksissa. Vaikka teoriatriangulaatioissa on ongelmansa (ks. Barbour, 2001), katsomme triangulaation sopineen tutkielmaan. Olemme hyödyntäneet työssämme kansainvälistä ja kotimaista tutkimusta sekä tiedotusvälineiden julkaisuja, jotka ovat olleet ajankohtaisia tämän aiheen kannalta.

Olisimme saattaneet saada kattavamman aineiston, jos olisimme kysyneet kysymyksiä, jotka olisivat tuottaneet laajempaa, ja samalla kohdennetumpaa, kerrontaa tiedonantajissa. Olisimme voineet käyttää esimerkiksi Ellisonin, Heino ja Gibbysin valmista haastattelurunkoa nettideittailusta. Alkukevällä 2015 otimme yhteyttä heihin pyytääksemme heidän laatimaansa ja käyttämäänsä haastattelurunkoa samaisen aiheen tutkimuksessa, jotta näkisimme mitä olisimme voineet tehdä toisin. He lähettivät meille *Managing impressions online: Self-Presentation processes in the online dating environment* artikkelin perusteena olleen tutkimuksen haastattelurungon. Heidän malliaan mukaillen olisimme voineet kysyä esimerkiksi: *ajatteletko olevasi rehellisempi, yhtä rehellinen tai vähemmän rehellinen nettideittisivustoilla? Ovatko deittisivustoilla saadut vastaukset muuttaneet käsitystäsi itsestäsi? Miten? Onko tietoisuus siitä että deittisivustoilla on tuhansia profiileja muuttanut tapaasi deittailla? Onko se muuttanut tapaasi tarkastella potentiaalisia tapailukumppaneita?* Kuitenkin huomasimme, että monet kysymyksistämme olivat itse asiassa samoja mitä tutkijat olivat käyttäneet.

Sitä, ettemme rajanneet aineistoamme vain yhden tietyn deittisivuston käyttäjiin, voidaan pitää sekä tutkielman rajoitteena että monipuolisuutena. Analysoidessamme aineistoa huomasimme tiettyä vastausten laadullista eroavuutta riippuen siitä mitä sivustoa haastateltava oli käyttänyt. Esimerkiksi Tinderiä käyttänyt haastateltavamme ei korostanut tekstin merkitystä profiilissa, vaan pääpaino oli valokuvien edustavuudessa. Perinteisempiä deittisivustoja käyttäneet hahmottivat profiilitekstin ja valokuvan melko samantasoisiksi yhteismitallisuudessaan. Jos olisimme tutkineet vain Tinderissä performointia, olisivat tuloksemme an-

taneet paikannetumpaa tietoa. Toisaalta päätös olla rajaamatta tiedonantajia edustamaan tiettyä deittisivustoa on mielestämme ollut koherentti ja antanut tukea tulostemme tarkastelulle muuta aihepiirin tutkimusta vasten. Haastateltavamme performoivat yhteensä yhdeksässä eri deittisivustossa tai -sovelluksessa (Suomi24 Treffit, Deitti.net, OkCupid, Tinder, Match, E-kontakti, MTV3 Deitti, HappyPancake, Iskuri-treffit), mitä voidaan pitää kohtuullisen hyvänä määränä siirrettävyydelle. Tuloksissamme esiintyy vahvistuvuutta (Eskola & Suoranta, 2014, 213), eli tulkintamme saavat tukea muista tutkimuksista, jotka ovat tarkastelleet samaa ilmiötä. Tuloksemme ovat siis siirrettävissä muihin vastaaviin konteksteihin. Vaikkei laadullinen tutkimus pyri tilastollisiin yleistyksiin (Tuomi & Sarajärvi, 2009, 85), voimme ilmiönä siirtää tuloksiamme. Kahdeksasta haastateltavasta koostuvaa aineistoa voidaan kritioida pienenä näytteenä. Tutkielmamme on kuitenkin luonteeltaan laadullinen. Kvalitatiivista tutkimusta ei ole relevanttia arvioida samoilla kriteereillä kuin määrällistä tutkimusta (Kylmä & Juvakka, 2007, 133-134; Lietz & Zayas, 2010).

Vaikka itsen esittämistä nettideittailun kontekstissa on tutkittu runsaasti, on lähestymistapamme, kehykset, uusi ja erilainen tulokulma performointiin partnerinhausssa. Tieto ei seiso jossain passiivisena odottamassa löytäjänsä, vaan sitä tuotetaan toimimalla (Tuomi & Sarajärvi, 2009). Olemme siis toiminnallamme onnistuneet tuottamaan uutta tietoa – vieläpä erityisesti suomalaisessa ympäristössä. Rakensimme neljä kehystä, jotka vastaavat kysymyksiin millaisia esityksiä nettideittailijat pitävät tyypillisesti hyvinä tai epäsuotuisina esityksinä. Kehykset tiivistävät sisäänsä esityksen mallin. Aktuaalisen kehyksen säännösten mukaan nettideittaajan on esiinnyttävä aidosti, avoimesti, rehellisesti, luotettavasti ja monipuolisesti. Lisäksi hänen on tuotava lavalle strateginen esitys, joka on selektiivinen, kiilloitettu, attraktiivinen, kohdennettu ja harjoiteltu. Toisen esitystä arvioitaessa ideaalinen performanssi on informatiivinen, attraktiivinen, ainutlaatuinen, samankaltainen, sopivan pituinen ja työstetty. Epäsuotuisa esitys on niukka, mitäänanomaton, kliseinen, liiallisesti avautuva ja seksuaalisesti ehdotteleva. Toisin sanoen olemme pelkistäneet kehyksien käyttäytymissäännöt kokonaisuuksiksi tavalla, jota ei muussa kirjallisuudessa ole esiintynyt.

Opinnäytetyömme on siten tuottanut uutta tietoa minuuden performoinnista nettideittisivustoilla, mutta myös vahvistanut jo olemassa olevaa tietoa. Ellisonin ym. (2011) ja Hancockin ja Toman (2009) havaitsema jännitteellinen kytkentä toisaalta ihanteellisen minän, toisaalta autenttisen minän väliltä on saanut tukea tältä tutkielmalta. Whittyn (2008) tutkimustuloksia

mukaillen osallistujat pitivät tärkeinä profiilitietoina ulkonäköä ja samankaltaisuutta. Linjassa Whittyn kanssa, profiilin kliseisyys sai varoitussignaaleit, punaiset liput, aktivoitumaan.

Kaikki tuloksemme eivät vastanneet aikaisempaa tutkimusta. Rogersin (1965) mukaan ihmisen todellinen minä on yksilön representaatio niistä ominaisuuksista, joita yksilö uskoo omistavansa ja haluaisi ilmaista muttei kykene ilmaisemaan sosiaalisessa ympäristössään. McKennan ym. (2002) tutkimuksessa todettiin, että todellisen minuuden ilmaisu online todellisuudessa johtaa kestävämpien ihmissuhteiden muodostamiseen offline maailmassa. Whittyn (2008) tutkimuksessa osallistujat puolestaan eivät ilmaisseet etsivänsä todellisen minuuksien esittäjiä, vaan aktuaalisia, aitoja ja rehellisiä, performoijia. Meidän aineistomme ei myöskään antanut tukea reaalisen minän esittämiselle. Haastateltavat eivät tuoneet esille, että internet olisi väylä olla sitä mitä fyysisessä maailmassa ei ole mahdollista olla. Sen sijaan he korostivat esitystään koskevassa puheessaan aitoutta, rehellisyyttä ja luotettavuutta. McKenna ym. (2002) toteavat, että sosiaalisesti ahdistuneet ja yksinäiset ihmiset ovat alttiimpia kokemaan, että todellisen minuuden performointi on virtuaalitodellisuudessa helpompaa. Jatkossa voisi tutkia miten minuutta esitetään deittisivustoilla yksinäisyyttä kokevien ja sitä kokemattomien kesken.

Tuloksemme asettavat uusia kysymyksiä ihmisten autenttisesta ja rehellisestä käyttäytymisestä internetissä. Aiemmin deitti-ilmoitukset koostuivat enimmäkseen teksteistä. Levinen (2000, 565) mukaan: "Online maailma antaa niille ihmisille, jotka eivät sovi perinteiseen malliin ihmiskauneudesta, mahdollisuuden olla Don Juaneita ja Carmen Mirandoja ja saada näin yhtäläiset mahdollisuudet näyttäytyä attraktiivisina muiden silmissä." Levinen näkemys on suhteutettava omaan aikaansa. 2000-luvun alussa nettideittailu oli vasta aluillaan (Coleman & Bahnan, 2009, 256), teknologia kehittymättömänä verrattuna tähän päivään ja valokuvaton itsen esittäminen oletettavasti sosiaalisesti suotavampaa kuin 2010-luvulla. Nykyisin kuvat ovat yksimielinen normi suotuisana esityksenä. Kuvia ja tekstejä on helppoa strategisesti muokata asynkronisesti. Voisiko olla, että tulevaisuudessa kuvat ja tekstit ovat deittimaailmassa vanhaa maailmaa erilaisten esittelyvideoiden astellessa näyttämölle? Mitä tapahtuu aktuaalisuudelle ja strategisuudelle performoinnin muuttuessa livelähetykseksi? Kokeeko yleisö tällaisen rehellisempänä ja aidompana, välitteisempänä?

Heinosen (2008, 145) tutkimuksessa seuranhakuyhteisössä toimineet yksilöt eivät juuri muuttaneet online käyttäytymistään offline maailmaan verrattuna. Tähän aspektiin me emme

päässeet käsiksi, koska emme suoraan tätä kysyneet. Jatkotutkimus voisi selvittää tarkemmin tätä aihealuetta. Samoin olisi hedelmällistä tutkia millä tavalla erilaiset nettideittisivustot ja -sovellukset vaikuttavat itsen esittämiseen, eli mitä merkitystä lavastuksella on performanssin muodostamiseen. Olemme edellä havainnollistaneet tulosluvussa lavasteiden ja performanssin välistä akselia, mutta tutkielmamme puitteissa tähän kysymykseen ei valitettavasti ole ollut mahdollista syventyä. Esimerkiksi Tinderissä saa välittömästi palautteen omasta performanssista, eli siitä, että joku on pitänyt profiilista. Voisiko tämä sivuston rakenteellinen ominaisuus auttaa performanssin muokkauksessa ja lisääkö se strategisuutta?

Työssämme nousi esiin kysymyksiä, jotka edellyttävät jatkotutkimusta. Millä tavalla deittisivustot ja -sovellukset vaikuttavat performointiin? Miten ne muuttavat itsen esittämisen formaattia? Millä tavalla suotuisana ja epäsuotuisana arvetut esitykset vaihtelevat sivustoittain ja sovelluksittain? Miten yksilöt tarkalleen ottaen kokevat, mieltävät ja arvottavat kehysten välillä tapahtuvan tasapainoilun? Mitkä kaikki tekijät tarkalleen vaikuttavat siihen performoiko yksilö enimmäkseen aktuaalisesti vai strategisesti? Ovatko nettideittailun motiivit keskeisin vaikuttaja vaikutelman luonnissa? Voisiko olla muitakin performoijan kehyksiä kuin aktuaalinen ja strateginen? Ovatko aktuaalisen ja strategisen performoinnin kyvykset voimassa myös muilla itsen esittämisen areenoilla verkossa, esimerkiksi facebookissa, blogeissa, Twitterissä? Ovatko deittimaailman aplodit ja punaiset liput voimassa myös muilla internetin sosiaalisten yhteisöpalveluiden sivuilla? Olemme tässä nostaneet esiin niitä kysymyksiä, joihin tämän tutkielman puitteissa emme ole vastanneet. Toivomme jatkotutkimuksen keskittyvän niihin ja vastaavan kysymyksiin, joita tämä tutkielma jättää jälkeensä.

LÄHTEET

“Appi, joka” (2014, helmikuu). Appi, joka muutti deittailun. *Cosmopolitan*, 38-39.

Alasuutari, P. (1999). *Laadullinen tutkimus*. Tampere: Vastapaino.

Arvidsson, A. (2006). ‘Quality singles’: internet dating and the work of fantasy. *New Media & Society*, 8(4), 671-690. doi:10.1177/1461444806065663

Barbour, R. S. (2001). Checklists for improving rigour in qualitative research: a case of the tail wagging the dog? *BMJ*, 1(322), 1115-1117. Noudettu 28.4.2015 osoitteesta <http://www.bumc.bu.edu/facdev-medicine/files/2010/06/checklist-for-qual-res.pdf>

Bargh, J. A., McKenna, K. Y. A., & Fitzsimons, G. M. (2002). Can you see the real me? Activation and expression of the ‘true self’ on the Internet. *Journal of Social Issues*, 58(1), 33-48.

Bell, J. (2010). *Doing your research project. A guide for first-time researchers in education, health and social science*. Saatavilla osoitteesta <https://josku.linneanet.fi/vwebv/holding-Info?searchId=3029&recCount=25&recPointer=2&bibId=968620&searchType=7>

Bishop, J. (2009). Understanding and facilitating the development of social networks in online dating communities: A case study and model. Teoksessa C. Romm-Livermore & K. Setzekorn (toim.), *Social Networking Communities and E-Dating Services. Concepts and Implications* (s. 266-277). Hershey: Information Science Reference.

Blackhart, G. C., Fitzpatrick, J., & Williamson, J. (2014). Dispositional factors predicting use of online dating sites and behaviors related to online dating. *Computers in Human Behavior*, 33, 113-118. <http://dx.doi.org/10.1016/j.chb.2014.01.022>

Blumer, H. (1986). *Symbolic interactionism. Perspective and method*. Berkeley: University of California Press.

boyd, d. (2002). Faceted Id/entity: Managing representations in a digital world. MIT Master’s thesis. Cambridge: Massachusetts Institute of Technology. Noudettu 10.12.2014 osoitteesta <http://www.danah.org/papers/Thesis.FacetedIdentity.pdf>

boyd, d. (2004). Friendster and publicly articulated social networking, Proceedings from CHI ‘04: *Conference on human factors and computing systems*. Wien, Itävalta: ACM. Noudettu 11.12.2014 osoitteesta <http://www.danah.org/papers/CHI2004Friendster.pdf>

- boyd, d. (2006a). Friends, Friendsters, and Top 8: Writing community into being on social network sites. *First Monday*, 11(12). Noudettu 11.12.2014 osoitteesta <http://firstmonday.org/article/view/1418/1336>
- boyd, d. (2006b). A Blogger's blog: Exploring the definition of a medium. *Reconstruction* 6(4). Noudettu 9.12.2014 osoitteesta <http://www.danah.org/papers/ABloggersBlog.pdf>
- boyd, d. (2007). None of this is real: Identity and participation in friendster. Teoksessa J. Karaganis (toim.), *Structures of Participation in Digital Culture* (s. 132-157). New York: Social Science Research Council. Noudettu 9.12.2014 osoitteesta http://www.ssrc.org/workspace/images/crm/new_publication_3/%7B6a130b0a-234a-de11-afac-001cc477ec70%7D.pdf
- boyd, d. (2008a). Taken out of context: American teen sociality in networked publics. PhD dissertation. Berkeley: University of California. Noudettu 12.12.2014 osoitteesta <http://www.danah.org/papers/TakenOutOfContext.pdf>
- boyd, d. (2008b). Why youth <3 social network sites: The role of networked publics in teenage social life. Teoksessa D. Buckingham (toim.), *Youth, identity, and digital media* (s. 119-142). Cambridge, Massachusetts: The MIT Press.
- boyd, d. (2011). Social network sites as networked publics: Affordances, dynamics, and implications. Teoksessa Z. Papacharissi (toim.), *A networked self. Identity, community, and culture on social network sites* (s. 39-58). New York: Routledge.
- boyd, d. (2014). *It's complicated. The social lives of networked teens*. New Haven, London: Yale University Press.
- boyd, d., & Heer, J. (2006). Profiles as conversation: Networked identity performance on friendster. Proceedings from HICSS '39: *Hawai'i International Conference on System Sciences*. Kauai, Havaiji: IEEE Computer Society. Noudettu 8.12.2014 osoitteesta <http://www.danah.org/papers/HICSS2006.pdf>
- boyd, d. m., & Ellison, N. B. (2007). Social network sites: Definition, history and scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(1), 210-230. doi:10.1111/j.1083-6101.2007.00393.x
- Brand, R. J., Bonatsos, A., D'Orazio, R., & DeShong, H. (2012). What is beautiful is good, even online: Correlations between photo attractiveness and text attractiveness in men's online dating profiles. *Computers in Human Behavior*, 28, 166-170. doi:10.1016/j.chb.2011.08.023
- Bryant, C. G. A. (1985). *Positivism in social theory and research*. London: Macmillan.
- Burr, V. (1995). *An introduction to social constructionism*. London: Routledge.
- Caspi, A., & Gorsky, P. (2006). Online deception: Prevalence, motivation, and emotion. *CyberPsychology & Behavior*, 9(1), 54-59.

- Coleman, L. J., & Bahnan, N. (2009). Segmentation practises of e-dating. Teoksessa C. Romm-Livermore & K. Setzekorn (toim.), *Social networking communities and e-dating services. Concepts and implications* (s. 253-265). Hershey: Information Science Reference.
- Couch, D., Liamputtong, P., & Pitts, M. (2012). What are the real and perceived risks and dangers of online dating? Perspectives from online daters. *Health, Risk & Society*, *14*(7-8), 697-714. <http://dx.doi.org/10.1080/13698575.2012.720964>
- Davis, K., Randall, D. P., Ambrose, A., & Orand, M. (2015). 'I was bullied too': Stories of bullying and coping in an online community. *Information, Communication & Society*, *18*(4), 357-375. doi:10.1080/1369118X.2014.952657
- Dutton, W. H., Helsper, E. J., Whitty, M. T., Li, N., Buckwalter, J. G., & Lee, E. (2009). The role of the internet in reconfiguring marriages: A cross-national study. *Interpersona: An International Journal on Personal Relationships*, *3*, 3-18.
- Elo, S., & Kyngäs, H. (2008). The qualitative content analysis process. *Journal of Advanced Nursing*, *62*(1), 107-115.
- Ellison, N., Hancock, J. T., & Toma, C. L. (2011). Profile as promise: A framework for conceptualizing veracity in online dating self-presentations. *New Media & Society*, *14*(1), 45-62. doi:10.1177/1461444811410395
- Ellison, N., Heino, R., & Gibbs, J. (2006). Managing impressions online: Self-presentation processes in the online dating environment. *Journal of Computer-Mediated Communication*, *11*, 415-441. doi:10.1111/j.1083-6101.2006.00020.x
- Emanuel, L., Neil, G. J., Bevan, C., Fraser, D. S., Stevenage, S. V., Whitty, M. T., & Jamison-Powell, S. (2014). Who am I? Representing the self offline and in different online contexts. *Computers in Human Behavior*, *41*, 146-152.
- Eskola, J., & Suoranta, J. (2014). *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Tampere: Vastapaino.
- Eskola, J., & Vastamäki, J. (2010). Teemahaastattelu: Opit ja opetukset. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle* (s. 29). Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Farber, B. A. (2006). *Self-disclosure in psychotherapy*. New York: Guilford Press.
- Flick, U. (2009). *An introduction to qualitative research*. London: Sage.
- Frost, J. H., Chance, Z., Norton, M. I., & Ariely, D. (2008). People are experience goods: Improving online dating with virtual dates. *Journal of Interactive Marketing*, *22*(1), 51-61. doi:10.1002/dir.20106
- Gallant, S., Williams, L., Fisher, M., & Cox, A. (2011). Mating strategies and self-presentation in online personal advertisement photographs. *Journal of Social, Evolutionary, and Cultural Psychology*, *5*(1), 106-121.
- Gamson, W. (1992). *Talking politics*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Gibbs, J. L., Ellison, N. B., & Heino, R. D. (2006). Self-presentation in online personals: The role of anticipated future interaction, self-disclosure, and perceived success in internet dating. *Communication Research*, 33(2), 152-177. doi:10.1177/0093650205285368
- Gibbs, J. L., Ellison, N. B., & Lai, C. H. (2011). First comes love, then comes Google: An investigation of uncertainty reduction strategies and self-disclosure in online dating. *Communication Research*, 38, 70-100. doi:10.1177/0093650210377091
- Giddens, A. (1986). *The constitution of society*. Cambridge: Polity Press.
- Goffman, E. (1971). *Arkielämän roolit*. (suom. E. Puranen). Porvoo: WSOY.
- Goffman, E. (1974). *Frame analysis. An essay on the organization of experience*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.
- Guadagno, R., Okdie, B. M., & Kruse, S. A. (2012). Dating deception: Gender, online dating, and exaggerated self-presentation. *Computers in Human Behavior*, 28, 642-647. doi:10.1016/j.chb.2011.11.010
- Hakala, J. T. (2008). *Uusi graduopas. Melkein maisterin entistä ehempi niksikirja*. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.
- Hall, J. A., Park, N., Song, H., & Cody, M. J. (2010). Strategic misrepresentation in online dating: The effects of gender, self-monitoring, and personality traits. *Journal of Social and Personal Relationships*, 27(1), 117-135. doi:10.1177/0265407509349633
- Hamari, M. (2011). Treffeillä Facebookin suojissa. Teoksessa P. Saarikoski, U. Heinonen & R. Turtiainen (toim.), *Digirakkaus 2.0* (s. 171- 178). Vaasa: Waasa Graphics.
- Hancock, J., & Toma, C. (2009). Putting your best face forward: The accuracy of online dating photographs. *Journal of Communication*, 59, 367-386. doi:10.1111/j.1460-2466.2009.01420
- Hardey, M. (2004). Mediated Relationships. *Information, Communication & Society*, 7(2), 207-222. doi:10.1080/1369118042000232657
- Harré, R., & Langenhove, L. van (2003). Introducing positioning theory. Teoksessa R. Harré & L. van Langenhove (toim.), *Positioning theory. Moral contexts of intentional action*. Oxford: Blackwell.
- Hefner, V., & Kahn, J. (2014). An experiment investigating the links among online dating profile attractiveness, ideal endorsement, and romantic media. *Computers in Human Behavior*, 37, 9-17. <http://dx.doi.org/10.1016/j.chb.2014.04.022>
- Heino, R., Ellison, N. B., & Gibbs, J. L. (2010). Relationshopping: Investigating the market metaphor in online dating. *Journal of Social and Personal Relationships*, 27(4), 427-447. doi:10.1177/0265407510361614
- Heinonen, U. (2008). *Sähköinen yhteisöllisyys. Kokemuksia vapaa-ajan, työn ja koulutuksen yhteisöistä verkossa*. Porin yliopistokeskus. Väitöskirja.

- Higgins, E. T. (1987). Self-discrepancy: A theory relating self and affect. *Psychological Review*, 94(3), 319-340.
- Hirsjärvi, S., Remes, P., & Sajavaara, P. (2010). *Tutki ja kirjoita*. Tammi: Helsinki.
- Hirsjärvi, S., & Hurme, H. (2008). *Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Helsinki: Gaudeamus.
- Hirvonen, A. (2006). Eettisesti hyvä tutkimus. Teoksessa J. Hallamaa, V. Launis, S. Lötjönen & I. Sorvali (toim.), *Etiikkaa ihmistieteille* (s. 31-49). Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Holappa, A. (2011). Kulttuurisen skeema-analyysin mahdollisuudet digirakkauden tutkimisessa. Teoksessa P. Saarikoski, U. Heinonen & R. Turtiainen (toim.), *Digirakkaus 2.0* (s. 159-170). Vaasa: Waasa Graphics.
- Holappa, A. (2.6.2013). Adjektiivien räiskettä. Ideaalinen kumppani internetin deitti-ilmoituksissa. *WiderScreen*, 2-3. Noudettu 4.4.2015 osoitteesta <http://widerscreen.fi/>
- Holappa, A. (2014). Muodokas vai maitovalas? Ei-hoikka ruumiinrakenne suomalaisissa internetin deittipalveluilmoituksissa. *J@rgonia*, 12. Noudettu 4.4.2015 osoitteesta <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201411133245>
- Hongisto, S. (2014, syyskuu). Kumppani netistä. *Oma Aika*, 9, 30-35.
- Hwang, W. (2013). Who are people willing to date? Ethnic and gender patterns in online dating. *Race and Social Problems*, 5(1), 28-40. doi:10.1007/s12552-012-9082-6
- Hyvärinen, M., & Löyttyniemi, V. (2009). Kerronnallinen haastattelu. Teoksessa J. Ruusuvoori & L. Tiittula (toim.), *Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus* (s. 195-196). Tampere: Vastapaino.
- Hänninen, V. (2008). Narratiivisen tutkimuksen eettiset haasteet. Teoksessa A. M. Pietilä & H. Länsimies-Antikainen (toim.), *Etiikkaa monitieteisesti. Pohdintaa ja kysymyksiä* (s. 121-137). Kuopio: Kuopion yliopisto.
- Jokinen, A., Juhila, K., & Suoninen, E. (1993). Diskursiivinen maailma: teoreettiset lähtökohdat ja analyttiset käsitteet. Teoksessa A. Jokinen, K. Juhila & E. Suoninen (toim.), *Diskursianalyysin aakkoset* (s. 17-47). Tampere: Vastapaino.
- Junkala, J. (2015, helmikuu 3). Parempi kuin Tinder? Tällainen on uusi deittisovellus Willow. Noudettu 27.4.2015 osoitteesta http://www.menaiset.fi/artikkeli/seksi_ja_suhteet/ihmissuhteet/parempi_kuin_tinder_tallainen_on_uusi_deittisovellus_willow
- Jönson, H., & Siverskog, A. (2012). Turning vinegar into wine: Humorous self-presentations among older GLBTQ online daters. *Journal of Aging Studies*, 26, 55-64. doi:10.1016/j.jaging.2011.07.003

- Kale, S. H., & Spence, M. T. (2009). A trination analysis of social exchange relationships in e-dating. Teoksessa C. Romm-Livermore & K. Setzekorn (toim.), *Social networking communities and e-dating services. Concepts and implications* (s. 314-328). Hershey: Information Science Reference.
- Kim, M., Kwon, K., & Lee, M. (2009). Psychological characteristics of internet dating service users: The effect of self-esteem, involvement, and sociability on the use of internet dating services. *CyberPsychology & Behavior*, *12*(4), 445-449. doi:10.1089=cpb.2008.0296
- Kitzinger, J. (2007). Framing and frame analysis. Teoksessa E. Devereux (toim.) *Media studies* (s. 134-161). London: Sage.
- Kylmä, J., & Juvakka, T. (2007). *Laadullinen terveystutkimus*. Helsinki: Edita.
- Lampinen, A. (2014). Interpersonal boundary regulation in the context of social network services. Academic dissertation. Faculty of Social sciences. Social psychology. University of Helsinki.
- Lassila, L. (2014, heinäkuu 3). Tykkää, ei tykkää, tykkää. *Me Naiset*, *27*, 48-49.
- Lawson, H. M., & Leck, K. (2006). Dynamics of internet dating. *Social Science Computer Review*, *24*(2), 189-208. doi:10.1177/0894439305283402
- Levine, M. A. (2000). Virtual attraction: What rocks your boat. *CyberPsychology & Research*, *3*(4), 565-573.
- Lietz, C. A., & Zayas, L. E. (2010). Evaluating qualitative research for social work practitioners. *Advances in Social Work*, *11*(2), 188-202. Noudettu 15.4.2015 osoitteesta http://www.researchgate.net/profile/Luis_Zayas/publication/230613056_Evaluating_Qualitative_Research_for_Social_Work_Practitioners/links/09e415021902c1f428000000.pdf
- Lo, S., Hsieh, A., & Chiu, Y. (2013). Contradictory deceptive behavior in online dating. *Computers in Human Behavior*, *29*, 1755-1762. <http://dx.doi.org/10.1016/j.chb.2013.02.010>
- Locker, L., Briley, K., Ryan, R., & Scott, A. J. (2011). What do older adults seek in their potential romantic partners? Evidence from online personal ads. *International Journal of Aging and Human Development*, *72*(1), 67-82. doi:10.2190/AG.72.1.d
- Malterud, K. (2001). Qualitative research: standards, challenges, and guidelines. *The Lancet*, *358*, 483-488. Noudettu 30.4.2015 osoitteesta <http://mef.med.ufl.edu/files/2009/03/qualitative-research.pdf>
- Manning, J. (2014). Construction of values in online and offline dating discourses: Comparing presentational and articulated rhetorics of relationship seeking. *Journal of Computer-Mediated Communication*, *19*(1), 309-324. doi:10.1111/jcc4.12037
- Manning, P. (1992). *Erving Goffman*. Cambridge: Polity Press.

- Marwick, A. E., & boyd, d. (2010). I tweet honestly, I tweet passionately: Twitter users, context collapse, and the imagined audience. *New Media Society*, 13(1), 114-133, doi:10.1177/1461444810365313
- McKenna, K. Y. A., Green, A. S., & Gleason, M. E. J. (2002). Relationship formation on the Internet: What's the big attraction? *Journal of Social Issues*, 58, 9-31.
- Mead, G. H. (1962). *Mind, self and society: from the standpoint of a social behaviorist*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Mendelson, A. L., & Papacharissi, Z. (2011). Look at us: Collective narcissism in college student facebook photo galleries. Teoksessa Z. Papacharissi (toim.) *A networked self. Identity, community, and culture on social network sites* (s. 251-273). New York: Routledge.
- Mendelsohn, G. A., Taylor, L. S., Fiore, A. T., & Cheshire, C. (2014). Black/white dating online: Interracial courtship in the 21st century. *Psychology of Popular Media Culture*, 3(1), 2-18.
- Morgan, E. M., Richards, T. C., & VanNess, E. M. (2010). Comparing narratives of personal and preferred partner characteristics in online dating advertisements. *Computers in Human Behavior*, 26, 883-888. doi:10.1016/j.chb.2010.02.002
- Muikku-Werner, P. (2009). *Tositarkoituksella. Näkökulmia kontakti-ilmoitukseen*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Murto, R. (2014, elokuu 1-7). Tinder-yllätys. *Helsingin Sanomat*, s. 6-9.
- Niemelä, M., & Malmi, P. (2011). *Nettideitit - uusi onni verkosta?* Helsinki: Tammi.
- Nguyen, M., Sun Bin, Y., & Campbell, A. (2012). Comparing online and offline disclosure: A systematic review. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 15(2), 103-111. doi:10.1089/cyber.2011.0277.
- Nosko, A., Wood, E., & Molema, S. (2010). All about me: Disclosure in online social networking profiles: The case of facebook. *Computers in Human Behavior*, 26(3), 406-418. doi:10.1016/j.chb.2009.11.012
- Paludi, M. A. (2012). *The psychology of love. Volume 2: Emotion and romance*. Santa Barbara (California): Praeger/ABC-Clio.
- Papacharissi, Z. (2009). The virtual geographies of social networks: A comparative analysis of facebook, linkedin, and asmallworld. *New Media & Society*, 11(1-2), 199-220. doi:10.1177/1461444808099577
- Peräkylä, A. (2004). Reliability and validity in research based on naturally occurring social interaction. Teoksessa D. Silverman (toim.) *Qualitative research: Theory, method and practice* (s. 283-304). London: Sage.

- Peräkylä, A. (2009). Erving Goffman: Sosiaalisen vuorovaikutuksen rakenteet. Teoksessa V. Hänninen, J. Partanen & O. Ylijoki (toim.) *Sosiaalipsykologian suunnannäyttäjiä* (s. 347-364). Tampere: Vastapaino.
- Poley, M. E. M., & Luo, S. (2011). Social compensation or rich-get-richer? The role of social competence in college students' use of the internet to find a partner. *Computers in Human Behavior*, 28, 414-419. doi:10.1016/j.chb.2011.10.012
- Raunio, K. (1999). *Positivismi ja ihmistiede. Sosiaalitutkimuksen perustat ja käytännöt*. Helsinki: Gaudeamus.
- Rissanen, V. (2015, helmikuu 13). Nimimerkillä on väliä - tutkijat selvittivät, miten tehdään houkutteleva profiili nettideittailuun. Noudettu 23.5.2015 osoitteesta <http://www.hs.fi/elama/a1305927542485>
- Rogers, C. (1965). *Client-centered therapy. Its current practice, implications, and theory*. Boston: Houghton-Mifflin.
- Romm-Livermore, C., Somers, T., Setzekorn, K., & King, A. L. G. (2009). How e-daters behave online: Theory and empirical observations. Teoksessa C. Romm-Livermore & K. Setzekorn (toim.), *Social networking communities and e-dating services. Concepts and implications* (s. 292-309). Hershey: Information Science Reference.
- Rosen, L. D., Cheever, N. A., Cummings, C., & Felt, J. (2008). The impact of emotionality and self-disclosure on online dating versus traditional dating. *Computers in Human Behavior*, 24, 2124-2157. doi:10.1016/j.chb.2007.10.003
- Rui, J., & Stefanone, M. A. (2013). Strategic self-presentation online: A cross-cultural study. *Computers in Human Behavior*, 29, 110-118. <http://dx.doi.org/10.106/j.chb.2012.07.022>
- Ruusuvuori, J., & Tiittula, L. (2009). Tutkimushaastattelu ja vuorovaikutus. Teoksessa J. Ruusuvuori & L. Tiittula (toim.) *Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus* (s. 58-59). Tampere: Vastapaino.
- Ruusuvuori, J., Nikander, P., & Hyvärinen, M. (2010). Haastattelun analyysin vaiheet. Teoksessa J. Ruusuvuori, P. Nikander & M. Hyvärinen (toim.) *Haastattelun analyysi* (s. 9-36). Tampere: Vastapaino.
- Saltes, N. (2013). Disability, identity and disclosure in the online dating environment. *Disability & Society*, 28(1), 96-109. doi:10.1080/09687599.2012.695577
- Selltiz, C., Jahoda, M., Deutsch, M., & Cook, S. W. (1977). *Research methods in social relations*. Lontoo: Methuen.
- Scheff, T. J. (2005). Looking-Glass Self: Goffman as symbolic interactionist. *Symbolic Interaction*, 28(2), 147-166.
- Shtatfeld, R., & Barak, A. (2009). Factors related to initiating interpersonal contacts on internet dating sites: A view from the social exchange theory. *Interpersona: An International Journal on Personal Relationships*, 3, 19-37.

- Silfverberg, S. (2010). Profile work of online-shared music listening information. Master's thesis. University of Helsinki. Department of social research. Social psychology. Julkaisematon pro gradu -tutkielma.
- Silfverberg, S., Liikkanen, L. A., & Lampinen, A. (2011). "I'll press play but I won't listen": Profile work in a music-focused social network service. Proceedings from CSCW '11: *ACM 2011 conference on Computer supported cooperative work*. Hangzhou, Kiina: ACM Press. Noudettu 15.12.2014 osoitteesta http://l.kryptoniitti.com/lassial/files/publications/110130-I_will_press_play.pdf
- Thurlow, C., Lengel, L., & Tomic, A. (2004). *Computer mediated communication. Social interaction and the internet*. Thousand Oaks, Calif: Sage Publications.
- Tidwell, L. C. & Walther, J. B. (2002). Computer-mediated communication effects on disclosure, impressions, and interpersonal evaluations: Getting to know one another a bit at a time. *Human Communication Research*, 28(3), 317-348. doi:10.1111/j.1468-2958.2002.tb00811.x
- Toma, C. L., & Hancock, J. T. (2010). Looks and lies: The role of physical attractiveness in online dating self-presentation and deception. *Communication Research*, 37(3), 335-351. doi:10.1177/0093650209356437
- Tufekci, Z. (2008). Can you see me now? Audience and disclosure regulation in online social network sites. *Bulletin of Science, Technology & Society*, 28(1), 20-36. doi:10.1177/0270467607311484
- Tuomi, J., & Sarajärvi, A. (2009). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi.
- Hyvä tieteellinen käytäntö. Noudettu 29.4.2015 osoitteesta <http://www.tenk.fi/fi/htk-ohje/hyva-tieteellinen-kaytanta>
- Uski, S. (2015, tulossa). Profile work for authenticity: Self-presentation in social network services. Helsingin yliopisto. Väitöskirja.
- Uski, S., & Lampinen, A. (2014). Social norms and self-presentation on social network sites: Profile work in action. *New Media & Society*, 17, 1-18. doi:10.1177/1461444814543164
- Uusitalo, H. (1991). *Tiede, tutkimus ja tutkielma. Johdatus tutkielman maailmaan*. Juva: WSOY.
- Valkenburg, P. M., & Peter, J. (2007). Who visits online dating sites? Exploring some characteristics of online daters. *CyberPsychology & Behavior*, 10(6), 849-852. doi:10.1089/cpb.2007.9941
- van Dijk, J. (2006). *The network society. Social aspects of new media*. Thousand Oaks: Sage Publications.

- van Dijk, J. (2013). 'You have one identity': Performing the self on facebook and LinkedIn. *Media, Culture, & Society*, 35(2), 199-215. doi:10.1177/0163443712468605
- Vasalou, A., & Joinson, A. N. (2009). Me, myself and I: The role on interactional context on self-presentation through avatars. *Computers in Human Behavior*, 25, 510-520. doi:10.1016/j.chb.2008.11.007
- Wallin, A., Saaranen-Kauppinen, A., Rosenberg, S., & Eskola, J. (2014). Liikun, siis jaan? Nuorten käsitykset liikuntapäiväkirjan jakamisesta sosiaalisessa mediassa. *Liikunta & Tiede*, 51(6), 78-84.
- Walther, J. B. (2006). Selective self-presentation in computer-mediated communication: Hyperpersonal dimensions of technology, language, and cognition. *Computers in Human Behavior*, 23, 2538-2557. doi:10.1016/j.chb.2006.05.002
- Weselius, H. (2014, elokuu 3). Rakkauden jäljillä. *Helsingin Sanomat*, s. C14, C15.
- Willig, C. (2013). *Introducing qualitative research in psychology*. Saatavilla osoitteesta <http://www.uef.fi/fi/web/kirjasto>
- Whitty, M. (2007). Love letters: the development of romantic relationships throughout the ages. Teoksessa A. Joinson, K. McKenna, T. Postmes & U. D. Reips (toim.), *The Oxford handbook of internet psychology* (s. 31-42). Oxford: Oxford University Press.
- Whitty, M. T. (2008). Revealing the 'real' me, searching for the 'actual' you: Presentations of self on an internet dating site. *Computers in Human Behavior*, 24, 1707-1723. doi:10.1016/j.chb.2007.07.002
- Whitty, M. (2009). E-dating: The five phases on online dating. Teoksessa C. Romm-Livermore & K. Setzekorn (toim.), *Social Networking Communities and E-Dating Services. Concepts and Implications* (s. 278-291). Hershey: Information Science Reference.
- Whitty, M. T., & Buchanan, T. (2010). What's in screen name? Attractiveness of different types of screen names used by online daters. *International Journal of Internet Science*, 5(1), 5-19. Noudettu 22.3.2014 osoitteesta <http://www.ijis.net/>
- Whitty, M., & Carr, A. (2006). *Cyberspace romance. The Psychology of Online Relationships*. New York: Palgrave Macmillan.
- Young, D. G., & Caplan, S. E. (2010). Online dating and conjugal bereavement. *Death Studies*, 34, 575-605. doi:10.1080/07481181003761542
- Zidan, A. (2014, joulukuu 29). Muslimit etsivät puolisoa nettipalvelussa. *Helsingin Sanomat*, s. A 18.
- Zillman, D., Schmitz, A., & Blossfeld, H. (2011). Liars have short legs. The relationship between self-presentation and mating opportunities in online dating. *Zeitschrift für Familienforschung*, 23(3), 291-318.

Zittoun, T., Valsiner, J., Vedeler, D., Salgado, J., Goncalves, M. M., & Ferring, D. (2013). *Human development in the life course. Melodies of living*. Cambridge: Cambridge University Press.

Östman, S. (2007). *Avaudutaan arjesta. Suomalaisnaisten Internet-elämäjulkaiseminen ja maskuliinisuuden esittämisen keinot*. Pro gradu –tutkielma. Kulttuurituotannon ja maise-
mantutkimuksen laitos. Turku: Turun yliopisto. Noudettu 26.3.2015 osoitteesta
<https://smostm.files.wordpress.com/2007/11/avaudutaan-arjesta.pdf>

LIITE 1. Haastatteluilmoitukset

HAKUILMOITUS 1. Ensimmäinen haastateltavien hakuilmoitus

OSALLISTU TUTKIMUKSEEN NETTIDEITTAILUSTA!

Opiskelemme Itä-Suomen yliopiston kasvatustieteiden ja psykologian osastolla psykologian oppiainetta. Tutkintoomme sisältyy pro gradu -opinnäytetyön tekeminen. Työmme aiheena on *nettideittailu*. Tutkimuksen avulla luomme tieteellistä tietoa siitä, mitä nettideittailu on, miten se näkyy nykypäivänä ja millaisia kokemuksia siitä on saatu. Pyrimme ymmärtämään ilmiön luonnetta ja olemusta.

Etsimme nyt deittiprofiilin luoneita noin 25-30 -vuotiaita käyttäjiä tai entisiä käyttäjiä osallistumaan haastatteluun, jossa kartoitetaan nettideittailuun johtaneita syitä ja siitä saatuja kokemuksia. Haastattelut ovat täysin luottamuksellisia. Haastattelut toteutetaan touko-kesäkuun 2014 aikana. Haastatteluun kannattaa varata 1-1.5 tuntia aikaa. Mikäli kiinnostuit, otathan mahdollisimman pian yhteyttä:

Milja Jokinen
045 117 0457
miljajok@student.uef.fi

Anne Haikola
0400 822 181
anne.haikola@hotmail.com

HAKUILMOITUS 2. Toinen haastateltavien hakuilmoitus

LÖYTYIKÖ RAKKAUS NETISTÄ? OSALLISTU TUTKIMUKSEEN!

Opiskelemme Itä-Suomen yliopiston kasvatustieteiden ja psykologian osastolla psykologian oppiainetta. Tutkintoomme sisältyy pro gradu -opinnäytetyön tekeminen. Työmme aiheena on *nettideittailu*. Tutkimuksen avulla luomme tieteellistä tietoa siitä, mitä nettideittailu on, miten se näkyy nykypäivänä ja millaisia kokemuksia siitä on saatu. Pyrimme ymmärtämään ilmiön luonnetta ja olemusta.

Etsimme nyt deittiprofiilin luoneita noin 25-30 -vuotiaita käyttäjiä tai entisiä käyttäjiä osallistumaan haastatteluun, jossa kartoitetaan nettideittailuun johtaneita syitä ja siitä saatuja kokemuksia. Toivomme, että Sinulla olisi takana ainakin yksi seurustelusuhteeseen johtanut nettideittikokemus tai olet netistä alkaneessa parisuhteessa parhaillaan. Haastattelut ovat täysin luottamuksellisia. Haastattelut toteutetaan touko-kesäkuun 2014 aikana. Haastatteluun kannattaa varata 1-1.5 tuntia aikaa. Mikäli kiinnostuit, otathan mahdollisimman pian yhteyttä:

Milja Jokinen
045 117 0457
miljajok@student.uef.fi

Anne Haikola
0400 822 181
anne.haikola@hotmail.com

LIITE 2. Haastattelukutsu haastateltaville

KUTSU HAASTATTELUUN

Opiskelemme Itä-Suomen yliopiston kasvatustieteiden ja psykologian osastolla psykologian oppiainetta. Tutkimoomme sisältyy pro gradu -opinnäytetyön tekeminen. Työmme aiheena on nettideittailu. Psykologian osastolla on tutkittu pitkään parisuhteita, mutta nettideittailu on uusi ja kiinnostava ilmiö. Tutkimuksen avulla kartoitamme tietoa nettideittiprofiileista, nettideittailun motiiveista, deittailukäytännöistä, kokemuksista treffeistä ja nettideittailun ja fyysisen maailman deittailun eroista. Tätä kautta pyrimme ymmärtämään ilmiön merkitystä elämäkulussa ja nuorten aikuisten seurustelukulttuurin valossa.

Etsimme nyt deittiprofiilin luoneita noin 25-30 -vuotiaita käyttäjiä tai entisiä käyttäjiä osallistumaan haastatteluun, jossa kartoitetaan nettideittailusta saatuja kokemuksia. Haastattelut ovat täysin luottamuksellisia.

Pyydämme Sinua osallistumaan tutkimukseen. Haastattelu toteutetaan kesä-heinäkuussa 2014 Sinulle parhaiten sopivana ajankohtana ja parhaaksi katsomassasi rauhallisessa paikassa. Haastatteluun kannattaa varata noin 1-2 tuntia aikaa. Haastattelut nauhoitetaan. Myöhemmin nauhoitteet kirjataan tekstitiedostoksi. Tässä vaiheessa kaikki haastattelussa mahdollisesti esiintyvät tunnistetiedot muutetaan. Kun nauhoite on purettu tekstitiedostoksi, nauhoite tuhotaan. Myös yhteydenotoissa käytetyt nimi- ja osoitetiedot hävitetään. Tekstitiedostot, joissa ei ole jäljellä mitään tunnistetietoja, arkistoidaan Itä-Suomen yliopiston psykologian yksikköön mahdollista myöhempää tutkimuskäyttöä varten.

Toivomme, että Sinulla on mahdollisuus ja kiinnostusta osallistua vapaaehtoiseen haastatteluun. Annamme mielellämme lisätietoja haastatteluista ja niiden toteuttamisesta.

Ystävällisin terveisin,

Opiskelija Anne Haikola
040 0822 181
anne.haikola@hotmail.com
Merja Korhonen
Dosentti
050 465 8907
merja.korhonen@uef.fi

Opiskelija Milja Jokinen
045 1170 457
miljajok@student.uef.fi
Katri Komulainen
Professori
050 442 2670
katri.komulainen@uef.fi

LIITE 3. Haastattelurunko

Aiemmat seurustelusuhteet ja elämäntilanne

Kertoisitko millainen elämäntilanteesi on tällä hetkellä?

Kertoisitko nettideittailun historiaasi: milloin aloitit, mistä sait idean...

Kertoisitko vapaasti millaisia aiempia kokemuksia sinulla on seurustelusta? Kesto, merkitys, myönteiset & kielteiset puolet. Niiden vaikutus nettideittailuun.

Käsittelimme elämäntilannetta, aiempia seurustelusuhteita ja niiden mahdollista vaikutusta nettideittailuun. Tulisiko sinulla vielä jotakin tärkeää mieleen mitä haluaisit kertoa?

Profiilit

Kertoisitko millaisilta nettideittisivuilta sinulla on kokemusta?

Millaiset profiilit ovat sinusta kiinnostavia? Mikä niistä tekee sellaisia?

Millaiset profiilit eivät sinusta ole kiinnostavia? Mikä niistä tekee sellaisia?

Kuvailisitko vapaasti omaa profiiliasi?

Millaisia asioita olet profiilin kautta halunnut kertoa muille? Mallin ottaminen, erottautuminen.

Kertoisitko millainen on valokuvan merkitys muiden profiileissa?

Entä mikä on valokuvan merkitys sinulle omassa profiilissasi?

Kertoisitko miksi valitsit juuri tuon kuvan/ei kuvaa lainkaan?

Onko profiilisi muuttunut ajassa? Millä tavalla?

Kertoisitko millaisia yhteydenottoja olet saanut?

Kertoisitko oletko huomannut muiden antavan vääränlaisen kuvan itsestään?

Jos kyllä, millä tavalla se tuli ilmi yhdessä tapauksessa? Mitä tapahtui?

Käsittelimme profileja, haluaisitko lisätä tähän vielä jotain?

Deittailukäytännöt

Kertoisitko miten pitkään olet nettideittaillut? Miten aktiivisesti?

Nettideittailetko yhä?

Rajoittavatko sivut jotenkin toimintaasi siellä? Miten?

Miten käytät nettideittisivua, esim. onko sinulla jokin hakutapa tai –kriteeri ja muiden käyttäjien lähestymistapa?

Käsittelimme deittailukäytäntöjä. Olisiko sinulla vielä jotain kerrottavaa tästä?

Deittailun motiivit

Millaista ihmissuhdetta haet netistä?

Onko tässä tapahtunut muutoksia? Millaisia?

Kertoisitko millaisilla ominaisuuksilla haet/hait kumppania/ystävää...?

Kuvailisitko millaisia odotuksia sinulla oli ennen kuin aloitit nettideittailun? Muuttuivatko ne deittailun myötä?

Kertoisitko haitko kumppania omalta paikkakunnalta, kauempaa, ulkomailta? Jos toinen oli kauempaa, kertoisitko yhdestä tapaamisesta: mitä tapahtui?

Puhuimme deittailun motiiveista. Tahtoisitko lisätä jotakin, mitä ei tullut esille?

Treffit

Onko sinulla kokemuksia treffeistä, oletko tavannut ketään kasvokkain?

Jos kyllä, kertoisitko omin sanoin miten yleensä olet edennyt netistä kasvokkain tapaamiseen? Vuorovaikutuskäytännöt.

Jos ei, kuvaisitko millaisia odotuksia ja mielikuvia sinulla on kasvokkain tapaamisesta?

Kertoisitko oletko itse ollut yleensä aloitteentekijä vai onko toinen tehnyt aloitteen?

Kuvailisitko vapaasti millainen paras tapaaminen oli, mitä treffeillä tapahtui?

Kertoisitko vielä vastaavasti millainen oli huonoin?

Miten (netti)deittailu on jatkunut tapaamisten jälkeen?

Kuvailisitko millaisia ajatuksia ja tunteita sinulla on ollut ennen treffejä?

Kertoisitko sitten vielä millaisia ajatuksia on ollut treffien jälkeen?

Käsittelimme treffejä. Tulisiko sinulla vielä jotain tähän liittyvää mieleen?

Online vs. offline

Koetko netin antavan mahdollisuuksia vuorovaikutukseen? Millaisia?

Koetko netin rajoittavan vuorovaikutusta? Miten?

Voisitko kertoa onko mitään sellaisia asioita, joita et tahdo netissä paljastaa?

Miten sinun mielestäsi kumppanin haku netissä eroaa fyysisestä maailmasta, esim. koulu, työ, harrastukset, ravintolat jne.?

Kuvailisitko miten sinusta vuorovaikutus eroaa netissä ja fyysisessä maailmassa?

Millaisia etuja nettideittailun ja fyysisen maailman deittailun välillä on? Entä rajoituksia/haittoja?

Tahtoisitko kertoa toivoisitko löytäväsi kumppanin mieluummin deittisivulta vai fyysisestä maailmasta vai onko sillä sinulle mitään merkitystä?

Kertoisitko vähentääkö nettideittailu parisuhteen etsimistä muualta, esim. harrastuksista....?

Käsittelimme nettideittailun ja fyysisen maailman eroja. Tahtoisitko kertoa vielä jotain tästä aiheesta?

Sosiaaliset suhteet

Oletko kertonut nettideittailustasi muille: perhe, ystävät, työ-/opiskelukaverit...?

Voisitko kertoa miten he ovat suhtautuneet nettideittailuusi?

Kuvaisitko millaisia ihmisiä nettideittailijat sinusta ovat?

Kertoisitko kohdistuuko nettideittailijoihin sinun mielestäsi ennakkoluuloja?

Kertoisitko vielä oletko itse törmännyt ennakkoluuloihin?

Voisitko kertoa onko sinun mielestäsi nettideittailu muuttunut ajassa? Suhtautuminen?

Käsittelimme sosiaalisia suhteita. Olisiko sinulla vielä tästä jotain kerrottavaa?

Tulevaisuus

Kertoisitko vielä millaisia tulevaisuuden suunnitelmia sinulla on? Nettideittailu, parisuhde.